

„Un adevărat război al sexelor.”
Le Figaro

POLIROM

Yasmina Reza
Fericiți cei fericiți

BIBLIOTECA POLIROM

Yasmina Reza

Fericiți cei fericiți

POLIROM 2013

Pentru Moira

Felices los amados y los amantes y los que pueden prescindir del amor.

Felices los felices.

„Fericiți cei iubiți și cei iubitori și cei care se pot lipsi de iubire. Fericiți cei fericiți.”

Jorge Luis Borges

Robert Toscano

Faceam cumpărăturile pentru weekend la supermarket. La un moment dat, ea a spus, du-te și stai la coadă la brânză cât timp mă ocup eu de restul. Când m-am întors, coșul era pe jumătate plin cu cereale, biscuiți, tot felul de pliculețe alimentare cu prafuri și alte creme pentru deserturi, am zis, la ce ne trebuie toate astea?

- Cum adică la ce ne trebuie? Am zis, ce-i cu toate astea? Ai copii, Robert, le plac Cruesli, le plac Napolitain, adoră Kinder Bueno, îmi arăta cutiile, am zis, e absurd să-i îndopi cu dulciuri și grăsimi, e absurd tot ce-ai pus în coșul ăsta, ea a zis, ce brânzeturi ai cumpărat? – crottin de Chavignol¹ și morbier². Ea a țipat, cum, și gruyère³?

- Am uitat și nu mă mai întorc, e prea multă lume.

- Dacă iei un singur fel de brânză, știi foarte bine că trebuie să iei gruyère, cine mănâncă morbier la noi acasă? Cine? Eu, am zis.

- De când mănânci tu morbier? Cine ar vrea să mănânce morbier? Am zis, gata Odile.

- Cui îi place căcatul ăsta de morbier?! A se înțelege „în afară de maică-ta”, mama găsisese recent o piuliță într-o bucată de morbier, urla Odile, am zis. A smucit căruciorul și a aruncat înăuntru un pachet de trei Milka cu lapte. Le-am luat și le-am pus înapoi la raft. Ea le-a pus aproape instantaneu înapoi în căruț. Mă car, am zis. Păi cară-te, cară-te, a răspuns ea, numai asta știi să spui, mă car, e singurul tău răspuns, când nu mai ai argumente, spui mă car, scoți imediat

¹ Cea mai faimoasă brânză de capră produsă pe Valea Loarei.

amenințarea asta grotescă. Adevărul e că spun des mă car, recunosc, dar nu văd cum aş putea să n-o spun, când e singura chestie care-mi vine, când nu văd altă scăpare decât să dezertez cât mai repede, dar recunosc c-o rostesc, da, așa e, ca pe un ultimatum. Bine-atunci, ai terminat de făcut cumpărăturile, îi spun lui Odile, împingând scurt căruțul înainte, mai avem și-alte porcării de cumpărat?

Uite în ce hal vorbești cu mine! Îți dai seama cum vorbești cu mine? Spun, hai. Haide! Nimic nu mă irită mai mult decât frecuşurile astea bruște, când totul se oprește, când totul încremenește. Evident, aş putea spune, iartă-mă. Nu o dată, de două ori ar trebui s-o spun, cu intonația potrivită. Dacă aş zice iartă-mă, de două ori și cu intonația potrivită, ne-am putea continua restul zilei cât de cât normal, doar că n-am niciun chef, nicio resursă fiziologică pentru a spune aceste cuvinte când ea se oprește în dreptul unui raft de condimente, cu un aer perplex, ofensat și nefericit. Hai, Odile, te rog, spun pe-un ton calm, mi-e cald și am de terminat un articol. Cere-ți iertare, zice ea. Dacă ar spune cere-ți iertare pe un ton normal, aş putea să fac ce-mi zice, dar ea șoptește, și-atunci vocea ei capătă o inflexiune seacă, atonală, peste care pur și simplu nu pot să trec. Spun te rog, stau calm, te rog, cât mai temperat, mă văd gonind nebunește pe o șosea de centură, ascultând la maximum „Sodade”, o piesă pe care am descoperit-o recent, din care nu înțeleg nimic în afară de singurătatea din voce și cuvântul singurătate repetat la nesfârșit, chiar dacă mi s-a spus că acel cuvânt nu înseamnă singurătate, ci nostalgie, dor, regret, spleen, atâtea lucruri intime și de neîmpărtășit care se numesc singurătate, așa cum tot singurătate se cheamă și căruciorul domestic, culoarul cu uleiuri și oțeturi și bărbatul care-și imploră soția în lumina neoanelor. Iartă-mă, spun. Iartă-mă, Odile. Odile nu e necesară în propoziție. Normal. Odile nu-i deloc amabil, adaug Odile ca să-mi arăt nerăbdarea, dar nu mă aștept să facă stânga-mprejur legănându-și brațele și luând-o spre produsele congelate, adică spre capătul magazinului, fără niciun cuvânt, lăsându-și geanta în cărucior. Ce faci, Odile? strig eu, mai am două ore ca să scriu ceva foarte important despre noua goană după aur! strig. O frază complet ridicolă. A dispărut. Oamenii se uită la mine. Pun mâna pe cărucior și o tai în capătul magazinului, n-o văd (a avut mereu talentul de-a dispărea, chiar și în situațiile fericite), Odile! strig eu. Mă duc spre băuturi, nimeni: Odile! Odile! îmi dau seama că-i tulbur pe oamenii din jurul meu, dar nu-mi pasă absolut deloc, fac slalom cu căruciorul printre rafturi, urăsc supermarketurile astea, și, deodată, o văd, la

coadă la brânzeturi, o coadă și mai lungă decât cea de adineauri, s-a așezat iar la coadă la brânzeturi! Odile, zic, odată ajuns lângă ea, mă exprim cumpătat, Odile, ai de așteptat douăzeci de minute ca te servească, hai să plecăm de-aici și ne luăm noi gruyère din altă parte.

Niciun răspuns. Oare ce face? Cotrobăie prin cărucior și scoate bucata de morbier. Doar n-o s-o dai înapoi, spun.

Ba da. I-l facem cadou maică-mii, zic eu ca s-o îmbunez. Mama a găsit de curând o piuliță într-o bucată de morbier. Odile nu zâmbește. Stă țeapănă și îmbufnată în șirul de penitenți. Mama i-a spus vânzătorului, eu nu sunt o femeie care să facă scandal, dar, având în vedere cât de vechi și de faimos sunteți în branșă, trebuie să vă aduc la cunoștință că am găsit în bucata de morbier cumpărată de la dumneavoastră un șurub, pe tip l-a durut în cot, nici măcar nu i-a oferit din partea casei cele trei bucăți de rocamadour⁴ pe care le cumpărase în ziua aceea. Mama se laudă că a plătit fără să crâcnească și că s-a purtat mai nobil decât vânzătorul. Mă apropii de Odile și îi spun în șoaptă, număr până la trei, Odile. Număr până la trei. Auzi? Și nu știu de ce, în momentul în care spun asta, mă gândesc la soții Hutner, un cuplu de prieteni de-ai noștri, care s-au cuibărit într-o dorință de confort conjugal, își spun unul altuia, mai nou, „sufletul meu” și-și zic fraze de genul „să mâncăm bine în seara asta, dragostea mea”. Nu știu de ce-mi vin în minte soții Hutner, în timp ce pe mine mă cuprinde o nebunie de la cealaltă extremă, dar poate că nu e o diferență atât de mare între să mâncăm bine în seara asta, dragostea mea și număr până la trei, Odile, în ambele cazuri e vorba de un fel de îngustare a eului pentru a putea fi în doi, adică nu există nici mai multă armonie naturală în să mâncăm bine, sufletul meu, nu, nu, și nici mai puțină nenorocire, doar că număr până la trei a produs o tresărire pe chipul lui Odile, o cută în colțul gurii, un început infim de râs, căruia nu trebuie nici eu să-i cedez, desigur, până nu obțin de-adevăratelea undă verde, chiar dacă tentația e mare, dar trebuie să mă prefac că n-am văzut nimic, așa că număr, spun unu, îl șoptesc răspicat, femeia din spatele lui Odile e plasată numai bine, Odile împinge cu vârful pantofului un rest de ambalaj, coada se mărește și nu înaintează deloc, trebuie să spun doi, spun doi, doiul este deschis, generos, femeia din spate se lipește de noi, poartă o pălărie, un fel de găleată răsturnată dintr-un fetru moale, nu-mi plac deloc femeile care poartă genul ăsta de pălărie, e semn rău pălăria asta, îi arunc o privire în stare s-o facă să se dea înapoi cu vreun metru, dar nu se întâmplă nimic, se uită la mine curioasă, mă măsoară din cap până-n picioare, oare ea miroase așa de urât? Femeile care se

îmbracă în straturi răspândesc adesea un miros specific, asta dacă nu cumva o fi din cauza proximității lactatelor fermentate. Mobilul îmi vibrează în haină. Mă strâmb încercând să citesc numele celui care mă sună pentru că n-am timp să-mi caut ochelarii. E un colaborator

4 Brânză dş capră din familia *cabecou*, numită şi „cabecou din Rocamadour”.

care ar putea să-mi furnizeze o pistă în legătură cu rezervele de aur ale Bundesbankului. Îl rog să-mi trimită un mail, căci sunt într-o întâlnire, chestie pe care o spun ca să scap mai repede. Poate că această conversaţie scurtă e o şansă: mă aplec şi-i şoptesc la ureche lui Odile, cu o voce din nou responsabilă, redactorul meu şef vrea o casetă despre secretul de stat al rezervei germane, deocamdată nu am nici cea mai mică informaţie în acest sens. Pe cine interesează chestia asta? spune ea. Îşi bagă capul între umeri, lăsându-şi colţurile gurii în jos, ca să pricep inutilitatea subiectului meu, dar, şi mai grav, inutilitatea muncii mele, a eforturilor mele în general, ca şi cum n-ai avea la ce să te mai aştepţi de la mine, nici măcar la conştiinţa propriilor mele renunţări. Femeile profită de orice ca să te înfunde, adoră să-ţi aducă aminte cât eşti de dezamăgitor. Odile tocmai a câştigat un loc la coada de brânzeturi. Şi-a luat din nou geanta în mână şi ţine la fel de hotărât bucata de morbier. Mi-e cald. Mă sufoc. Aş vrea să fiu departe, nu mai ştiu nici ce căutăm acolo, nici despre ce e vorba. Aş vrea să alunec pe rachete în vestul canadian, ca Graham Boer, căutătorul de aur, eroul articolului meu, să înfig ţăruşi şi să însemn copacii cu toporul în văile îngheţate. Oare Boer ăsta are nevastă şi copii? Un tip care se luptă cu grizzly şi cu temperaturi sub treizeci de grade n-o să se enerveze aiurea într-un supermarket la ora la care toată lumea îşi face cumpărăturile. E ăsta un loc pentru un bărbat? Cine poate să circule pe culoarele astea cu neoane, pline cu tot felul de cutii, fără să cadă pradă disperării? Ştiind, pe deasupra, că o să te întorci, indiferent de anotimp, fie că vrei, fie că nu, târând acelaşi cărucior la ordinele unei femei din ce în ce mai neînduplecate. Nu demult, socrul meu, Ernest Blot, i-a spus fiului nostru de nouă ani, o să-ţi cumpăr un stilou nou, cu ăsta te murdăreşti pe degete. Antoine a răspuns, nu-i nevoie, nu- mi mai trebuie un stilou ca să fiu fericit. Iată secretul, a spus Ernest, copilul ăsta a înţeles, trebuie să reduci la minimum condiţiile pentru a fi fericit. Socrul meu este campion la astfel de maxime iluzorii, aflate la polul opus al temperamentului său. Ernest n-a admis niciodată nici cea mai mică diminuare a

potențialului său vital (să uităm cuvântul fericire). Constrâns la un ritm de convalescență după mai multe pontaje coronariene, confruntat cu reînvățarea modestă a vieții și cu îndatoririle casnice de la care se eschivase mereu, s-a simțit direct vizat și pedepsit de însuși Dumnezeu. Odile, dacă spun trei, dacă pronunț cifra trei, nu mă mai vezi, iau mașina și te las baltă cu cărucior cu tot. Mira-m-aș, spune ea.

· Mira-te-ai, dar fix asta o să fac peste două secunde.

· Nu poți să pleci cu mașina, Robert, cheile sunt la mine în geantă. Scotocesc prin buzunare ca un prost, cu atât mai mult cu cât îmi amintesc că eu singur mă debarasasem de chei. Dă-mi-le înapoi, te rog. Odile zâmbeste. Își blochează geanta între corpul ei și vitrina cu brânzeturi. Fac un pas în față ca să

trag de geantă. Trag. Odile opune rezistență. Trag de curea. Ea se agață și trage în sensul opus. Se amuză! Apuc de fundul genții, nu mi-ar fi deloc greu să i-l smulg dacă ne-am afla în alt context. Râde. Se agață. Nu spui trei? zice. De ce nu spui trei? Mă enervează. Și cheile alea din geantă mă enervează. Dar îmi place când Odile e așa. Și-mi place s-o văd râzând. Sunt cât pe ce să mă relaxez și s-o dau într-un fel de tachinare jucăușă când aud un râs înfundat foarte aproape de noi și o văd pe femeia cu pălăria de fetru, îmbătătită de complicitatea feminină, pufnind de-a dreptul, fără nicio jenă. Așa că nu mai am de ales. Devin brutal. O trântesc pe Odile de plexiglas și încerc să-mi croiesc drum prin deschizătura genții, ea se zbate, se vaită că-i fac rău, dă-mi cheile, ce dracu', spun eu, ești complet nebun, spune ea, îi smulg bucata de morbier din mână, o arunc pe raft, simt în sfârșit cheile în dezordinea din geantă, le scot, le flutur în fața ochilor ei fără să-i dau drumul, ne cărăm de-aici imediat, zic. Femeia cu pălărie are acum un aer îngrozit, văd că nu mai râzi, de ce? îi zic. O trag pe Odile, trag și coșul, o luăm de-a lungul raioanelor, spre casele de la ieșire, o strâng tare de încheietura mâinii, chiar dacă nu opune nicio rezistență, o supunere care n-are nimic inocent, aș prefera să fiu nevoit s-o târăsc după mine, de fiecare dată sfârșesc prin a i-o plăti când își ia armura de martir. E coadă la casă, normal. Ne așezăm și noi la rândul ăsta criminal, fără să ne spunem un cuvânt. I-am dat drumul la braț lui Odile care se poartă ca și cum ar fi o clientă obișnuită, văd chiar cum triază lucrurile în cărucior și face puțină ordine pentru a ușura împachetarea. În parcare, nu ne spunem nimic. Nici în mașină. E noapte. Luminile de pe drum ne adorm și pun CD-ul cu melodia portugheză și vocea femeii repetă același cuvânt la nesfârșit.

Pe vremea îndepărtată a căsniciei mele, în hotelul în care mergeam vara cu familia, locuia o femeie pe care o vedeam în fiecare an. Zglobie, elegantă, cu părul cărunț și o tunsoare sportivă. Ubicuă, trecea de la un grup la altul și cina în fiecare seară la altă masă. Adesea, spre sfârșitul după-amiezii, o vedeai citind o carte. Se așeza într-un colț al salonului de unde putea ține sub observație venirile și plecările. Cum zărea o față cunoscută, cum se lumina și-și flutura cartea în aer ca pe-o batistă. Într-o zi, a venit însoțită de o femeie înaltă și brunetă cu o fustă plisată vaporosă. Stăteau tot timpul împreună. Luau masa în fața lacului, jucau tenis, jucau cărți. Am întrebat cine era femeia aceea și mi s-a spus o damă de companie. Am acceptat cuvintele astea ca și cum ar fi fost niște cuvinte obișnuite, niște cuvinte fără o semnificație anume. În fiecare an, în aceeași perioadă, își făceau apariția amândouă, iar eu îmi spuneam, ia uite-o pe doamna Compain și pe dama ei de companie. Apoi a mai fost și un câine, ținut în lesă când de una, când

de cealaltă, dar era clar că era al doamnei Compain. Îi vedeam cum pleacă toți trei dimineața, câinele le trăgea după el pe femei, ele încercau să-l stăpânească rostindu-i numele pe toate tonurile, fără niciun rezultat. În februarie, iarna asta, deci după mulți ani, m-am dus la munte cu fiul meu, mare de-acum. Firește, el schiază împreună cu prietenii lui, iar eu mă plimb, merg. Îmi place să merg. Îmi place pădurea, îmi place liniștea. La hotel, mi se recomandau anumite trasee, dar nu îndrăzneau să le fac din cauză că duceau prea departe. Nu poți merge singură prea sus pe munte, prin zăpadă. M-am gândit, râzând în sinea mea, că ar trebui să las un anunț la recepție, femeie singură caută o persoană agreabilă cu care să se plimbe. Mi-am adus aminte numaidecât de doamna Compain și de dama ei de companie și am înțeles ce înseamnă de fapt damă de companie. Lucru care m-a speriat de-a dreptul, căci doamna Compain îmi lăsase mereu impresia unei femei ușor pierdute. Chiar și-atunci când râdea împreună cu ceilalți. Și poate, dacă stau să mă gândesc bine, mai ales atunci când râdea și se pregătea să iasă seara. M-am întors spre tatăl meu, adică am ridicat ochii spre cer și am șoptit, tată, eu nu pot să devin o doamnă Compain! De mult nu mă mai adresasem tatălui meu. De când a murit, îl rog să intervină în viața mea. Mă uit către cer și îi vorbesc tatei cu o voce tainică și vehementă. E singura ființă căreia pot să mă adresez când mă simt neputincioasă. În afară de el, nu mai cunosc pe nimeni în lumea de dincolo căruia să-i pese de mine. Nu mi-ar trece niciodată prin cap să vorbesc cu Dumnezeu, întotdeauna am fost de părere că nu poți să-L deranjezi pe Dumnezeu. Nu poți să vorbești direct cu El.

N-are timp să se intereseze de soarta fiecărui caz. Sau de cazuri extrem de grave. Pe scara implorărilor, ale mele sunt, ca să spun așa, ridicole. Am același sentiment ca prietena mea Pauline atunci când a găsit un colier, moștenit de la mama ei, pe care-l pierduse prin niște ierburi înalte. Trecând printr-un sat, soțul ei a oprit mașina și s-a dus glonț la biserică. Ușa era închisă, așa că a început să zgâlțâie lacătul cu putere. Ce te-a apucat? Vreau să-i mulțumesc lui Dumnezeu, a răspuns el.

- Pe Dumnezeu îl doare-n cot!

- Vreau să-i mulțumesc Sfintei Fecioare.

- Ascultă, Hervé, dacă există vreun Dumnezeu, dacă există vreo Sfântă Fecioară, crezi că, în comparație cu universul, cu nefericirile pământești și cu tot ce se întâmplă pe-aici, le pasă lor cumva de colierul meu?!... Așa că îl invoc pe tata, care mi se pare mai la îndemână. Îi cer servicii precise. Poate pentru că împrejurările mă fac să-mi doresc lucruri clare, dar și pentru că, în sinea mea, vreau să-i măsoz puterile. Mereu aceeași chemare în ajutor. O implorare pentru mișcare. Dar tata nu-i bun de nimic. Ori nu mă aude, ori nu are nicio putere. Mi se pare absolut regretabil faptul că morții nu au nicio putere. Dezaprob această împărțire radicală a lumilor. Din când în când, îi atribui o cunoaștere profetică. Mă gândesc așa: nu-ți îndeplinește dorințele pentru că știe că n-o să-ți facă bine.

Chestia asta mă scoate din sărite, îmi vine să zic, ce te bagi tu, dar măcar pot să iau neimplicarea lui drept un act deliberat. Așa a făcut și cu Jean-Gabriel Vigarello, ultimul bărbat de care m-am îndrăgostit. Jean-Gabriel Vigarello este unul dintre colegii mei, profesor de matematică la Liceul Camille-Saint-Saëns, unde sunt profesoară de spaniolă. Privind acum în urmă, îmi spun că tata a avut dreptate. Dar ce înseamnă să privești în urmă? Înseamnă să fii bătrân. Valorile cerești ale tatălui meu mă enervează peste măsură, sunt extrem de burgheze, dacă stai să te gândești bine. Când mai trăia, credea în astrologie, în case bântuite și în tot felul de alte prostioare ezoterice. Ernest, fratele meu, care a făcut mereu din necredința lui un motiv de mândrie, îi seamănă totuși pe zi ce trece din ce în ce mai mult. Recent, l-am auzit preluându-i replica „astrele influențează, dar nu predestinează”. Tatălui meu îi plăcea la nebunie formularea, uitasem asta, la care adăuga într-un mod aproape amenințător numele lui Ptolemeu. Mi-am spus, dacă astrele nu predestinează, atunci ce puteai să știi, tată, despre viitorul imanent? Jean-Gabriel Vigarello mi-a stârnit interesul în ziua în care i-am remarcat ochii. Nu era ușor să-i remarci având în vedere tunsoarea lui, cu un păr lung care-i acoperea toată fruntea, o tunsoare și urâtă, și nepotrivită pentru cineva de vârsta lui. Mi-am spus pe dată, bărbatul ăsta are o soție care nu se

ocupă de el (bineînțeles că e căsătorit). Nu lași un bărbat de aproape șaizeci de ani cu o tunsoare ca asta. Și, mai ales, îi spui, nu-ți ascunde ochii. Ochi de un gri-albăstrui, schimbători, scânteietori ca lacurile de la mare altitudine. Într-o seară, m-am nimerit singură cu el într-o cafenea din Madrid (organizaserăm cu trei clase o vacanță la Madrid), mi-am luat inima în dinți și i-am spus, aveți niște ochi foarte blânzi, Jean-Gabriel, e o nebulă să-i ascundeți în halul ăsta. Din aproape în aproape, după replica asta și o sticlă de Carta de Oro, am ajuns în camera mea, cu ferestre ce dădeau spre o curte cu pisici care mieunau. După ce ne-am întors la Rouen, el s-a afundat din nou în viața lui de zi cu zi. Ne întâlneam pe holurile liceului ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, părea mereu grăbit, cu ghiozdanul în mână stângă și corpul aplecat în aceeași parte, cu bretonul cărunț mai lung ca oricând. Mi se pare jalnic felul ăsta tăcut al bărbaților de a te trimite undeva în trecut. Ca și cum ar trebui să-ți reamintească, pentru orice eventualitate, că existența e o chestie discontinuă. Îi las un bilețel în dulăpior, mi-am zis. Un bilețel fără urmări, spiritual, care să conțină amintirea unei povești madrilene. I-am pus bilețelul într-o dimineată în care știam că e la școală. Niciun răspuns. Nici în ziua aceea, nici în zilele următoare. Ne salutăm ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Am fost cuprinsă de un soi de dezamăgire, nu pot să spun că era o dezamăgire din dragoste, ci mai degrabă o dezamăgire din părăsire. E un poem al lui Borges care începe cu „Ya no es mágico el mundo. Te han dejado”. „Și lumea nu mai e magică. Te-au lăsat.” Spune lăsat, un cuvânt banal, care nu face zgomot. Toată lumea poate să te lase, chiar și-un Jean-Gabriel Vigarello, cu tunsoarea lui de Beatles cincizeci de ani mai târziu. L-am rugat pe tata să intervină. Între timp, am mai scris un bilețel, o frază, „Nu mă uita de tot. Marguerite”. De tot mi se părea foarte nimerit ca să-i risipesc temerile, în caz că ar fi avut așa ceva. O mică reamintire pe-un ton glumeț. I-am zis tatei, eu mă port frumos, dar vezi bine că nu se întâmplă nimic și că nu mai am mult până îmbătrânesc. I-am zis tatei, eu plec de la liceu la cinci după-amiaza, acum e nouă, ai opt ore ca să-i inspiri lui Jean- Gabriel Vigarello un răspuns șarmant pe care să-l găsesc la mine în dulap sau în telefon. Tata n-a mișcat măcar un deget. Privind în urmă, îi dau dreptate. N-a fost niciodată de acord cu capriciile mele absurde. Are dreptate. Alegem chipuri dintr-o sumedenie de alte chipuri, ne inventăm repere în timp. Toată lumea vrea să aibă ceva de povestit. Altădată, mă aruncam spre viitor cu capul înainte. Doamna Compain părea genul care să aibă capricii absurde. Când venea singură la hotel, aducea cu ea mai multe valize. În fiecare seară, apărea cu altă rochie, cu alt colier. Purta rujul până și pe dinți, asta făcea parte din eleganța ei. Trecea de la o masă la alta, bea câte un pahar cu un grup, apoi cu altul, plină de antren, făcea conversație, mai ales cu bărbații. Pe

vremea aceea, eram cu soțul și cu copiii mei. O chilie mică, la căldură, de unde privești lumea.

Doamna Compain plutea ca un fluture de noapte. În colțurile unde pătrundea lumina, chiar și o lumină slabă, doamna Compain își făcea apariția pe neașteptate cu aripile ei de dantelă. Încă din copilărie, îmi construiesc reprezentări mentale ale timpului. Văd anul ca pe un trapez isoscel. Iarna e sus, o linie dreaptă bine fixată. Toamna și primăvara sunt agățate în formă de fustă. Iar vara a fost dintotdeauna un pământ lung și plat. Astăzi, am impresia că unghiurile s-au înmuiat, iar figura nu mai e stabilă. Ce înseamnă asta? Nu pot să devin o doamnă Compain. Voi avea o discuție serioasă cu tata. Îi voi spune că are șansa unică de a acționa pentru binele meu. Îi voi cere să restabilească geometria vieții mele. E vorba de un lucru foarte simplu și ușor de rezolvat. Ai putea oare, mă pregătesc să-i spun, să-mi scoți în cale pe cineva vesel, cu care să pot râde și căruia să-i placă să se plimbe? Sigur cunoști pe cineva care să-și aranjeze bine fularul, încrucișându-l pe sub un palton de modă veche, cineva care să mă țină la brațul lui puternic și să mă ducă prin zăpadă și prin pădure fără să ne pierdem.

Odile Toscano

Totul îl enervează. Părerile, lucrurile, oamenii. Totul. Nu mai putem ieși undeva fără să se termine prost. Reușesc să-l conving să iasă, dar, până la urmă, aproape întotdeauna îmi pare rău că am făcut-o. Ne luăm rămas-bun de la oameni cu niște poante tembele, râdem pe hol, și-n lift răceala se instalează imediat. Ar trebui ca la un moment dat cineva să studieze această tăcere, specifică mașinii, nopții, atunci când te întorci acasă după ce ți-ai afișat starea de bine pe sub nasul întregii galerii, un amestec de îndoctrinare și de minciună față de tine însuși. O tăcere care nu mai suportă nici măcar radioul, cine, în acest război al dușmăniei mute, ar îndrăzni să-i dea drumul? Astă-seară, în timp ce mă dezbrac, Robert mai stă puțin, ca de obicei, în camera copiilor. Știu ce face. Le controlează respirația. Se apleacă și se asigură pe îndelete că nu au murit. Apoi suntem amândoi în baie. Niciun fel de comunicare. El se spală pe dinți, eu mă demachiez. Se duce la toaletă. Îl găsesc apoi stând pe patul din dormitor; își verifică e-mailurile pe Blackberry-ul lui, își setează alarma. După aceea se strecoară în așternuturi și stinge imediat lumina de pe partea lui. Eu mă așez pe partea cealaltă a patului, îmi setez alarma, mă dau cu cremă pe mâini, iau un Stilnox, pun dopurile de urechi la îndemână pe noptieră, la fel și paharul cu apă. Așez mai bine pernele, îmi pun ochelarii și mă instalez confortabil ca să citesc. Nici nu-ncep bine, că Robert, pe un ton cică neutru, spune, stinge, te rog. E primul cuvânt pe care-l pronunță de când am plecat din scara blocului lui Remi Grobe. Nu

răspund. După câteva secunde, se ridică în fund și se apleacă pe jumătate peste mine ca să-mi stingă veioza. Reușește s-o stingă. Pe întuneric, îl lovesc peste braț, pe spate, în fine îl lovesc de mai multe ori și aprind veioza la loc. Robert spune, de trei nopți nu dorm, vrei să crăp? Nu ridic ochii din carte și spun, ia un Stilnox.

- Nu iau căcaturi de-astea.

- Atunci nu te mai plânge.

- Sunt obosit, Odile... Stinge lumina. Stinge-o, ce dracu'. Se ghemuiește sub așternuturi. Încerc să citesc. Mă întreb dacă acest cuvânt obosit rostit de Robert nu a contribuit cumva mai mult decât orice altceva la înstrăinarea noastră. Nu vreau să-i dau o semnificație existențială. Poți accepta că un erou literar se retrage în umbră, dar nu și un soț cu care împărți o viață domestică. Robert își aprinde veioza, dă cearșaful la o parte exagerat de brusc și se-așează pe marginea patului. Fără să se întoarcă, spune, mă duc la hotel. Eu tac. El nu se mișcă. Citesc pentru a șaptea oară „în lumina care încă trecea prin jaluzelele ponosite, Gaylor văzu dinele culcat sub scaunul-closet, chiuveta cu smalțul scorjit. De pe peretele din față, un bărbat îl privea cu tristețe. Gaylor se apropie de oglindă...” Cine era Gaylor ăsta? Robert stă aplecat în față, cu spatele la mine. Din poziția asta intonează, ce-am făcut, am vorbit prea mult? Sunt agresiv? Beau prea mult? Am gușă? Hai, fă-ți numărul. Ce-a fost în seara asta? Vorbești prea mult, asta-i clar, am zis.

- A fost atât de penibil. Și de grețos.

- Nu foarte în regulă, într-adevăr.

- Grețos. Cu ce naiba se ocupă Remi Grobe ăsta?

- E consultant.

- Consultant! Care-i geniul care a inventat un asemenea cuvânt? Nu știu de ce trebuie să suportăm cinele astea absurde.

- Nu te obligă nimeni să vii.

- Ba da.

- Ba nu.

- Normal că da. Și proasta aia în roșu, care nici măcar nu știe că japonezii n-au bombă!

- Ce contează asta? Cine are nevoie să știe așa ceva?

- Dacă nu cunoști forțele de apărare japoneze, de altfel cine le cunoaște? nu te bagi într-o conversație despre revendicările teritoriale maritime ale Chinei. Mi- e frig. Încerc să trag pilota. Când s-a așezat pe marginea patului, Robert s-a pus pe ea fără să vrea. Trag, mă lasă să trag de pilotă fără să se ridice nici măcar un centimetru. Trag și scâncesc ușor. O luptă mută, complet cretină. În cele din urmă, se ridică și iese din cameră. Mă întorc la pagina precedentă ca să pricep cine e Gaylor. Robert apare din

nou destul de repede, și-a pus pantalonii. Își caută șosetele, le găsește, se încalță. Pleacă iar. Îl aud cum cotrobăie pe hol și deschide un dulap. Apoi mi se pare că se întoarce în baie. La pagina de dinainte, Gaylor discută în capătul unui garaj cu un bărbat pe care-l cheamă Pal. Cine mai e și Pal ăsta? Mă dau jos din pat. Îmi pun papucii și mă duc și eu la baie. Robert și-a luat pe el o cămașă, fără să-și încheie nasturii, stând pe marginea căzii. Întreb, unde te duci? Face gestul cuiva disperat care spune, nu știu, oriunde. Zic, vrei să-ți fac patul în sufragerie?

- Nu-ți bate capul cu mine, Odile, du-te să dormi.

- Robert, am patru audiențe săptămâna asta.

- Lasă-mă, te rog. Zic, întoarce-te, sting lumina. Mă văd în oglindă, Robert a aprins lumina greșită. Eu nu aprind niciodată în baie spoturile din tavan, sau măcar le combin cu spoturile de lângă chiuveță. Spun, sunt urâtă. M-a tuns aia prea scurt. Robert spune, mult prea. ăsta e genul de umor al lui Robert. Te și tachinează, te și pune pe gânduri. Ar trebui să mă facă să rid, chiar și în momentele cele mai crunte. Ar trebui să mă și pună pe gânduri. Spun, vorbești serios? Robert spune, ce fel de consultant e boul ăla?

- Despre cine vorbești?

- De Remi Grobe.

- De artă, de imobiliare, nu știu exact.

- Un tip care-și bagă nasul peste tot. Un escroc, ce să mai. Nu-i căsătorit?

- Divorțat.

- Ți se pare că-i un tip frumos? De pe hol se aud pași și o voce de copil: mamă? Ce are? Întreabă Robert, ca și cum eu aș ști, pe tonul lui brusc îngrijorat care mă neliniștește. Suntem aici, Antoine, spun, sunt cu tata în baie. Antoine apare în pijama, cu ochii-n lacrimi.

- Am pierdut-o pe Doudine. Iar! spun, de-acuma o s-o pierzi pe Doudine în fiecare noapte? La două nopți, n-avem treabă cu Doudine, facem nani, Antoine! Fața lui Antoine se încrețește aproape cu încetinitorul. Când fața i se încrețește în felul ăsta, e cu neputință să-l oprești din plâns. Robert spune, dar de ce-l cerți, sărăcuțul de el? Nu-l cert, spun, adunându-mi după această frază întreaga mea stăpânire de sine, dar nu înțeleg de ce n-o legăm pe Doudine. Ar trebui s-o legăm în timpul nopții! Nu te cert, puiul meu, dar nu-i momentul acum să ne ocupăm de Doudine. Haide, înapoi în pat. O luăm spre camera băieților. Antoine smiorcăind Doudiine, Robert și cu mine în șir indian pe hol. Intrăm în cameră. Simon doarme. Îl rog pe Antoine să se calmeze ca să nu-și trezească fratele. Robert șoptește, o găsim noi, castoraș. O s-o

legi? scâncește Antoine, fără să se străduiască deloc să vorbească mai încet. N-o s-o leg, castoraș, spune Robert. Aprind veioza și spun, de ce nu? Am putea s-o legăm seara, într-un fel care să-i placă și ei. N-o să simtă nimic, iar tu o să ai o sfoară subțire de care să tragi... Antoine începe să se smiorcăie ca o sirenă. Puțini copii au o modulație plângăcioasă atât de insuportabilă. Șșșșș! spun. Ce-i? spune Simon.

· Ia uite! L-ai trezit pe fratele tău, bravo!

· Ce faceți? Am pierdut-o pe Doudine, spune Robert. Simon ne privește cu ochii pe jumătate închiși, ca și cum n-am fi întregi la minte. Are dreptate. Mă ghemuiesc ca s-o caut sub somieră. Bag mâna peste tot, pentru că nu se vede mare lucru. Robert scormonește prin pilotă. Cu capul băgat sub pat, mormăi, nu înțeleg de ce nu dormi la ora asta! Nu-i normal. La nouă ani, lumea doarme. Deodată o simt, blocată între stinghii și saltea. Am prins-o, am prins-o. E acolo. Ce enervantă e și Doudine asta!... Antoine își lipește animalul de pluș de gură.

· Hai, în pat! Antoine se culcă. Îl sărut. Simon se înfășoară în așternuturi și se întoarce cu spatele asemenea cuiva care tocmai a asistat la o scenă patetică. Sting veioza. Încerc să-l împing pe Robert afară din cameră. Dar Robert rămâne. Vrea să compenseze răceala mamei. Vrea să restabilească armonia în camera fermecată a copilăriei. Îl văd cum se apleacă deasupra lui Simon, pe care-l sărută pe ceafă. Apoi, într-o penumbră pe care o adâncesc și mai mult împingând ușa, se

așază pe patul lui Antoine, se întinde lângă el, îl acoperă cu pătura, o sprijină bine pe Doudine ca să nu mai fugă. Îl aud cum șoptește cuvinte pline de duioșie, mă întreb dacă nu cumva a început o povestioară din pădurea lui Jupân Ianuarie. Pe timpuri, oamenii plecau de-acasă să vâneze lei sau să cucerească noi teritorii. Aștept în pragul ușii, făcând din când în când canatul să scârțâie ca să-mi exprim exasperarea, chiar dacă postura marmoreeană este deja suficient de grăitoare. În cele din urmă, Robert se ridică. O luăm înapoi pe hol, în tăcere. Robert intră în baie, eu în cameră. Mă întorc în pat. Îmi pun ochelarii. „Pal stătea la birou. Cu mâinile lui grăsuțe odihnindu-se pe sugativa murdară. În dimineața aceea, îi spuse el lui Gaylor, Raoul Toni intrase în garaj...” Cine e Raoul Toni? Ochii mi se nchid. Mă întreb ce face Robert în baie. Aud zgomot de pași. Apare. Și-a dat jos pantalonii. De câte ori în viața asta ne îmbrăcăm și ne dezbrăcăm în felul ăsta nebunesc și amenințător? Spun, ție ți se pare normal ca la nouă ani încă să adoarmă cu jucăria lui preferată?

· Sigur că da. Eu aveam una și la optsprezece ani. Îmi vine să

râd, dar mă abțin. Robert își scoate șosetele și cămașa, își stinge veioza și se strecoară în așternuturi. Cred că știu cine e Gaylor. Gaylor e tipul angajat ca s-o găsească pe fata lui Joss Kroll, și mă întreb dacă Raoul Toni nu apăruse cumva la început, la tombolă... Mi se-nchid ochii. Romanul ăsta polițist e o prostie, îmi scot ochelarii, sting veioza. Mă întorc pe partea cu noptiera. Îmi dau seama că n-am tras destul perdeaua, și mâine lumina o să intre prea devreme. Nasol. Spun, de ce se trezește Antoine în mijlocul nopții? Robert răspunde, pentru că n-o simte pe Doudine lângă el. Rămânem amândoi, o clipă, de-o parte și de alta a patului, uitându-ne fiecare la peretele lui. Apoi eu mă întorc, încă o dată, și mă lipesc de el. Robert își pune mâna pe coapsele mele și spune, și pe tine ar trebui să te leg.

Vincent Zawada

În așteptarea ședinței de radioterapie la clinica Tollere Leman, mama inspectează fiecare pacient din sala de așteptare și spune, cu o voce de-abia reținută, perucă, perucă, poate, fără perucă, fără perucă... Mamă, mamă, mai încet, spun, te-aude toată lumea. Ce zici? Vorbești în barbă și nu-nțeleg nimic, zice mama.

- Ți-ai pus urechile?
- Cum?
- Ți-ai pus aparatul auditiv? De ce nu-l pui?
- Pentru că trebuie să-l scot când fac raze.
- Pune-l deocamdată, mamă. Nu-i bun de nimic, spune mama. Un bărbat de lângă ea îmi zâmbește cu simpatie. Ține în mâini o bască a la Prințul de Wales, iar tenul lui palid se potrivește perfect cu costumul englezesc demodat. Oricum, spune mama scotocind prin geantă, nici măcar nu l-am luat. După ce se întoarce la activitatea ei de observație, de-abia dacă are grijă să-și coboare vocea când spune, aia de-acolo nu prinde luna, nu-s eu cea mai bătrână de-aici, vezi, parcă mă simt mai bine... Mamă, te rog, spun, poftim, uite, e un test simpatic în Le Figaro.
- Bine, dacă-ți face ție plăcere.
- Ce legumă, până atunci necunoscută în Franța, a adus la curte Regina Caterina de Medici? Anghinare, broccoli, roșie? Anghinare, spune mama.
- Anghinare, bravo. Care a fost prima slujbă a Gretei Garbo când avea paisprezece ani? Ucenică la un bărbier, dublură a lui Shirley Temple în Little Miss, curățătoare de heringi la piața din Stockholm, orașul ei natal? Curățătoare de heringi în Stockholm, spune mama.
- Ucenică la un bărbier. Ei na, ca să vezi, spune mama, ce

proastă sunt, de când are heringul solzi! De mult timp, doamnă, dacă-mi permiteți, intervine bărbatul de lângă ea, căruia îi remarc și cravata gri cu picățele roz, heringul a avut dintotdeauna solzi. Ei na? spune mama, nu, nu, heringii n-au solzi, sunt ca sardinele. Și sardinele au avut mereu solzi, spune bărbatul. Sardinele au solzi, prima noutate pe ziua de azi, spune mama, știai asta, Vincent? La fel ca anșoa și șprotul, adaugă bărbatul, în orice caz, deduc că nu mâncați cușer! Râde și mă include și pe mine în încercarea lui de-a fi familiar. În ciuda dinților îngălbeniți, a părului rar și cărunț, are o anumită prestanță. Dau din cap cu amabilitate. Din fericire, răspunde mama, din fericire, nu mănânc cușer, și-așa nu mai am deloc poftă de mâncare. La ce doctor sunteți? întreabă bărbatul, desfăcându-și puțin cravata cu picățele și luându-și poziția pentru conversație. La doctorul Chemla, spune mama. Philip Chemla, cel mai bun, nu există altul mai bun, mă ține în viață de șase ani, spune bărbatul. Pe mine de opt, spune mama, mândră să fie ținută în viață de și mai mulți ani. Tot plămân? întreabă bărbatul. Ficat, răspunde mama, prima dată sân și apoi ficat. Bărbatul dă din cap cu aerul cuiva care știe despre ce e vorba. Dar, știți, eu sunt un caz special, continuă mama, nu fac nimic ca restul lumii. Chemla îmi spune de fiecare dată Paulette (îmi zice Paulette, sunt preferata lui), sunteți cu totul atipică, în traducere, trebuia să crăpați de mult. Mama râde în hohote, la fel și bărbatul. Cât despre mine, mă-ntreb dacă n-ar fi mai bine să ne întoarcem la test. E formidabil, așa e, reia mama, care nu mai poate fi oprită, și mi se pare chiar foarte seducător. Prima dată când l-am văzut, am spus, sunteți căsătorit, doctore? Aveți copii? N-am copii. Am zis, vreți să v-arăt eu cum se fac? O strâng de mână, mâna ei cu pielea uscată și degradată de medicamente, și spun, ascultă, mamă. Ce, spune mama, ăsta-i adevărul, a fost încântat, se amuza ceva de speriat, cum rareori am văzut amuzându-se un cancerolog. Bărbatul o aprobă. Spune, Chemla e un domn adevărat, un mensch. Într-o zi, n-o s-o uit niciodată, a rostit fraza asta, când cineva intră la mine în cabinet, îmi face o onoare. Știți că n-are nici măcar patruzeci de ani? Mama nu e deloc impresionată. Își continuă propria tiradă ca și cum n-ar fi auzit nimic. Vineri, vorbește din ce în ce mai tare, i-am spus, doctorul Ayoun (e cardiologul meu) e un medic mult mai bun decât dumneavoastră, o, nu prea cred, ba da, mi-a făcut imediat un compliment legat de pălăria mea cea nouă, în vreme ce dumneavoastră, doctore, nici măcar n-ați remarcat-o. Trebuie să mă mișc puțin. Mă ridic și spun, mamă, mă duc s-o întreb pe secretară cât mai ai până intri. Mama se întoarce spre noul ei prieten: înseamnă că se duce să

fumeze, fiul meu iese ca să fumeze o țigară, spuneți-i că se omoară la foc mic la vârsta de patruzeci și trei de ani. Păi așa o să murim împreună, mamă, spun, vezi și tu jumătatea plină a paharului. Foarte amuzant, spune mama. Bărbatul cu cravata cu picățele își strânge nările și trage aer în piept ca și cum s- ar pregăti să spună ceva hotărâtor. I-o tai din scurt, precizând că nu ies ca să fumez, chiar dacă o doză de nicotină mi-ar prinde foarte bine, ci că mă duc doar până la secretară. Când mă întorc, o informez pe mama că intră la raze în zece minute și că doctorul Chemla încă n-a sosit. Ah, ăsta e Chemla, certat cu ceasul, nu-i trece prin cap că am putea avea și noi o viață dincolo de toate astea, spune bărbatul, bucuros că și-a putut face vocea din nou auzită și sperând să păstreze mingea la el în teren. Dar mama a și contraatacat: eu mă-nțeleg foarte bine cu secretara, mă pune mereu la începutul consultațiilor, îi spun Virginie, mă adoră, adaugă mama cu o voce scăzută, îi spun, fiți drăguță, dați-mi mie prima programare, micuța mea Virginie, ei îi place, asta o individualizează. Vincent, dragule, oare n-ar trebui să-i aducem o cutie cu bomboane data viitoare? De ce nu, spun.

Ce? Vorbești în barbă. Spun, e o idee bună. Cu ocazia asta, am putea să scăpăm de Vanilie Kipferl de la Roseline, spune mama, nici măcar n-am deschis cutia. Nu știe să le facă, zici că mănânci nisip. Sărmana Roseline, acum arată ca o legătură de chei tremurânde. Știi că e cu totul altă femeie de când fata ei a dispărut în tsunami, e printre cele douăzeci și cinci de corpuri care n-au mai fost găsite niciodată, Roseline crede că mai trăiește, din când în când mă scoate din sărite treaba asta, îmi vine să-i spun, da, bineînțeles, crescută de cimpanzei care- au făcut-o amnezică. Zic, nu fi rea, mamă.

Nu sunt rea, dar trebuie să fii și fatalist, știi foarte bine că lumea e o vale a plângerii. Valea plângerii, o expresie a lui taicătu, ți-aduci aminte? Răspund da, îmi aduc aminte. Bărbatul cu cravata cu picățele pare să se fi întors la gânduri mai sumbre. S-a aplecat în față, și observ o cârjă sprijinită de scaun. Îmi trece prin cap că s-ar putea să-l doară vreo parte a corpului și îmi spun că probabil și alte persoane din această sală de așteptare din subsolul clinicii Tollere Lemman suferă în tăcere. Știți, spune mama deodată, aplecându-se spre bărbat cu o expresie surprinzător de serioasă, soțul meu era obsedat de Israel. Bărbatul își îndreaptă spatele și-și netezește poalele costumului său dungat. Evreii sunt obsedați de Israel, dar eu nu, nu sunt deloc obsedată de Israel, dar soțul meu era. Mi-e greu s-o urmez pe mama în virajul ăsta. Asta dacă nu cumva vrea să corecteze pista falsă a peștilor fără solzi. Da, poate ține să precizeze că toți din familia ei sunt evrei,

inclusiv ea, în ciuda ignoranței sale în ceea ce privește legile elementare. Și dumneavoastră sunteți obsedat de Israel? Întreabă mama. Firește, răspunde bărbatul.

Îmi place această exprimare laconică. Dacă ar fi după mine, aş putea să glosez în jurul acestui răspuns abisal. Mama vede altfel lucrurile. Când l-am cunoscut pe soțul meu, n-avea absolut nimic, spune ea, familia lui ținea o mercerie pe strada Réaumur, una mică de tot, o vizuină. La sfârșitul vieții, ajunsese angrosist, avea trei magazine și un bloc cu locuințe de închiriat. Voia să lase totul Israelului.

Mamă, ce-ți veni? Ce spui acolo?! Țasta-i adevărul, zice mama, fără să se obosească măcar să se întoarcă, am fost o familie foarte unită, foarte fericită, singurul punct vulnerabil era Israelul. Într-o zi, i-am spus că evreei n-aveau nevoie de o țară, a fost cât pe ce să mă bată. Altă dată, Vincent a vrut să coboare pe Nil, l-a dat pe ușă afară. Bărbatul se pregătește să facă o remarcă, dar nu-i suficient de rapid, nici nu-și întredeschide bine buzele decolorate, că mama a și-nceput iar. Chemla vrea să-mi schimbe tratamentul. Nu mai suport Xynophrenul. Am mâinile ferfeniță, vedeți doar. Vrea să mă apuc iar de o chimioterapie cu perfuzii, și iar o să-mi cadă părul. Mamă, nu-i ceva sigur, mă bag și eu, Chemla a spus cincizeci la sută șanse. Cincizeci la sută șanse înseamnă sută la sută șanse, spune mama, respingându-mi afirmația cu o fluturare a mâinii, dar eu nu vreau să mor ca la Auschwitz, nu vreau să sfârșesc tunsă zero. Dacă fac tratamentul ăsta, atunci adio păr. La vârsta mea, nu mai apuc să-l văd crescând la loc. Și adio pălării. Mama își scutură capul cu o mină îndurerată. Se ține dreaptă în timp ce vorbește încontinuu, cu gâtul întins ca o tânără evlavioasă. Nu-mi fac iluzii, știți, spune. Dacă stau aici și trăncănesc cu dumneavoastră în sala asta oribilă e ca să le fac pe plac fiilor mei și doctorului Philip Chemla. Sunt preferata lui, îi face plăcere să mă trateze în continuare. Între noi fie vorba, razele astea nu sunt bune de nimic, zero barat. Ar trebui să-mi redea vederea de altădată, iar eu văd mai rău pe zi ce trece. Nu spune asta mama, zic eu, și s-a explicat că rezultatele nu apar imediat. Ce spui acolo, zice mama, vorbești în barbă. Rezultatul nu e instantaneu, repet eu. Nu e instantaneu înseamnă nu e garantat, spune mama. Adevărul e că Chemla nu-i sigur de nimic. E în tatonări. Eu îi servesc drept cobai, asta e, e nevoie și de cobai. Sunt o fatalistă. Chiar înainte să moară, soțul meu m-a întrebat dacă mai uram Israelul, patria poporului evreu. Am răspuns, o, nu, firește că nu. Ce-ai vrea să-i spui unui om care n-o să mai fie aici? îi spui ce-și dorește să audă. E ciudat să te agăți de niște valori prostești. În

ultimul ceas, când totul va dispărea. Patria, cine are nevoie de patrie? Până și viața, de la un punct încolo, e o valoare prostească. Până și viața, nu vi se pare? spune mama oftând. Bărbatul stă pe gânduri. Ar putea să-i răspundă, căci mama pare să-și fi oprit vorbăria pe o notă neașteptat de meditativă. Moment în care o asistentă îl cheamă pe domnul Ehrenfried. Bărbatul își ia cârja, basca a la Prințul de Wales și un pardesiu din loden pus pe scaunul de alături. Fără să se ridice încă, se apleacă spre mama și-i șoptește: viața poate, dar nu și Israelul. Apoi își sprijină brațul în cârjă și se ridică cu greu. Sunt chemat la datorie, spune înclinându-se, Jean Ehrenfried, a fost o plăcere. Se vede că fiecare mișcare îl costă, dar chipul lui rămâne zâmbitor. Pălăria pe care o purtați astăzi, adaugă el, e cea pentru care ați primit complimentele cardiologului? Mama își pipăie pălăria ca să verifice. Nu, nu, ăsta e lynxul. Cea de la doctorul Ayoun era un fel de Borsalino cu un trandafir din catifea neagră. Atunci vă complimentez eu pentru cea de azi, a înnobilit această sală de așteptare, spune bărbatul. E mica mea tocă din lynx, spune mama fremătând de încântare, o am de patruzeci de ani, încă-mi mai vine bine? La perfecție, spune Jean Ehrenfried salutând-o cu o răsucire de bască. Ne uităm la el cum se duce și dispare în spatele ușii de la radioterapie. Mama își bagă mâinile rănite în geantă. Scoate de-acolo o pudrieră și un ruj și spune, șchioapătă săracul de el, mă întreb dacă nu cumva bărbatul ăsta s-a îndrăgostit de mine.

Pascaline Hutner

Nu ne-am așteptat deloc la una ca asta. N-am presimțit că totul poate să se dea peste cap. Nu. Nici Lionel, nici eu. Suntem singuri și descumpăniți. Cu cine să vorbim despre asta? Ar trebui. Să putem vorbi, dar cui să-i încredințăm un asemenea secret? Ar trebui să-l putem spune persoanelor de încredere, celor plini de compasiune, care nu simt nevoia să facă glume pe tema asta. Nu suportăm nici cea mai mică urmă de umor în această privință, chiar dacă suntem conștienți, Lionel și cu mine, că, dacă n-ar fi vorba de fiul nostru, am fi în stare să râdem. Ba mai mult, ca să fim sinceri până la capăt, am râde în public cu prima ocazie. Nu le-am spus nici măcar lui Odile și lui Robert. Soții Toscano sunt prietenii noștri dintotdeauna, chiar dacă nu e foarte ușor să păstrezi o prietenie între cupluri. Una profundă, vreau să zic. Până la urmă, singurele relații cu adevărat intime între oameni se joacă numai în doi. Ar fi trebuit să ne putem vedea și separat, numai noi între noi, femeile, sau numai ei între ei, bărbații, sau poate chiar încrucișat (asta presupunând că Robert și

cu mine am fi avut ce să ne spunem între patru ochi). Soții Toscano își bat joc de felul în care fuzionăm unul cu celălalt. Au dezvoltat față de noi o formă de ironie permanentă care a ajuns să mă obosească. Nu mai putem spune niciun cuvânt fără ca ei să ne arunce în față imaginea unui cuplu însiropat într-o stare de bine sufocantă. Zilele trecute am avut proasta inspirație de a spune că pregătisem un calcan în crustă (fac cursuri de bucătărie, mă amuză chestia asta). Calcan în crustă? a spus Odile ca și cum aș fi vorbit în altă limbă.

· Da, calcan cu o crustă în formă de pește.

· Dar câți erați? Am spus, noi doi, Lionel și cu mine, pentru amândoi. Numai pentru voi doi, e înfricoșător! a spus Odile. Verișoara mea Josiane, care era cu noi, a spus, de ce, eu chiar aș putea să gătesc numai pentru mine un calcan în crustă. Numai pentru tine, da, se schimbă situația, a supralicitat Robert, un calcan în crustă cu o crustă în formă de pește numai pentru tine, aici o dăm deja în tragic. În general, mă prefac că nu înțeleg ca să nu iasă scandal. Lui Lionel i se fâlâie. Când îi zic de asta, îmi spune că sunt invidioși și că fericirea celorlalți este adesea agresivă. Dacă am povesti ce ni se întâmplă, nu văd cum ar putea cineva să fie invidios pe noi. Dar tocmai din cauză că întruchipăm imaginea însăși a armoniei, mărturisirea catastrofei e atât de dificilă. Îmi și închipui în ce hal s-ar distra pe seama noastră niște oameni ca soții Toscano. Trebuie să ne întoarcem puțin în timp ca să se priceapă cum de s-a ajuns aici. Fiului nostru Jacob, care tocmai a împlinit nouăsprezece ani, i-a plăcut dintotdeauna Celine Dion. Spun dintotdeauna pentru că această admirație exagerată datează de la cea mai fragedă vârstă. Într-o zi, copilul ăsta aude într-o mașină vocea lui Celine Dion. Dragoste la prima ascultare. Îi cumpărăm albumul, apoi pe următorul, peretele se umple de postere, iar noi începem să trăim cu un mic fan, cum presupun că mai sunt o mie alții în lume. După un timp suntem invitați la concerte la el în cameră. Jacob se îmbracă în Celine cu unul dintre combinezoanele mele și face playback peste vocea ei. Îmi amintesc că își confecționa o podoabă capilară din benzile magnetice ale minicasetelor de pe vremea aceea, pe care le demonta. Nu sunt foarte sigură că Lionel aprecia pe deplin acest spectacol, dar era foarte amuzant. Încă de pe-atunci trebuia să suportăm batjocura lui Robert, care ne felicita pentru toleranța și mintea noastră deschisă. Dar era foarte amuzant. Jacob a crescut. Cu timpul, nu s-a mai mulțumit să cânte ca ea, acum vorbea ca ea și dădea interviuri în gol cu un accent canadian. O imita pe Celine și îl imita și pe Rene, soțul ei. Era amuzant. Râdeam. O imita la perfecție. Îi puneam întrebări, adică noi vorbeam cu

Jacob, iar el ne răspundea ca Celine. Era foarte amuzant. Era foarte amuzant. Nu știu ce s-a stricat. Cum am trecut de la o pasiune puerilă la acest... nu știu ce cuvânt să folosesc... această dereglare a minții? A ființei?... într-o seară, la masă, eram toți trei în bucătărie, Lionel i-a spus lui Jacob că s-a săturat să-l audă maimuțărindu-se în franceza din Quebec. Eu pregătisem mâncărică de linte. De regulă, cei doi bărbați se dau în vânt după ea, dar peste noi se lăsase un soi de tristețe. O senzație asemănătoare cu cea pe care o poți avea în intimitate, când celălalt se retrage în sine, și tu simți că urmează să fii părăsit. Jacob s-a prefăcut că nu înțelege cuvântul maimuțăreală. I-a răspuns tatălui său, cu accentul lui de Quebec, că, deși trăia în Franța de ceva vreme, el era canadian și n-avea nici cea mai mică intenție să-și nege originile. Lionel a ridicat tonul spunând că toată povestea asta începe să nu mai fie deloc amuzantă, iar Jacob i-a replicat că nu poate să se „șicaneze”^s pentru că trebuie să-și protejeze corzile vocale. Din seara aceea îngrozitoare, noi am început să trăim cu Celine Dion în corpul lui Jacob Hutner. Nu ne-a mai spus tată și mamă, ci Lionel și Pascaline. Și n-am mai avut niciun fel de relație cu fiul nostru real. La început, am crezut că e vorba de o criză trecătoare, adolescenții sunt predispuși la astfel de mici accese de delir. Dar, când Bogdana, menajera noastră, a venit să ne spună cum îi ceruse, cu multă delicatețe, un umidificator pentru vocea lui (era cât pe ce să-l găsească surprinzător de simplu pentru un star așa de mare), am simțit că lucrurile iau o întorsătură proastă. Fără să-i spun lui Lionel, bărbații sunt uneori prea cu picioarele pe pământ, m-am dus să-i cer părerea unui magnetizator. Auzisem deja de oameni posedați de diverse entități. Magnetizatorul mi-a explicat că Celine Dion nu este o entitate. Și că, prin urmare, nu e în măsură să o desprindă de Jacob. Entitatea e un suflet răătăcitor care se agață de un om viu. Nu putea să elibereze un bărbat locuit de cineva care cântă în fiecare seară la Las Vegas. Magnetizatorul m-a sfătuit să merg la un psihiatru. Cuvântul psihiatru mi s-a înfipt în gât ca un dop de vată. Mi-a trebuit un timp înainte de a fi în stare să-l rostesc acasă. Lionel s-a dovedit a fi mai lucid. N-aș fi putut niciodată să trec peste această încercare fără sprijinul lui Lionel. Soțul meu. Dragostea mea. Un om fidel lui însuși, care n-a ieșit niciodată în față și care n-are nicio apetență pentru soluțiile complicate. Într-o zi, Robert a spus despre el, e un om care caută bucuria, care e în căutarea fericirii, dar a unei fericiri aș spune „cubice”. Am râs de termenul răutăcios, ba chiar i-am dat una lui Robert. Însă așa e de fapt, cubică. Solidă. Bine ancorată. Am reușit să-l ducem pe Jacob la psihiatru, amăgindu-l că era un

5 În franceza vorbită în Quebec, „a se șicana” e folosit cu sensul de „a se certa”.

la o clinică. Am fost cu totul dată peste cap de faptul că puteam să ne manipulăm copilul atât de ușor. Jacob a trecut vesel pragul sanatoriului, convins că intră într- un studio de înregistrări. Un fel de studio-hotel rezervat starurilor de-același rang, ca să nu fie nevoite să bată drumul în fiecare dimineață. Când am intrat în prima zi în camera goală și albă, am fost la doi pași să mă arunc la picioarele lui și să-i cer iertare pentru această trădare. Le-am spus tuturor că Jacob plecase la un stagiu în străinătate. Tuturor, inclusiv soților Toscano. Singura persoană care ne știe secretul e Bogdana. Se încăpățânează să-i facă prăjituri sârbești cu nucă și mac, de care Jacob nici măcar nu se atinge, pentru că lui nu-i mai place acum ce-i plăcea înainte. Din punct de vedere fizic, este normal, nu imită o femeie. E ceva mult mai profund decât simpla imitare. Lionel și cu mine am ajuns în cele din urmă să-i spunem Celine. Între noi, se mai întâmplă să-i spunem ea. Doctorul Igor Lorrain, medicul psihiatru care se ocupă de el la clinică, ne spune că nu e nefericit, cu excepția momentelor în care se uită la știri. E obsedat de caracterul arbitrar al norocului și al privilegiului său. Asistentele se întreabă dacă n-ar fi mai bine să-i ia televizorul pentru că plânge la știri în fiecare seară, chiar și când vine vorba de o recoltă distrusă de grindină. Psihiatrul mai e îngrijorat de încă un aspect al comportamentului său. Jacob coboară în holul de la intrare pentru a da autografe. Își înfășoară mai multe fulare în jurul gâtului ca să nu răcească, asta din cauza turneului mondial, glumește medicul (nu-mi prea place medicul ăsta), și se postează în fața ușii turnante, convins că oamenii care intră în clinică au mers kilometri întregi ca să-l vadă pe el. Acolo stătea și când am sosit ieri după- amiază. L-am văzut din mașină, înainte să ajungem în parcare. Aplecat spre un copil, în spatele geamurilor ușii turnante, ridicol de prietenos, mâzgăind ceva într-un caiete. Lionel îmi cunoaște tăcerile. După ce-am parcat mașina, s-a uitat la platani și a spus, iar era jos? Am dat din cap și ne-am strâns în brațe fără să mai putem scoate un cuvânt. Doctorul Lorrain ne spune că Jacob îl strigă Humberto. I-am explicat că sigur îl confundă cu Humberto Gatica, inginerul lui de sunet, adică inginerul de sunet al lui Celine. E destul de logic dacă stai să te gândești, pentru că amândoi seamănă cu regizorul Steven Spielberg. Tot la fel, l-am auzit pe Jacob spunându-i Oprah (de la Oprah Winfrey) asistentei din Martinica, iar aceasta se tot

agită ca și cum s-ar simți flatată. Astăzi a fost o zi atât de complicată. Mai întâi, ne-a spus, cu felul lui de-a pronunța cuvintele pe care nu pot niciodată să-l imit, nu păreți prea fericiți zilele astea, Lionel și Pascaline. Eu am multă empatie pentru ceilalți și-mi face rău să vă văd așa. Vreți să vă cânt ceva ca să vă binedispun? Am spus că nu, ar trebui să-și odihnească vocea, și-așa avea destul de lucru cu înregistrările, dar el tot a vrut. Ne-a așezat unul lângă celălalt, cum făcea când era mic, Lionel pe un scăunel, eu pe fotoliul din scai. S-a

apucat de cântat, în picioare în fața noastră, ținând foarte bine ritmul, o piesă care se cheamă „Love Can Move Mountains”. La final, am făcut ce făceam și când era mic, am aplaudat foarte tare. Lionel și-a pus brațul pe după umărul meu ca să mă susțină. Seara, la plecare, am auzit de pe hol oameni care strigau unii la alții cu accent canadian. Hei, David Foster, vino să vezi ceva! Humberto a coborât sau nu? Întreab-o pe Barbra!... Ar trebui și aia să facă un two years break!... I-am auzit pufnind și am înțeles că personalul medical se amuza să o maimuțărească pe Celine și anturajul ei. Lionel n-a suportat una ca asta. A intrat în sala de unde ieșeau râsetele și a spus cu o voce solemnă, care în clipa aceea mi s-a părut și mie ridicolă, eu sunt tatăl lui Jacob Hutner. S-a făcut liniște. Și nimeni nu știa ce să zică. Iar eu am zis, haide, Lionel, nu-i chiar așa de grav. Iar asistentele au început să îngaiame niște scuze. Și mi-am tras soțul de mânecă. Nu mai știam nici măcar unde e liftul, am coborât, cu totul derutați, pe niște trepte care scoteau zgomote când pășeai. Afară aproape că se înnoptase, ploua un pic. Mi-am pus mânușile și Lionel a luat-o spre parcare fără ca măcar să mă aștepte. Am spus, așteaptă-mă, dragostea mea. S-a întors, cu ochii încrețiți din cauza picăturilor, mi s-a părut că are un cap mic de tot și părul rărit în lumina felinarului. Mi-am spus, trebuie să revenim la o viață normală, trebuie ca Lionel să se întoarcă la birou, trebuie să fim veseli în continuare. În mașină am spus că am chef să merg la Cantina rusească, să beau votcă și să mănânc piroști. Și apoi am întrebat, tu cine crezi că e Barbra? Barbra Streisand, a zis Lionel.

· Da, dar la clinică? Crezi că e șefa de etaj cu nasul lung?

Paola Soares

Sunt foarte sensibilă la lumini. Din punct de vedere psihic, vreau să zic. Mă întreb dacă toată lumea e la fel de sensibilă la lumină sau dacă e vorba de o slăbiciune anume. La lumina de afară mă mai adaptez eu. La o vreme mohorâtă mă adaptez. Cerul e pentru toată lumea. Oamenii trec prin aceeași ceață. Interioarele te pun față în față cu tine însuși. Lumina locurilor închise mă

atacă personal. Lovește obiectele și sufletul meu. Unele lumini mă privează de orice sentiment al viitorului. Când eram mică, mâncam într-o bucătărie care dădea înspre o curte acoperită. Lumina care venea din tavan făcea ca totul să pară cuprins de melancolie și-ți dădea senzația că ești uitat de lume. Când am ajuns, pe la opt seara, în fața centrului medical din arondismentul 10, unde tocmai născuse Caroline, i-am propus lui Luc să urce cu mine, dar mi-a răspuns că vrea să aștepte în mașină. M-a întrebat dacă o să dureze mult și am spus nu, nu, chiar dacă întrebarea mi s-a părut deplasată, ca să nu spun de-a dreptul vulgară. Ploua. Strada era pustie. La fel și holul maternității. Am bătut la ușa camerei. Mi-a

deschis Joël. Stând pe pat, în halat, palidă, fericită, Caroline ținea în brațe o fetiță mică de tot. M-am aplecat. Era frumoșică. Foarte delicată, chiar foarte frumoasă. Nu mi-a fost deloc greu să le-o spun și să-i felicit. În încăpere era extrem de cald. Am cerut o vază pentru buchetul de anemone. Joël mi-a spus că florile sunt interzise în rezerve și că va trebui să le iau înapoi. Mi-am scos haina. Caroline i-a dat bebelușul soțului ei și s-a băgat în pat. Joël a luat în brațe micuța povară și s-a așezat în fotoliul de scai, legănând-o ușor, bucuros peste măsură că a dat viață unei ființe. Caroline a scos un catalog Jacadi și mi-a arătat patul pliant de voiaj. Am notat codul. Pe un raft de plastic se aflau pachete pe jumătate desfăcute și mai multe sticle de gel hidro alcoolic. Am întrebat dacă în spital era vreo secție de reanimare, căci eram în pragul apoplexiei. Caroline a spus că nu putem deschide fereastra din cauza micuței și mi-a oferit niște jeleuri de fructe decolorate. Un biberon de unică folosință și un scutec boțit zăceau aruncate în pătuțul transparent. În lumina stranie din tavan, toate țesăturile, așternuturi, prosoape, bavețele, erau galbene. În lumea aceea închisă, infinit de ternă, începea o nouă viață. Am mângâiat fruntea micuței care adormise, i-am sărutat pe Joël și Caroline. Înainte să ies, am pus anemonele moleșite de căldură pe o tejghea din hol. În mașină, i-am spus lui Luc că fetița prietenei mele chiar e frumoasă. A întrebat, ce facem? Mergem la tine? Iar eu am spus, nu. Luc a părut surprins. Am zis, am chef de-o schimbare. A băgat cheile în contact și a pornit mașina într-o direcție oarecare. Am simțit că era contrariat.

Nu mai suport ușurința cu care mergem la mine de fiecare dată. Luc n-a răspuns. N-ar fi trebuit s-o spun în felul ăsta. Am regretat cuvântul ușurință, dar nu poți fi întotdeauna stăpân peste situație. Ploua în continuare. Am mers fără să ne vorbim. A parcat chiar înainte de Bastille. Am luat-o pe jos până la un restaurant pe care-l știa el și unde nu mai erau locuri. Luc a parlamentat, dar nu

se putea face nimic. Eram deja departe de mașină și ne învârtiserăm mult până să găsim un loc. La un moment dat, pe stradă, am zis că mi-e frig și Luc a spus pe un ton care mi s-a părut agasat, hai acolo.

· Nu, de ce acolo?

· Ți-e frig. Am intrat într-un loc care nu-mi plăcea deloc și Luc a acceptat fără să crâcnească masa pe care ne-a propus-o patronul. În timp ce ne așezam, m-a întrebat dacă îmi convine. Seara începea să șchioapete, n-am avut curaj să spun nu. S-a așezat în fața mea, cu coatele sprijinite pe masă, cu mâinile încrucișate și jucându-se cu degetele. Mie tot îmi mai era frig și nu puteam să-mi scot nici haina, nici fularul. Chelnerul a adus meniul. Luc s-a prefăcut brusc interesat. Părea obosit în lumina fadă de neon. A primit pe telefon un mesaj de la fiica lui cea mică, pe care mi l-a arătat: „Mâncăm rakletă!”. Soția și copiii lui erau în

vacanță la munte. I-am reproșat în gând lui Luc lipsa de delicatețe, între paranteze fie spus, mi se pare patetic ramolismul ăsta părintesc. Dar am zâmbit amabil. Am spus, ce noroc are. Luc a spus, da. Un da apăsător. Fără lejeritate. Nu eram în starea în care să știu cum să mă apăr de această intonație. Am spus, nu te duci și tu?

· Ba da, vineri. Mi-am zis, să se ducă dracului, în meniul ăla nu era absolut nimic ce-aș fi putut mânca. De fapt în niciun meniu din lume, după părerea mea, și am spus, nu mi-e foame, aș vrea doar un pahar de coniac. Luc a spus, eu aș lua un escalop pane cu niște cartofi prăjiți. M-a atacat melancolia în acel separeu jalnic, intim cică. Chelnerul a curățat masa din lemn lăcuit, care nici măcar nu era curată după ce-a plecat. Mă întreb dacă bărbații suferă și ei, fără s-o mărturisească, de genul ăsta de atac. M-am gândit la fetița înfășată care-și trăia primele ei ore într-o cameră gălbuie. Mi-a venit în minte o poveste pe care i-am spus-o imediat lui Luc ca să umplu timpul cu ceva. Într-o seară, în timpul unei cine, un psihiatru, de altfel, și psihanalist, a reproduș cuvintele unuia dintre pacienții săi care suferea de singurătate. Pacientul acela îi spusese, când sunt acasă, mi-e teamă c-o să vină cineva și-o să vadă cât de singur sunt. Psihanalistul adăugase, râzând ușor a batjocură, tipul se află într-un cerc vicios. I-am spus și asta lui Luc. Iar Luc, comandând un pahar de vin alb, a râs și el a batjocură, la fel ca Igor Lorrain, psihanalistul, prostește, prozaic și detestabil. Ar fi trebuit să plec, să-l las baltă în separeul ăla ridicol, dar în loc de asta am spus, aș vrea să văd unde locuiești. Luc a făcut pe miratul, ca atunci când cineva nu e sigur că a înțeles bine. Am repetat, aș vrea să merg la tine, să văd cum

trăiești. Luc m-a privit ca și cum aș fi început să redevin cât de cât interesantă și a fredonat, aha la mine, ștregărițo?... Am dat din cap într-un mod vag jucăuș și mi-am reproșat pe dată această maimuțareală, această incapacitate de a rezista în fața lui Luc. Am zis totuși, întorcându-mă la discuția de dinainte (tocmai mi se adusese paharul de coniac), nu ți-a plăcut povestea asta cu pacientul? N-ai înțeles-o ca pe o alegorie perfectă a absenței? Absența cui? a zis Luc.

· A celuilalt.

· A, ba da, sigur, a zis Luc apăsând tubul de muștar. Ești sigură că nu vrei să mănânci nimic? Ia măcar niște cartofi. Am luat un cartof. Nu sunt obișnuită să beau coniac, nici vreun alt alcool tare. Mi se învâрте capul de la prima înghițitură. Lui Luc nici măcar nu-i trecuse prin minte să mă ducă la hotel. S-a obișnuit atât de tare să vină la mine, încât n-a fost în stare să găsească nici cea mai mică idee de variație. Bărbații sunt de-un fixism total. Noi suntem cele care produc mișcarea. Ne dăm duhul străduindu-ne să animăm dragostea. De când îl cunosc pe Luc Condamine, mă tot dau peste cap. Niște tineri zgomotoși, plini de energie,

1. u instalat în separeul din spatele nostru. Luc m-a întrebat dacă mă mai văd cu soții Toscano în perioada asta. Noi ne-am cunoscut acasă la soții Toscano. Luc e cel mai bun prieten al lui Robert. Lucrează la același ziar, dar Luc e reporterul numărul unu. Am zis că mă întorc acasă târziu și că mă văd cu puțină lume. Luc mi-a spus că Robert i se părea deprimat și că îi făcuse cunoștință cu o fată. Ceea ce m-a surprins, pentru că am crezut mereu că Robert nu era același gen de bărbat ca Luc. Am zis, nu știam că Robert are aventuri.

§ N-are, tocmai de-asta am luat eu problema-n mâini. I-am reamintit că, fiind prietenă cu Odile, nu puteam fi părtașă la asemenea confidențe. Luc a râs ștergându-se la gură. M-a ciupit de obraz cu oarecare milă. Își înfulecase deja castronul de cartofi și se pregătea să atace restul escalopului. Am zis, cine e?

§ Vai, nu, Paola! Doar ești prietena lui Odile, nu vrei să știi!

§ Cine e? O cunosc?

§ Ai dreptate, ar fi urât să știi.

§ Da, ar fi foarte urât. Bine, spune.

§ Virginie. Secretară medicală.

§ Tu de unde o cunoști?... Luc a schițat cu un gest vasta lume a relațiilor sale. Eram brusc binedispusă. Băusem paharul de coniac cu o viteză neobișnuită. Dar

eram binedispusă pentru că și Luc era din nou binedispus. A comandat o tartă cu caise, cu două lingurițe. Era cam acră și prea cremoasă, dar ne-am bătut pe ultimul fruct. Tinerii râdeau în spatele nostru și m-am simțit la fel de tânără ca ei. Am zis, mă iei la tine, Luc? A zis, haide. N-am mai știut dacă era o idee bună. N-aveam mintea prea limpede. Încă o clipă lucrurile au continuat să fie relaxate. Alergând prin ploaie. În mașină, la început, atmosfera a fost relaxată. Apoi am dat pe jos unul dintre CD-urile care se aflau în suportul din mijloc. Discul a ieșit din carcasă și s-a rostogolit până sub scaunul meu. În timp ce-l luam de pe jos, Luc ridicase deja carcasa. Continuând să conducă, mi-a luat CD-ul din mână și l-a băgat în ambalaj. Apoi l-a așezat la locul lui bătând ușor cu palma ca să refacă alinierea. Toate astea s-au produs fără zgomot. Fără cuvinte. M-am simțit neîndemânatică și poate chiar vinovată de indiscreție. Aș fi putut deduce din această solitudine că Luc Condamine era maniac, dar mi-a venit doar să plâng prosteste ca un copil prins cu mâța-n sac. Nu mi s-a mai părut că era o idee bună să merg la el. În holul blocului, Luc a deschis cu cheia o ușă cu geam. În spate erau un landou și un cărucior pliant agățate de balustradă. Luc m-a lăsat să trec în față și am urcat pe jos până la etajul trei, pe niște scări mâncate de un lift invizibil. Luc a luminat intrarea în apartament. Am deslușit niște rafturi cu cărți și un cuier de care erau atârinate hanorace și paltoane. L-am scos pe-al meu, la fel și mănușile, fularul. Luc m-a poftit în sufragerie. A potrivit un lampadar cu halogen

și m-a lăsat singură o clipă. O canapea, o masă joasă, scaune desperecheate, ca-n orice sufragerie. Un fotoliu din piele destul de uzat. O bibliotecă, niște cărți, fotografii în rame dintre care una cu Luc, în biroul oval, hipnotizat de Bill Clinton. O combinație de elemente aleatorii. M-am așezat pe marginea fotoliului din piele. Mai văzusem undeva imprimeul de pe perdea. Luc s-a întors, își scosese haina. Mi-a zis, vrei să bei ceva? Am zis, un coniac, ca și cum devenisem într-o singură seară o femeie care bea coniac din cinci în cinci miruite. Luc a adus o sticlă de coniac și două pahare. S-a așezat pe canapea și a turnat în pahare. A micșorat lumina lampadarului, a aprins un abajur din pânză șifonată și s-a trântit pe perne, apoi a început să mă măsoare din

priviri. Stăteam pe marginea fotoliului, cu spatele drept, picior peste picior, încercând să-mi iau un aer de Lauren Bacall cu paharul meu de alcool cu tot. Luc se afunda în canapea, avea picioarele desfăcute, între el și mine, pe un soi de gheridon, se afla o fotografie înrămată cu soția lui râzând, aparent într-un golf în miniatură, împreună cu cele două fiice ale lor. Luc a spus, Andernos-les-Bains. Au o casă de vacanță la Andernos-les-Bains. Soția lui e din Bordeaux. Capul începea ușor să mi se nvârtă. Cu o încetineală care mi s-a părut aproape melodramatică, Luc s-a apucat să-și descheie cu o mână cămașa. Am înțeles că ideea era ca și eu să fac același lucru, să mă dezbrac în același ritm, la câțiva metri de el. Din punctul ăsta de vedere, Luc Condamine are asupra mea o mare putere. Aveam o rochie și, pe deasupra, o jachetă. Mi-am descoperit un umăr. Apoi mi-am scos una dintre mânecile jachetei ca să i-o iau înainte. Luc și-a scos o mânecă de la cămașă. Mi-am scos jacheta, pe care am aruncat-o pe jos. A făcut același lucru cu cămașa lui. Luc era la bustul gol. Îmi zâmbea. Mi-am ridicat rochia și am dat jos un ciorap. Luc și-a scos șosetele. Mi-am dat jos și celălalt ciorap, l-am înnodat și l-am aruncat spre el. Luc și-a descheiat șlițul.

Am așteptat puțin. Și-a scos sexul și brusc mi-am dat seama că sofaua era turcoaz. Un turcoaz strălucitor în lumina artificială de alcov, și mi-am zis că e destul de surprinzător să alegi o asemenea culoare pentru canapea printre toate celelalte lucruri. M-am întrebat cine se ocupa cu decorațiunea interioară în cuplul acesta. Luc s-a întins, avea o poziție lascivă care mi s-a părut în același timp atrăgătoare și jenantă. Am privit camera, tablourile în falsa lor penumbră, fotografiile, lampioanele marocane. M-am întrebat ale cui sunt cărțile, chitara, piciorul oribil de elefant. Am spus, tu n-o să lași niciodată toate astea. Luc Condamine și-a ridicat capul și s-a uitat la mine ca și cum tocmai aş fi rostit o frază cu totul stranie.

Ernest Blot

Cenușa mea. Nu știu ce-ar trebui făcut cu ea. Să fie ținută undeva sau împrăștiată. Îmi pun întrebarea asta în timp ce stau în bucătărie, în halat, în fața laptopului. Jeannette tot intră și iese, ca o femeie bucuroasă că se poate desfășura în voie într-o zi liberă. Deschide

dulapurile, manevrează aparatele, zornăie tacâmurile. Încerc să citesc un ziar în versiune electronică. Spun, Jeannette!... Te rog. Nevastă-mea răspunde, nu te obligă nimeni să te instalezi în bucătărie fix când pregătesc eu micul dejun. Un bubuit de furtună ajunge până la noi prin fereastra întredeschisă. Mă simt uzat, adus de spate, mijesc ochii, deși port ochelari. Mă uit la mâna mea rătăcind aiurea pe masă, strângând această ustensilă care se cheamă mouse; un corp în conflict cu o lume căreia nu-i mai aparține. Bătrânii, niște oameni dintr-o altă epocă duși în viitor, a zis zilele trecute nepotul meu Simon. Un geniu puștiul ăsta. Ploaia începe să bată în geam și-mi vin în minte imagini cu mări, cu râuri, cu cenușă. Tatăl meu a fost incinerat. L-am adunat într-o cutie de metal pătrată, urâtă, vopsită în maro, culoarea pereților din încăperile Colegiului Henri-Avril din Lamballe. I-am împrăștiat cenușa împreună cu sora mea Marguerite și doi veri de pe un pod din Guernonze. Voia să fie în Braive. La o sută de metri de casa în care se născuse. La șase seara. În mijlocul orașului. Aveam șaiszeci și patru de ani. La câteva luni după pontajul meu cvintuplu. Nu există niciun loc cu numele lui. Marguerite nu reușește să se obișnuiască la gândul că nu se află undeva. Când mă duc acolo – o dată pe an, e departe –, ori fur o floare de printr-o tufă, ori cumpăr una, pe care o arunc apoi pe furiș. Cade în apă. Și petrec așa zece minute de plenitudine. Tatălui meu îi era frică să fie închis la fel cum fusese fratele lui. Un frate care era opusul lui. Îi plăcea să trăiască pe picior mare. Un fel de Marele Gatsby. Când intra într-un restaurant, angajații făceau temenele. Și el a fost incinerat. Ultima lui soție a vrut să-l pună alături de familia lui, în mormântul lor de faraoni. Ajutorul de băgător în seamă de la pompele funebre a întredeschis ușa din bronz șlefuit, a pus urna pe primul dintre cele douăsprezece rafturi din marmură, apoi a închis-o la loc. În mașină, pe drumul de întoarcere de la cimitir, tatăl meu a spus, toată viața te lauzi c-ai intrat pe ușa din față, iar la final cineva te strecoară printr-o ușă întredeschisă și te-aruncă la întâmplare. Și mie mi-ar plăcea să mă topesc într-un curent. Dar, de când am vândut Plou-Gouzan L'Ic, nu mai am niciun râu. Cât despre râul din copilăria mea, nu mai arată bine deloc. Înainte era sălbatic, ierburile creșteau printre pietre, de-a lungul lui se înălța un perete de caprifoi.

Astăzi malurile sunt betonate, alături s-a construit o parcare. Sau atunci în mare. Dar e prea întinsă (și mi-e frică de rechini). Îi zic lui Jeannette, aș vrea să-mi arunci cenușa într-o apă curgătoare, dar încă n-am ales în care. Jeannette oprește prăjitorul de pâine. Își șterge mâinile cu o cârpă și se așază în fața mea.

§ Cenușa ta? Vrei să fii incinerat, Ernest? Prea multă tulburare pe chipul ei.

Prea multă patimă. Râd cu toți dinții mei răi, da.

§ Și-o zici așa, ca și cum ai vorbi de furtună?

§ Nu-i cine știe ce subiect de conversație. Tace. Netezește materialul feței de masă, știi că sunt contra.

§ Știu, dar nu vreau să fiu îngrămădit într-un cavou, Jeannette.

§ Nu ești obligat să le faci pe toate ca taică-tu. La șaptezeci și trei de ani.

§ E vârsta potrivită ca să faci ca taică-tu. Îmi așez mai bine ochelarii. Zic, ești drăguță să mă lași să citesc? Mai întâi mă înjunghii și dup-aia te întorci la ziarul tău, îmi răspunde. Mi-ar plăcea ca pe ecran să apară un ziar. Îmi lipsește o parolă, un utilizator, oare le știu? Fiica noastră Odile și-a pus în minte să mă recicleze. Îi e teamă să nu ruginesc și să mă izolez. Când mă ocupam de afaceri, nimeni nu-mi cerea să fiu în pas cu modernitatea. Trupuri șerpuitoare fâlfâie pe ecran. Asta mi-aduce aminte de muștele care-mi pluteau prin fața ochilor când eram copil. Îi povestisem despre asta unei prietene. Am întrebat-o atunci, oare sunt îngeri? Mi-a spus că da. Mă cam umflasem în pene. Nu cred în nimic. Cu atât mai puțin în toate cretinismele astea religioase. Totuși, puțin în îngeri, în constelații. În rolul meu, chiar și infim, din cartea cauzelor și a efectelor. Nu e interzis să-ți imaginezi că ești parte a unui întreg. Nu știu ce naiba face Jeannette cu cârpa aia în loc să prăjească pâinea. Răsucesc colțurile și le înfășoară în jurul arătătorului. Îmi distrage complet atenția. Nu pot să pornesc o discuție serioasă cu soția mea. A te face înțeles e un lucru imposibil. Nu există așa ceva. Cu atât mai mult în cadrul matrimonial unde totul se transformă într-un tribunal criminal. Jeannette își desface cârpa cu o mișcare bruscă și spune pe un ton sumbru, nu vrei să fii cu mine. Cu tine unde? zic.

§ Cu mine, în general.

§ Ba da, Jeannette, vreau să fiu cu tine.

§ Nu. – în moarte suntem cu toții singuri. Termină odată cu cârpa aia, ce tot faci?

§ Mi s-a părut întotdeauna trist că părinții tăi nu sunt îngropați împreună. Și sora ta e de aceeași părere cu mine. Tata e foarte fericit în Braive, spun. Iar mama ta e tristă, spune Jeannette.

§ Mama mea e tristă! Iarăși râsul meu răutăcios, mama n-avea decât să se ducă după el în loc să pună unul peste altul corpurile părinților ei ca să-și facă loc în cavoul familiei. A obligat-o cineva?

§ Ești dezgustător, Ernest.

§ Nimic nou, zic. Jeannette și-ar dori să mă înfășoare cu ea în giulgiu pentru ca trecătorii să vadă numele noastre împreună. Jeannette Blot și soțul ei devotat, bine legați unul de altul în piatră. Și-ar dori să șteargă pentru totdeauna umilințele vieții noastre conjugale.

Odinioară, când nu dormeam acasă, îmi boțea pijamaua înainte de sosirea menajerei. Soția mea se bazează pe mormânt ca să-și ia revanșa în fața gurilor rele, vrea să rămână o mic-burgheză chiar și-n moarte. Ploaia mitraliază dalele. Când mă întorceam de la Bréhau-Monge la Lamballe, unde se afla internatul meu, bătea vântul de seară. Îmi lipeam nasul de șiroaiele de apă. Era o frază în Renan: „Când clopotul bate la ora cinci...” în ce carte? Mi-ar plăcea s-o recitesc. Jeannette a încetat să se mai joace cu cârpa. Privește undeva, departe, în gol, spre lumina tulburată a zilei. Când era tânără, avea un fel de aer obraznic. Semăna cu actrița Suzy Delair⁶. Timpul schimbă până și sufletul chipurilor. Spun, nu merit și eu măcar o cafea? Ridică din umeri. Mă întreb cum o să fie ziua asta. Pe vremuri nu dădeam nicio atenție trecerii ametoitoare a zilelor și-a nopților, nu știam nici măcar dacă e dimineață, după-amiază sau Dumnezeu știe ce alt moment din zi. Mă duceam la minister, mă duceam la bancă, umblam după femei, eventualele consecințe nu mă îngrijorau niciodată. Mi se mai întâmplă și acum să fiu destul de vioi cât să mai umblu puțin după femei, dar de la o anumită vârstă încolo preludiile devin obositoare. Jeannette spune, poți la fel de bine să fii incinerat fără să ți se împrăstie cenușa. Nici măcar nu mă obosesc să răspund. Mă întorc la falsa mea activitate cibernetică. Nu sunt împotriva învățării a ceva nou, dar cu ce scop? Ca să-mi stimulez

celulele cerebrale, spune fiică-mea. O să-mi schimbe asta viziunea asupra lumii? Și-așa e destul polen și-s destule porcării în aer ca să mai pui și tu niște praf de mort, n-are rost, spune Jeannette. O să rog pe altcineva, îi spun. Pe Odile sau pe Robert. Sau pe Jean, dar mi-e teamă că o să dea colțul înaintea mea prostovanul ăla. Nu mi s-a părut c-ar fi prea în formă marțea trecută. Aruncați-mă în Braive. O să mă întâlnesc cu tata. Dar ai grijă să nu mi se trântască vreo ceremonie, vreun serviciu funerar sau altă circăraie, fără vorbe sfințite și sforăitoare. Mai știi, poate că și eu o să mor înaintea ta, zice Jeannette.

§ Nu, nu, tu ești zdravănă.

§ Dacă mor înaintea ta, Ernest, vreau să fie o binecuvântare și să povestești cum m-ai cerut de nevastă la Roquebrune. Săraca Jeannette. Într-o vreme care nu mai e acum decât materie incertă, îi cerusem mâna prin vizorul unei temnițe medievale în care o închiseseam. Dacă ar ști cât de mult și-a pierdut pentru mine Roquebrune-ul orice fel de semnificație. Că acel trecut s-a dizolvat și s-a evaporat. Două ființe trăiesc una alături de cealaltă, iar imaginația lor le

6 Actriță și cântăreață franceză, a cărei carieră se întinde din anii '30 până în anii '70.

îndepărtează pe zi ce trece fără drept de apel. Femeile își construiesc, înlăuntrul lor, palate fermecate. Iar pe tine te-au îmbălsămat pe undeva pe-acolo și tu n-ai nici cea mai mică idee. Nicio derogare, nicio lipsă de scrupule, nicio cruzime nu sunt luate drept reale. În clipa eternității, va trebui să spunem povestea unor tinerei. Totul e neînțelegere, și toropeală.

§ Nu conta pe asta, Jeannette. O să dispar înaintea ta, din fericire. Și tu o să asști la incinerarea mea. Nu mai miroase a porc pârlit ca înainte, stai liniștită. Jeannette împinge scaunul cât colo și se ridică. Aruncă și cârpa aia pe masă. Stinge aragazul pe care-și dă duhul apa în care fierbeau ouăle și scoate din priză prăjitorul de pâine. Înainte să iasă, îmi aruncă, bine măcar că taică-tu n-a ales să fie ciopârțit în bucățele, că ai fi vrut și tu să fii ciopârțit în bucățele. Cred că stinge și becul. Lumina zilei nu e suficient de puternică, așa că rămân ca-ntr-o debara întunecată. Scot din buzunar pachetul de Gauloises. I-am promis doctorului Ayoun că nu mai

fumez. La fel cum i-am promis că o să mănânc salată și friptură. E chiar amabil Ayoun ăsta. Hai, una singură n-o să mă omoare. Privirea îmi cade pe plasa cu creveți din lemn, agățată de ani buni pe perete. Acum cincizeci de ani, cineva o scufunda pe sub alge și prin crăpături. Pe vremuri, Jeannette pune în plasă buchețele de cimbru, dafin, tot felul de ierburi. Obiectele se adună și nu mai folosesc la nimic. Nici noi. Ascult ploaia care s-a mai potolit un pic. La fel și vântul. Aplec ecranul laptopului. Tot ce se află sub ochii noștri a trecut deja. Nu sunt trist. Lucrurile sunt făcute să dispară. O să plec fără tam-tam. N-o să rămână după mine nici sicriu, nici oase. Totul va continua ca-ntotdeauna. Totul se va duce vesel în apă.

Philip Chemla

Mi-ar plăcea să sufăr din dragoste. Acum câteva seri, la teatru, am auzit replica asta: „Tristețea de după raporturile sexuale intime ne e, firește, bine- cunoscută... Da, ei știm să-i ținem piept.” Era din O, ce zile frumoase! a lui Beckett. O, ce zile frumoase de tristețe pe care eu n-o cunosc. Nu visez la uniuni, la idile, nu visez la nicio fericire sentimentală, mai mult sau mai puțin durabilă, nu, eu aș vrea să cunosc o anumită formă de tristețe. O ghicesc. Poate că am simțit-o deja. O senzație la jumătatea drumului între lipsă și inima grea din copilărie. Aș vrea să dau, printre sutele de corpuri pe care le doresc, peste cel care ar avea darul să mă rănească. Chiar și de la distanță, chiar și în absență, chiar și zăcând într-un pat, întorcându-mi spatele. Peste amantul înarmat cu un tăiș nevăzut care te jupoaie. Asta e semnătura dragostei, o știu din cărțile pe care le citeam acum multă vreme, înainte ca medicina să-mi acapareze tot timpul. Între mine și fratele meu n-a existat niciodată vreun cuvânt. Când aveam zece ani, a venit în patul meu. Era cu cinci ani mai mare ca mine. Ușa era întredeschisă. N- am înțeles foarte bine ce se întâmpla, dar știam că e interzis. Nu-mi amintesc exact ce lucruri făceam. Ani de-a rândul. Mângâieri, frecări. Îmi amintesc de ziua în care a venit și de primul meu orgasm. Asta-i tot. Nu sunt foarte sigur dacă ne sărutam sau nu, dar, dacă mă iau după importanța pe care sărutatul a căpătat-o apoi în viața mea, probabil că da. Pe măsură ce timpul trecea, până la căsătoria lui, eu eram cel care i-o cerea. Niciun cuvânt între noi. În afară de nu atunci când apăream. Spunea nu, dar ceda întotdeauna. Între mine și fratele meu, tot ce-mi aduc aminte sunt tăcerile. Nu discuții, nu limbaj cu care să întreținem o viață imaginară. Nicio suprapunere între sentiment și sex. În spatele grădinii, era garajul. Printr-un ochi de geam spart mă uitam la viața de pe stradă. Într-o noapte, m-a văzut un gunoier și mi-a făcut cu ochiul. Era noaptea, era

întunericul, bărbatul interzis împingându-și căruțul. După aceea, când nu mai eram așa tânăr, porneam la vânătoare de gunoieri. Tatăl meu era abonat la revista Vivante Afrique. Avea un frate în Guineea. A fost prima mea revistă porno. Corpuri mate pe hârtie mată. Țărani bine făcuți, protectori, aproape goi, care străluceau pe foaie. Pe un perete, deasupra patului meu, o agătasem pe Nefertiti. Veghea ca o icoană inaccesibilă și întunecată. Înainte de internat, mă duceam să mă ofer arabilor prin scuaruri. Ziceam, folosește-mă. Într-o zi, într-o scară de bloc, am simțit, în timp ce ne dezbrăcăm, că tipul voia să-mi fure banii. Am zis, vrei bani? S-a prăbușit în brațele mele. Lucrurile au devenit simple, aproape tandre. Tatăl meu nu cunoaște o parte considerabilă din viața mea. E un om drept, atașat ideii de filiație. Un evreu autentic și bun. Mă gândesc adesea la el. Mă simt mai liber de când am început să plătesc. Locul meu e acum legitim, chiar dacă trebuie să reglez raportul de putere. Cu unii dintre băieți discut. Îmi pasă de viața lor, îi tratez cu respect. În secret îi spun tatei, e-adevărat că am făcut un mic ocol, dar nu m-am abătut de la drumul principal. Sâmbătă seara, uneori și în timpul săptămânii, după ce termin consultațiile, când nu am vreo ședință, mă duc în Bois⁷, în cinemauri, în zonele în care sunt băieții care-mi convin mie. Le spun, îmi plac pulile mari. Cer să le-o văd. Ei o scot. E sculată sau nu. De ceva vreme încoace, când aleg pe cineva, vreau să știu dacă pălmuiește. (Nu dau mai mult pentru o palmă. Palma nu trebuie luată în calcul la negociere.) Înainte, puneam întrebarea asta pe parcurs. Acum întreb la început. E o întrebare incompletă. Cea adevărată ar suna cam așa: Dai palme? Și imediat apoi, consolezi? Nu poți să-ntrebi așa ceva. Și nici nu poți să zici, consolează-mă. Tot ce pot să fac e să spun,

⁷ Bois de Boulogne, pădure întinsă din zona vestică a Parisului, cunoscut loc de agrement cu parcuri, hipodrom, teatru de vară etc., în care noaptea se desfășoară o intensă activitate de prostituție.

mângâie-mă pe față. Mai mult n-aș îndrăzni. Există cuvinte care nu-și au rostul acolo. Consolează-mă e un imperativ straniu. Printre toate celelalte imperative, linge-mă, pălmuiește-mă, sărută-mă, bagă limba (mulți n-o fac), consolează-mă nu-ți trece prin cap. Ce vreau eu cu adevărat nu se poate rosti. Să fiu lovit peste față, să-mi ofer fața palmelor lor, să-mi pun la dispoziție buzele, dinții, ochii, și- apoi deodată să fiu mângâiat, când nici nu mai credeam c-o să se întâmple, și din nou lovit în ritmul potrivit, cu măsura potrivită, și când voi fi ejaculat, să fiu luat în brațe, purtat, acoperit de sărutări. Perfecțiunea aceasta nu există, în afară, poate, de dragostea pe care eu n-o cunosc. De când plătesc și pot să decid desfășurarea evenimentelor, îmi aparțin numai mie însumi. Fac ceea ce nu pot să obțin în viața reală: îngenunchez, mă supun, îmi înfig genunchii în pământ. Mă întorc la

supunerea totală. Bani ne leagă la fel ca oricare altă formă de atașament. Egipteanul și-a pus mâinile pe fața mea. Mi-a cuprins fața, și-a așezat palmele pe obrajii mei. Mama făcea gestul ăsta când aveam otită, voia să domolească arsura febrei prin simpla atingere a mâinii ei. Altfel, în viața de zi cu zi, păstra distanța. Egipteanul mi-a lins gura. A dispărut în noapte, la fel ca gunoierii de altădată. Îl caut de atunci. Măsor aleea laterală în sus și-n jos, mă afund în pădure. Nu e acolo. Dacă mă concentrez, încă simt umezeala limbii lui pe buzele mele. Un concentrat amețitor dintr-un lucru care mi-e străin. Jean Ehrenfried, un pacient la care țin mult, mi-a făcut cadou Elegiile duineze ale lui Rilke. Mi-a zis, niște poezie, domnule doctor, poate o să aveți timp. A deschis cartea în fața mea și mi-a citit primele cuvinte (am remarcat în treacăt că timbrul lui s-a mai împușinat de la ultima noastră întâlnire), „Cine, dacă-aș striga, m-ar auzi din cetele îngerilor?”⁸. E o cărțuție. Stă lângă patul meu. Am recitat versul gândindu-mă la vocea slăbită a lui Ehrenfried, la combinațiile lui de cravate cu picățele și batiste extravagante. Poezia mă așteaptă sub veioză de câteva săptămâni. Mă trezesc la șase jumate în fiecare dimineață. Îmi văd primul pacient o oră mai târziu. Pot să văd cam treizeci pe zi. Predau, scriu articole în reviste internaționale de oncologie și radioterapie, merg la vreo cincisprezece congrese pe an. Nu mai am vreme să privesc existența în perspectivă. Uneori prietenii mă mai iau pe la teatru. Am văzut de curând O, ce zile frumoase! O umbreluță sub un soare zdrobitor. Corpul care se afundă puțin câte puțin, aspirat de pământ, ființa care vrea să dureze veșnic cu inima ușoară și se bucură de mici surprize. Cunosc asta bine. O admir în fiecare zi. Dar nu sunt sigur că vreau să mai aud alte cuvinte. Poeții n-au sentimentul timpului. Oamenii ăștia te atrag în melancolii inutile. Nu i-am cerut

egipteanului numărul de telefon. În general, nu-l cer. La ce bun? Mi s-a mai întâmplat să iau numere de telefon. Nu și pe-al lui. A lăsat undeva în mine o urmă pe care nu pot s-o definesc. Poate că are de-a face cu geniul ăsta rău care e Beckett. Nu pe egiptean îl caut eu prin pădure, în spatele gardului de la Passy. L-am căutat chiar și în cabine, unde nu l-am văzut niciodată. Miroase-a tristețe. Un lucru imperceptibil, mai profund decât ne putem da seama și care nu are nimic de-a face cu realul. Viața mea e frumoasă. Fac ce-mi place. Dimineața mă trezesc ca o baterie. Am descoperit că sunt puternic. În stare să iau decizii, să-i asum riscuri, vreau să spun. Pacienții au numărul meu de mobil, pot să mă sune la orice oră. Le datorez multe. Vreau să fiu la înălțimea lor (e unul dintre motivele pentru care vreau să fiu mereu la zi și să practic o cancerologie altfel decât clinică). Știu de mult că moartea există. Înainte să fac medicina, aveam deja ceasornicul în cap. Nu dau vina pe fratele meu. Nu știu exact care e locul lui în viața mea. Complexitatea umană nu se reduce la niciun principiu de cauzalitate. Poată că, dacă n-aș fi trăit acești ani de singurătate, aș fi avut curaj să înfrunt prăpastia unei relații care să-mi ofere și sex, și dragoste. Cine poate ști? În general, plătesc după. Aproape întotdeauna. Celălalt trebuie să aibă încredere în mine, un fel de dovadă de prietenie. Pe egiptean l-am plătit înainte. Pură întâmplare. N-a băgat bancnota în buzunar, a ținut-o în mână. Bancnota se afla în câmpul meu vizual în timp ce i-o sugeam. Mi-a băgat-o în gură. Am supt puia și banii. Mi-a vârât bancnota în gură și mi-a pus mâna pe față. Un jurământ fără urmări pe care nimeni nu-l va afla niciodată. Când eram mic, îi dădeam mamei din când în când câte o pietricică sau o castană găsite pe jos. Îi mai cântam și cântecele. Ofrande inutile și, în același timp, nemuritoare. Mi s-a întâmplat adesea să-mi conving pacienții că prezentul e singurul lucru real. Băiatul egiptean mi-a băgat bancnota în gură și mi-a pus mâna pe față. Am luat tot ce mi-a dat, puia lui, banii, bucuria, amărăciunea.

Loula Moreno

Anders Breivik, norvegianul care a împușcat șaiszeci și nouă de persoane și a omorât cu o bombă încă vreo opt, a spus la tribunalul din Oslo, „în mod normal, sunt un tip foarte simpatic”. Când am citit replica asta, m-am gândit imediat la Darius Ardashir. În mod normal, când nu e ocupat să mă distrugă pe mine, Darius Ardashir e foarte simpatic. În afară de mine, poate și de nevastă-sa, și de cele care au avut nefericirea de-a se atașa de el, nimeni nu știe că e un monstru. Jurnalista care-mi ia interviu în dimineața asta e genul de femeie care-și bea ceaiul cu gesturi precaute și cu o seamă de mici ritualuri enervante. Ieri, pe la șase seara, Darius Ardashir mi-a spus, te sun eu

înapoi peste un sfert de oră. Pe masă, mobilul meu nu sună și nu se aprinde. E ora prânzului. Noaptea trecută aproape că am luat-o razna. Jurnalista spune, tocmai ați împlinit treizeci de ani, aveți vreo dorință anume?

- Am o sută.

- Una dintre ele. Spun, să joc rolul unei călugărițe. Sau să am părut ondulat. Răspunsuri consternante. Vreau să fac pe deșteapta. Nu știu să rămân cu eleganță la suprafața lucrurilor.

- Călugăriță! Își confecționează un zâmbet puțin cam chinuit care e menit să confirme că n-aș fi prima alegere pentru un astfel de rol.

- De ce nu?

- Care e cel mai mare defect al dumneavoastră?

- Am o mie.

- Cel de care ați vrea să scăpați?

- Prostul meu gust.

- Aveți gusturi proaste? în ce domeniu? Zic, la bărbați. Regret instantaneu. Întotdeauna vorbesc prea mult. Lângă noi, o fată șterge o masă. Dă cu o cârpă umezită peste lemnul lăcuit făcând gestul circular care trebuie, mută suportul de chibrituri, pune meniul de prăjituri pe cealaltă masă, apoi așază lucrurile la locul lor inițial și pleacă. De-acolo de unde stau eu, o văd cum cere la bar o nouă sarcină. Ospătărița cea adevărată îi dă o tavă pe care a pus cartoane publicitare îndoite în formă de cort, îi arată mesele goale, fetița începe să le împartă pe fiecare lângă câte-un ghiveci cu violete. Ador seriozitatea ei. Jurnalista spune, aveți un tip anume de bărbat? Mă aud răspunzând, masculii periculoși și iraționali. Strecur cu un râs înfundat, să nu scrieți asta, doamnă, spun numai prostii.

- Păcat.

- Nu sunt atrasă de bărbații frumoși, de tipul Mad Men, mie-mi plac ăia mici și stâlciți, care par mereu prost-dispuși, care nu vorbesc prea mult. Aș putea s-o lungesc, dar e cât pe ce să mă înec cu un sâmbure de măsline. Spun, să nu scrieți toate astea.

- Păi le-am scris.

- Să nu le publicați, nu interesează pe nimeni.

- Dimpotrivă.

- N-am chef să vorbesc despre mine în felul ăsta.

- Cititorii sunt onorați, le faceți un cadou.

Își trage fusta sub fund și cere mai multă apă caldă pentru ceai. Eu termin măslinile și comand un al doilea pahar de votcă. Mă las îmbrobodită, n-am nicio autoritate asupra oamenilor ăstora. Jurnalista mă întreabă dacă sunt răcită. Zic,

nu, de ce? I se pare că vocea mea e mai groasă în realitate. Spune

că am intonații de alcov. Râd prosteste. Crede că-mi face plăcere cu expresia asta tâmpită. Mobilul meu de pe masă nu dă niciun semn de viață. Niciunul. Niciunul. Fetița trece iarăși în legea ei printre canapele, cu bărbia împinsă înainte.

· De unde vine Loula Moreno? Nu e numele dumneavoastră adevărat?

· Vine de la un cântec al lui Charlie Odine... „Promisiuni deșarte făcute pe genunchi / în paturi de impresari care ți-ar putea fi unchi / Loula, aștepti ca ziua cea mare să vină / La intrarea-n palate unde stai ca-n vitrină...” – Și vine ziua cea mare? – în cântec? Nu. La dumneavoastră a venit?

· Nici la mine. Îmi termin votca și râd. E minunat că putem să râdem. E ca un joker. Funcționează în orice sens. Puștoaica pleacă. S-a transformat la loc într- un copil cu impermeabil și ghiozdan. În momentul în care dispare în spatele ușii cu geam, îl văd intrând pe Darius Ardashir. Știu că vine în barul ăsta. Ce să mai, am ales barul ăsta în speranța infimă că o să-l zăresc. Dar Darius Ardashir nu e însoțit de conspiratorii lui obișnuiți în costum și cravată închise la culoare (n-am înțeles niciodată ce face el de fapt, e genul de tip al cărui nume e legat astăzi de politică, iar mâine de un consorțiu industrial sau de o vânzare de arme), e cu o femeie. Dau pe gât paharul dintr-o înghițitură și glota mea ia foc. Nu sunt obișnuită să beau. Cu atât mai puțin dimineața. Femeia e înaltă, genul clasic cu un coc blond. Darius Ardashir o conduce spre două fotolii-colțar, lângă pian. Are părul ud. I-a pus mâna pe talie. N-am auzit întrebarea jurnalistei. Am spus, pardon, scuze? Ridic brațul spre chelner, comand încă un pahar de votcă. Îi spun jurnalistei, asta mă trezește, n-am prea dormit azi-noapte. Mereu trebuie să mă justific. E absurd. Am treizeci de ani, sunt celebră, pot să dansez pe marginea oricărei prăpăstii. Darius Ardashir încearcă să închidă o umbreluță cu imprimeu. Se luptă cu balenele fără vreo urmă de inteligență. Până la urmă, turtește tijele cu forța și înfășoară pânza absolut aiurea. Femeia râde. Scena asta mă termină. Jurnalista spune, aveți nostalgia propriei copilării? După felul în care s-a aplecat spre mine, așa cum o faci cu persoanele surde, îmi închipui că probabil a mai pus întrebarea asta cel puțin o dată. A, nu, deloc, spun, nu-mi plăcea când eram mică, voiam să fiu mare. Se apleacă și mai mult, spune o chestie pe care n-o aud, iau mobilul, mă ridic, spun, scuzați-mă o secundă. Mă îndrept spre toaletă cât mai discret cu putință. Mă clatin puțin din cauza votcii. Mă studiez în oglindă. Sunt palidă, îmi convin ochii încercănați. Sunt o tipă atrăgătoare. Scriu pe mobil, „Te văd”. Îi trimit mesajul lui Darius Ardashir. Acum câteva zile, i-am spus că sunt sclava lui și

că vreau să mă țină în lesă. Darius Ardashir mi-a răspuns că nu-i place să fie incomodat de nimic și că până și-o valijoară îl deranjează. Mă întorc fără să fiu deloc precaută. Nu mă uit înspre pian. Când jurnalista mă vede, chipul

i se luminează într-un fel aproape matern. Zice, putem să reluăm? Spun, da. Mă așez. Sigur a primit mesajul meu, Darius Ardashir trăiește agățat de telefonul lui. Îmi încordez coapsele, îmi întind gâtul de lebădă. Nu trebuie în niciun caz să privesc înspre el. Jurnalista scotocește printre notițe și spune, ați spus...

- Dumnezeule.
- Ați spus, bărbații sunt musafirii dragostei.
- Am zis eu așa?
- Da.
- Nu-i rea fraza asta.

· Puteți dezvolta? Zic, oare o să-mi spună cineva ceva dacă fumez? Spune, mă tem că da. Ecranul telefonului se aprinde. Darius A. Îmi răspunde. „Bună, ștregărițo”. Mă întorc. Darius Ardashir comandă băuturile. Poartă un sacou maro peste o cămașă bej, femeia blondă e îndrăgostită de el, se vede de la o poștă. Bună, ștregărițo ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Darius Ardashir este geniul prezentului pur. Noaptea șterge orice urmă de peste zi și cuvintele saltă la fel de ușoare ca niște baloane cu heliu. Trimit „Cine e?”. Regret numaidecât. Scriu „Nu, mi se rupe”. Dar șterg, din fericire. Jurnalista oftează și se trânteste pe spătarul fotoliului. Scriu „Trebuia să luăm cina împreună aseară? Nu?!”. Șterg, șterg. Reproșurile îi fac pe bărbați să fugă mâncând pământul. La început, Darius Ardashir îmi spunea, te iubesc cu capul, cu inima și cu puia. Îi repetasem replica asta lui Remi Grobe, cel mai bun prieten al meu, care mi-a zis, ce poet, tipul ăsta al tău, o s-o testez și eu, probabil că merge la toante. La mine a mers de minune. N-am chef să aud o muzică prea subtilă. Îi spun jurnalistei, despre ce vorbeam? Dă din cap, nici ea nu mai știe. Mi se-nvârte capul. Îi fac semn chelnerului, îi cer un nou mix sărat cu multe nuci caju. N-o să las Cine e? singur. E prea slăbuț. Cu atât mai mult cu cât nu-mi răspunde. Îmi vine o idee bună. Scriu „Spune-i că ție îți plac numai începuturile”. Excelent. Trimit. Nu, nu trimit. Fac ceva și mai și. Îl mai strig o dată pe chelner. Vine cu chipsurile și nucile caju. Îi cer o hârtie. Îi spun jurnalistei, scuzați-mă, cred că sunt cam incoerentă în dimineața asta. Ridică o mână moale în semn de descurajare totală. N-am timp să mă simt jenată. Chelnerul îmi aduce o foaie mare de hârtie. Îl rog să aștepte. Scriu fraza în jumătatea de sus a paginii și o îndoi cu grijă. Îl rog pe chelner să i-o dea discret bărbatului cu sacou maro de lângă pian, fără să-i dezvălui expeditorul.

Chelnerul spune cu o voce înspăimântător de limpede, domnul Ardashir? Confirm clipind o dată. Pleacă. Mă reped la mixul de fistic și nuci caju. Sub nicio formă nu trebuie să mă uit ca să văd ce se întâmplă în partea dinspre pian. Jurnalista și-a revenit din toropeală. Și-a scos ochelarii și i-a pus înapoi în toc. Începe să-și facă ordine prin hârtii. Nu pot să fiu părăsită fix acum. Îi spun, știți, mă simt bătrână. La

treizeci de ani nu te mai simți tânără. Azi-noapte, n-am putut să dorm, am citit jurnalul lui Pavese. Îl știți? Îl țin pe noptieră, îmi face bine să citesc lucruri triste. Are o frază în care spune „nebunii, blestemații au fost copii, s-au jucat și ei ca tine, au crezut că-i așteaptă ceva frumos”. Să nu scrieți asta, dar am crezut multă vreme că voi avea o viață scurtă în meseria asta. Jurnalista mă privește îngrijorată. E drăguță săraca de ea. Chelnerul se întoarce cu foaia îndoită. Tremur. O țin o clipă în mână, după care o desfac. Sus e fraza mea, „Spune-i că-ți plac numai începuturile”, jos, cu litere fine și negre, a scris „Nu întotdeauna”. Nimic altceva. Fără punct. La cine se referă cuvintele astea? La mine? La femeia aia?... întorc capul în direcția pianului. Darius Ardashir și femeia sunt foarte bine dispuși. Jurnalista se apleacă spre mine și spune, vă aștepta ceva frumos, Loula.

Raoul Barnèche

Am mâncat un popă de treflă. Nu de tot, dar aproape. Sunt un om care a ajuns în halul în care să poată băga în gură un popă de treflă, să rupă o bucată, să-l mestece așa cum un sălbatic ar mesteca niște carne crudă și să-l înghită. Am făcut-o eu. Am mâncat o carte cu care au umblat zeci de oameni înaintea mea, în plin turneu de la Juan-les-Pins. Recunosc un singur lucru, eroarea de început. Acea de a juca împreună cu Hélène. De a mă fi lăsat prost de sentimentalismul dulceag al femeilor. Știu de ani buni că nu trebuie să mai fac echipă cu nevastă- mea Hélène. Vremea în care puteam să facem asta, într-o atmosferă de armonie – cuvântul e exagerat și nu există așa ceva în bridge –, să zicem de indulgență, cel puțin din partea mea, într-o atmosferă, caut cuvântul potrivit, de conciliere, a trecut de mult. La un moment dat am câștigat împreună campionatul Franței la perechi mixte open, o întâmplare fericită. De atunci, alianța noastră n-a mai produs nicio scânteie și mi-a aruncat în aer coronarele. Hélène nu știa să joace bridge când ne-am cunoscut. Un amic a dus-o într-o cafenea în care noaptea se juca bridge. Studia ca să devină secretară. S-a așezat, s-a uitat. S-a întors. Am învățat-o tot. Tatăl meu era tehnician de utilaje la Renault, iar mama era croitoreasă. Hélène venea din nord. Părinții ei erau muncitori în

domeniul textil. Astăzi s-a mai democratizat, dar altădată nu prea găseai prin cluburi oameni ca noi. Înainte să las totul pentru jucat, eram inginer chimist la Labinal. Ziua la Saint-Ouen, serile la Darcey, în Place Clichy, apoi prin cluburi. Weekendurile la hipodrom. Micuța Hélène venea din urmă. Nu poți transmite cuiva pasiunea pentru cărți. Există în creier un sertar special pentru asta. Există un sertar numit

9 Festivalul de bridge de la Juan-les-Pins este cea mai mare manifestare de gen din Europa și una dintre cele mai mari din lume.

cărți de joc. Cine nu-l are nu-l are. Poți să iei toate lecțiile din lume, nu-i nimic de făcut. Hélène îl avea. Pe distanțe mici, juca onorabil. Femeile nu se pot concentra vreme îndelungată. După treisprezece ani de bridge separat, Hélène s-a trezit într-o dimineață și a propus să refacem perechea la turneul de la Juan-les-Pins. Juan-les-Pins, cerul albastru, marea, amintirea unui han la Cannet, Dumnezeu știe ce imagini mai avea ea în minte. Ar fi trebuit să spun nu și am zis da ca orice bărbat care îmbătrânește. Drama s-a produs la a șaptesprezecea donă. Contract de cinci pici cerut de nord-sud. Atac un doi de carou, mic de la mort, as la Hélène, mic. Hélène trage asul ei de treflă, nordul pune mic, am trei trefle cu popă, pun nouarul, mic de la mort. Ce face Hélène? Ce face o femeie care-a învățat totul de la mine și care a devenit chipurile jucătoare de primă ligă? Rejoacă carou. Eu puseseam nouarul de treflă, și Hélène joacă carou! Aveam trei levate în cap, n-am făcut decât două. La finalul partidei, mi-am fluturat ostentativ popa de treflă și am strigat, acum unde-l mai pun pe ăsta? îl halesc? Vrei să mă omori, Hélène? Vrei să fac un atac în mijlocul Palatului congreselor? I-am fluturat cartea pe sub nas și-am băgat-o în gură. După ce-am început s-o mestec, am rostit, ai văzut, idioato, nouarul meu de treflă, crezi că pun nouarul ca să mă aflu-n treabă? Hélène încremenise. Adversarii încremeniseră. Chestia asta m-a electrizat. Când mănânci carton, îți vine imediat să vomیți, dar eu am atacat problema cu tot maxilarul și m-am concentrat pe mestecat. Am sesizat ceva mișcare în jurul nostru, am auzit pe cineva râzând, am văzut cum se apropie chipul prietenului meu Yorgos Katos, un vechi amic din Place Clichy. Yorgos a spus, ce naiba faci, Raoul, scuiپă imediat rahatul ăsta, bătrâne. Am zis, cu greu, pentru că țineam să înghit de-a dreptul popa ăla de treflă, unde și-a pus bastonul ei alb? Mmm? Scoate-ți bastonul ăla alb, sărăcuța de tine! Yorgos a zis – cel puțin așa mi se pare –, doar n-o să te enervezi în halul ăsta din cauza unui turneu, Raoul, o chestie de probabilitate. E ultima replică de care-

mi aduc aminte. Am auzit pe cineva chemându-l pe arbitru, masa s-a clătinat, Hélène s-a ridicat, și-a întins brațele, am vrut să-i apuc degetele, am văzut-o plutind alături de ceilalți în cercuri pe deasupra capului meu, am simțit corpuri lipite de mine, mi s-a făcut greață, am vărsat pe masa de joc, și dup-aia nimic. M-am trezit într-o cameră verde-anason pe care n-o știam și care s-a dovedit a fi camera noastră de hotel. Trei persoane vorbeau în șoaptă în pragul ușii. Yorgos, Hélène și un necunoscut. Apoi necunoscutul a plecat. Yorgos a privit înspre pat și a spus, învie din morți. Yorgos are părul la fel ca Joseph Kessel. O coamă de leu care le place femeilor, iar pe mine mă face invidios. Hélène s-a repezit la căpătâiul meu, ești bine? M-a mângâiat ușor pe frunte. Am zis, ce se-ntâmplă?

Nu-ți amintești? Ai făcut o mică criză de nervi ieri-seară, în timpul turneului. Ai halit un popă de treflă, a spus Yorgos. Am halit un popă de treflă? am încercat să mă ridic, dar mi s-a părut un efort mult prea mare. Hélène mi-a aranjat pernele. O rază de soare îi cădea pe față, era frumoasă ca-ntotdeauna. Am zis, micuța mea Bilette. Ea mi-a zâmbit, doctorul ți-a făcut o injecție cu un calmant, Rouli (între noi ne spunem Bilette și Rouli). Yorgos a deschis fereastra. Am auzit strigăte de copii și o muzică de carusel. Atunci mi-au venit în minte, nu știu de ce, imagini de mult dispărute, caruselul gol din stațiunea balneară unde mergeam când eram mic, flașnetă, vremea mohorâtă. Eram în camping. Așteptam sfârșitul zilei sub copertina bufetului uitându-mă cum se învârt animalele. M-a cuprins o tristețe violentă. Mi-am zis, măicuțiță, ce mi-a dat doctorul ăsta nebun? Eu vă las, a zis Yorgos. Astăzi trebuie să rămâi în pat. Mâine o să te poți plimba. O să-ți faci bine puțină natură, un pic de aer marin. Cu Yorgos ne-am cunoscut într-un bistrău la capătul cartierului Batignolles. Aveam douăzeci de ani. Când Darcey se închidea, la două dimineața, o tăiam la Pont Cardinet. Am dus-o o viață întreagă fără să ne pese de lumina zilei. Din club în pat și din pat în club. Am jucat toate jocurile, poker, table, am dus de nas fraierii în sălile din spate. La bridge, chiar ne-am distrat, am mers la marile campionate internaționale. Era ultimul om care-ar fi putut să-mi recomande natura și plimbarea. Mai bine mi-ar fi prescris direct mormântul. Am zis, ce s-a întâmplat? E grav? Nu-ți amintești, Rouli? a zis Hélène. Am răspuns, nu foarte clar. Yorgos a spus, mult succes, draga. Mea. A pupat-o pe Hélène și a plecat. Hélène mi-a adus un pahar cu apă. A spus, te-ai supărat la finalul unei done.

De ce nu suntem la turneu?

Ne-au dat afară. Nu știu ce au melodioarele astea de carusel,

flașnetele, din cauza lor te pricopsești cu ditamai depresia. Am zis, închide fereastra, Bilette, trage și draperiile, vreau să mai dorm. A doua zi, pe la prânz, m-am trezit de-a binelea în clipa în care Hélène se întorcea din oraș cu niște pachete și cu o pălărie nouă de paie roz. I s-a părut că arăt foarte bine. Ea însăși părea încântată de ce cumpăraseră, a spus, cum ți se pare, nu-i prea mare? Erau unele și cu panglici uni. Pot s-o schimb, oricum trebuie să ne întoarcem ca să-ți luăm și ție una. Am zis, o pălărie de paie ca la bătrâni și mai ce? Hélène a spus, soarele arde tare, acumă n-o să faci și insolație pe deasupra. O oră mai târziu, stăteam la terasa unei cafenele din orașul vechi, cu ochelari noi și-o pălărie împletită. Hélène cumpăraseră un ghid turistic și se ambala la fiecare pagină. Timp în care, eu bifam discret caii care-mi plăceau în Paris Turf (promisem dreptul de a o cumpăra, dar nu și de-a o consulta). Ea a fost cea care a redeschis discuția. Dintr-odată, a spus, nu mi-a prea plăcut că m-ai făcut idioată de față cu toată lumea.

- Te-am făcut idioată, Bilette, scumpa mea?

- De față cu toată lumea. A făcut o mutriță de copil jignit. Asta nu-i deloc bine, am spus.

- Iar bastonul alb, aia a fost îngrozitoare, nu poți să-i spui soției tale, scoate-ți bastonul alb, sărăcuța de tine, în fața a cinci sute de persoane.

- În fața a cinci sute de persoane, exagerezi puțin.

- Toată lumea e la curent.

- Nu eram în apele mele, Bilette, doar ai văzut.

- E totuși îngrijorător că ai mâncat cartea aia. Am ridicat din umeri și mi-am retras gâtul așa cum ar face-o un om rușinat. Era cald. Prin fața noastră treceau oameni îmbrăcați lejer și cu sacoșe de pânză, copiii mâncau înghețată, fetele erau pline de brizbizuri. Nu știam ce să-i spun lui Hélène. Mă uitam cum trecea lumea colorată și posomorâtă. Hélène a spus, ce-ar fi să mergem să vizităm Fortul pătrat? Sau muzeul de arheologie?

- De acord.

- Pe care dintre ele? a zis Hélène.

- Pe care vrei tu.

- Poate muzeul de arheologie. Sunt obiecte găsite în corăbii grecești, feniciene. Vase, bijuterii.

- Formidabil. Trecând pe-o stradă din apropiere, zărisem un bistrâu în care dădeau cursele în direct. Am zis, Bilette, ce-ar fi să ne despărțim un pic, o oră? Hélène a spus, dacă te întorci la barul ăla, eu mă întorc la Paris imediat. A luat Paris Turf-ul pe care-l făcusem sul în buzunar și s-a apucat să-l agite în toate părțile.

- La ce bun să fim căsătoriți dacă nu facem nimic împreună? La

ce bun?

- Mă plictisesc fenicienii, Bilette.
- Dacă te plictisesc fenicienii, n-aveai decât să nu ne strici turneul.
- Nu eu am stricat turneul.
- Nu tu? Nu tu ai luat-o razna, nu tu m-ai insultat și-ai vomitat?
 - Ba eu. Dar nu fără motiv. Ne refugiaserăm pe șosea și o mașină ne-a claxonat violent. Hélène a lovit capota cu ziarul. Tipul a înjurat-o pe geam, ea a strigat, hai gura! Am vrut s-o iau de braț ca s-o trag înapoi pe trotuar, dar nu m-a lăsat.
- Ai atacat un doi de carou, Raoul, am crezut că aveai un onor la carou.
- Dacă am nevoie să rejoci carou, pun doi de treflă.
- Cum știu că ai popa în trei?
 - Nu știi, dar, când vezi că pun nouarul, trebuie să-ți dea prin cap că e un apel. Cum se cheamă asta, Hélène, când partenerul tău pune un nouar? Un apel.
- Am interpretat greșit.
- N-ai interpretat greșit, nu te uiți la cărți, de ani buni tu nu te uiți la cărți.
- De unde știi, doar nu mai joci cu mine!
 - Și nu fără motiv! Lumea se adunase în jurul nostru. Pălăria de paie a lui Hélène era prea largă (aici avea dreptate), iar cu a mea mă simțeam cam ridicol. Hélène avea ochii în lacrimi și începea să i se înroșească nasul. Am sesizat că probabil își cumpărase niște cercei provensali. Deodată, m-a cuprins tandrețea față de femeia asta din viața mea și am spus, iartă-mă, Bilette, mă enervez aiurea, haide, să mergem la muzeul tău, o să-mi facă bine să văd niște amfore și ce-o mai fi pe-acolo. În timp ce-o trăgeam după mine (făcând înspre grupul de gură-cască un semn discret de la revedere), Hélène a spus, dacă te plictisesc pietrele vechi, Rouli, atunci mergem în altă parte? Nu mă plictisesc deloc, am spus, și ia uită-te să vezi ce fac. Cu un gest solemn, i-am luat Paris Turf-ul și l-am aruncat într-un coș de gunoi. În timp ce mergeam pe străzile aglomerate ținându-ne pe după mijloc, am zis, și după-aia dăm o tură pe la cazino. Deschid la patru. Dacă n-ai chef să rămâi cu mine la black-jack, poți să joci la ruletă, Bilette, scumpa mea.

Virginie Déruelle

Încă de când urcam scările am auzit-o urlând pe Edith Piaf. Nu știu cum suportă celelalte pensionare muzica dată tare. Nu-mi plac absolut deloc vocile astea plângăcioase și rââielile din gât. Mă agresează. Mătușa mamei mele se află într-un azil de bătrâni.

Mai bine aş spune într-o cameră de bătrâni pentru că nu iese aproape deloc şi, dacă aş fi în locul ei, aş face la fel. Croşetează diverse chestii stil patchwork. Cuverturi, feţe de pernă sau fulăraşe care nu folosesc la nimic. De fapt, nimic nu foloseşte la ceva pentru că realizările mătuşii sunt numai bune de adunat praful şi cu totul demodate. Le iei mimând bucuria şi imediat, cum ajungi acasă, le bagi la fundul unui dulap. Nimeni nu îndrăzneşte să le arunce din superstiţie şi nici nu găseşti pe cineva căruia să i le dai. De curând, i- am adus un CD-player pe care să-l poată folosi fără bătăi de cap. Îl adoră pe Tino Rossi. Dar ascultă şi Edith Piaf sau unele cântece de-ale lui Yves Montând. Când am intrat la ea în cameră, mătuşa încerca să stropească un cactus inundând toată masa în timp ce Piaf răgea „Aş merge până la capătul lumii / M-aş vopsi blondă / Dacă mi-ai cere-o... Am dat imediat mai încet şi am spus, Marie-Paule, cactusul n-are nevoie de foarte multă apă. Țsta are, a zis mătuşa, ăstuaia îi place apa, tu ai oprit „l’Hymne à l’amour”? N-am oprit, am dat mai încet.

· Ce mai faci, drăguţa mea? Aoleu, cum de nu te împrăştii pe jos cu pantofii ăştia, parc-ai fi cocoţată, pe cuvântul meu!

· Ba tu intri la apă, Marie-Paule.

· Foarte bine că intru la apă, doar ai văzut unde trăiesc. „Mi-aş renega patria / Mi-aş renega şi prietenii / Dacă mi-ai cere-o...” închid muzica. Spun, mă scoate din sărite. Cine? zice mătuşa, Cora Vaucaire?

· Nu-i Cora Vaucaire, Maire-Paule, e Edith Piaf. Nici vorbă, e Cora Vaucaire. „Hymne a l’amour” îl cântă Cora Vaucaire, încă mai am capul pe umeri, spune mătuşa. Bine, dacă tu zici. Dar cântecul mă scoate din sărite, sunt împotriva cântecelor de dragoste, spun. Cu cât sunt mai cunoscute, cu atât sunt mai prosteşti. Dacă aş fi regina lumii, le-aş interzice. Mătuşa ridică din umeri. Cine mai ştie ce vă place vouă, tinerilor din ziua de azi. Vrei nişte suc de portocale, Virginie? îmi arată o sticlă începută, deschisă acum o mie de ani. Refuz şi spun, tinerii din ziua de azi adoră cântecele de dragoste. Toţi cântăreţii au aşa ceva, numai pe mine mă scot din sărite. O să-ţi schimbi părerea în ziua în care o să întâlneşti un băiat care o să-ţi placă, spune mătuşa. A reuşit să mă enerveze în treizeci de secunde. La fel de repede ca mama. Probabil că e o trăsătură a femeilor din familia mea. Pe noptieră are o fotografie înrămată cu soţul ei fumând pipă.

Într-o, zi mi-a arătat sertarul de la comodă care îi e în întregime dedicat. A păstrat toate scrisorile lui, toate cuvintele, toate cadouaşele. Eu n-am amintiri precise legate de unchiul mamei, eram prea mică atunci când a murit. Mă aşez. Mă trântesc în fotoliul moale care ocupă prea mult loc. Camera asta e tristă. Sunt

prea multe lucruri, prea multă mobilă. Scot din geantă ghebele de bumbac pe care mi le-a cerut. Le aranjează repede într-un coș la picioarele patului. Se așază în celălalt fotoliu. Spune, bun, povestește-mi și mie puțin. E perfect lucidă, eu nu pricep ce caută aici, singură, în închisoarea asta, departe de toată lumea. Din când în când, la telefon, am impresia că tocmai a plâns. Însă, de când cu explozia farfuriei cu orez, știu că mătușa are din ce în ce mai puțin capul pe umeri, cum zice ea. Ultima oară când eu și părinții mei am venit la ea în vizită, mătușa pusese cu două ore înainte de cină o farfurie de sticlă plină cu orez gătit în ajun pe o placă încinsă. Degeaba se încălzea, că orezul rămânea rece la suprafață. Mătușa tocmai îl amestecase cu o spatulă, adică îl împrăștiase pe bufet. Era imposibil să-i dai vreun sfat sau chiar să intri în încăpere. La un moment dat, am surprins-o prin deschizătura ușii, cu brațele scufundate în orez malaxând ca și cum spăla un cățel râios cu șampon. La ora opt, farfuria a explodat, înstelând bucătăria cu boabe și cioburi de sticlă. După acest incident, părinții mei au decis s-o ducă la un azil. Spun, ție-ți plăcea că Raymond fuma pipă? Fuma pipă? în poză fumează pipă.

· A, se prostea și el din când în când. Și apoi nu le controlam eu pe toate, știi. Tu când o să te măriți, micuțo? Am zis, am douăzeci și cinci de ani, Marie- Paule, am tot timpul. Spune, vrei niște suc de portocale?

· Nu, mulțumesc. Întreb, erați fideli? Râde. Ridică ochii spre tavan, un agent de vânzări în marochinărie, își închipui, mi se cam fâlfâia! Există oameni al căror chip din tinerețe nu se mai vede. S-a șters odată cu trecerea anilor. Alții, dimpotrivă, s-ar spune că se aprind ca niște copii. Văd asta la clinică la bolnavii în stare gravă. Și la draga mea Marie-Paule.

· Raymond era vorbăreț? Stă puțin pe gânduri, apoi spune nu, nu cine știe ce. Un bărbat n-are nevoie să fie vorbăreț. Zic, ai dreptate. Înfășoară un pic de lână în jurul degetelor, încă mai am capul pe umeri, să știi.

· Știu că ai capul pe umeri, și, de altfel, o să-ți cer părerea într-o chestiune importantă. Spune, de acord. Vrei niște suc de portocale? Spun, nu, mulțumesc. Deci uite. Îți amintești că sunt secretară medicală?

· Ești secretară medicală, da, da, da.

· Lucrez într-o clinică împreună cu doi cancerologi.

· Da, da, da.

· Și una dintre pacientele doctorului Chemla, de vârsta ta, vine mereu însoțită de fiul ei. E drăguț, spune mătușa.

· E foarte drăguț. Cu atât mai mult cu cât maică-sa e

scârboasă. E bătrân. S-ar putea să aibă chiar patruzeci de ani. Dar mie-mi plac bătrânii. Cu băieții de vârsta mea mă plictisesc. Într-o zi, la țigară, m-am trezit cu el afară. Ca să ți-o spun drept, îl remarcasem de ceva vreme. Să ți-l descriu: e brunet, nu prea înalt, seamănă cumva, dar nu-i așa de frumos, cu actorul ăla, îl știi pe Joaquin Phoenix? Un spaniol, zice mătușa.

Da... în fine, nu contează. Deci fumăm noi sub copertină. Îi zâmbesc. Îmi zâmbeste și el. Stăm acolo și fumăm și zâmbim unul la celălalt. Încerc să țin țigara cât mai mult, dar o termin înaintea lui. Cum sunt la muncă, în halat alb, n-am niciun motiv să o lungesc. Îi spun pe curând, și mă întorc la mine în subsol. Pe măsură ce trec lunile și consultațiile, schimb câteva cuvinte cu el. Combin programările, găsesc adrese pentru tratamente suplimentare. Într-o zi, maică-sa îmi oferă o cutie de bomboane, îmi spune, Vincent le-a ales, altă dată, îl văd în fața unui lift care nu vine și i-l arăt pe cel al angajaților, mă rog, genul ăsta de chestii. În zilele în care în carnet scrie Zawada (e numele lor), mă simt bine, mă machiez și eu mai cu grijă. Vrei un pahar de suc de portocale? spune mătușa.

Nu, mulțumește. Îl cheamă Vincent Zawada. Nu ți se pare un nume frumos? O, ba da, spune mătușa. În momentul ăsta, e ideal, vin în fiecare săptămână pentru că ea face radioterapie. Lunea trecută iar ne-am văzut amândoi la fumat sub copertină. De data asta, m-am dus după el. E ca Raymond. Deloc vorbăreț. Mătușa încuviințează dând din cap. Mă ascultă cuminte, cu mâinile așezate una peste cealaltă pe genunchi. Din când în când, se mai uită afară. Chiar

în fața ferestrei se află doi plopici care ascund parțial clădirile de vizavi. Zic, îmi iau inima în dinți și îndrăznesc să-l întreb ce meserie are. Înțelegi, e totuși bizar, un bărbat care e liber de dimineața până seara. Mătușa spune, așa e, așa e. Și cascadează ochii ei de-un albastru întunecat. Poate să bage un fir prin urechea unui ac mic fără ochelari. Zic, face muzică. E pianist și compune. La un moment dat, își termină țigara. Și atunci, în loc să se întoarcă la maică-sa în sala de așteptare, fără niciun motiv, pentru că noi nu mai vorbim, rămâne. Mă așteaptă. N-are niciun motiv să rămână afară, nu-i așa? Mătușa dă din cap. Mai ales că e frig și urât. Stăm acolo amândoi ca prima dată, zâmbind unul la celălalt. Nu știu ce să-i spun. Devin timidă cu bărbatul acesta, deși în general eu iau inițiativa. Când îmi termin țigara, el împinge ușa de sticlă ca să mă lase să intru înaintea lui (ceea ce confirmă că mă așteptase) și îmi spune, să luăm liftul dumneavoastră. Am fi putut lua fiecare alt lift, sau ar fi putut să nu spună nimic, nu? Să luăm liftul dumneavoastră e un mod de a ne lega, nu ți se pare? zic. Mătușa

spune, cred. În lift, care e făcut pentru târgi, e foarte adânc, vine lângă mine, ca și cum liftul ar fi mic de tot. Îți jur, Marie-Paule, îi spun mătușii, n-aș zice că se lipește de mine, dar, având în vedere dimensiunile liftului, chiar vine foarte aproape. Din păcate, coboară repede între parter și minus doi. Jos, facem câțiva pași împreună, apoi el se întoarce în sala de așteptare, iar eu la secretariat. Nu s-a întâmplat aproape nimic, adică nimic precis, dar, când ne-am despărțit, la intersecția holurilor, am avut impresia că ne despărțim pe un peron de gară, după o călătorie în secret. Crezi că sunt îndrăgostită, Marie-Paule?

- O, da, așa pari, spune mătușa.

- Știi că n-am fost niciodată îndrăgostită. Sau poate numai două ore. Două ore nu-i prea mult, spune mătușa.

- Și acum, ce să fac? Dacă mă bazez numai pe întâlnirile noastre de la clinică, lucrurile o să bată pasul pe loc. Între pacienți, telefon, rezumatele consultațiilor, n-am timp deloc la clinică. Nu, spune mătușa.

- Crezi că-i place de mine? îi place, e evident? O, da, sigur îi place, spune mătușa, e spaniol? Ferește-te de spanioli.

- Dar nu-i spaniol!

- Aha, foarte bine. Mătușa se ridică și se duce la fereastră. Copacii se mișcă în bătaia vântului. Se leagănă la unison, iar crengile și frunzele se agită toate în aceeași direcție. Spune, ia uită-te la plopii mei. Uite ce se mai distrează ei. Ai văzut unde m-au pus. Noroc că-i am aici pe băieții mei. Îmi umplu pervazul cu semințele lor, știi ce mătîșori fac, atrag păsările. Nu vrei niște suc de portocale? Nu, mulțumesc, Marie-Paule. Trebuie să plec, spun. Mătușa se ridică și se duce să scotocească în coșul ei de lână. Spune, ai putea să-mi aduci un ghem de ață

Diana-Noel, verde, ca ăsta? Zic, da, sigur. O strâng în brațe. E micuță de tot Marie-Paule. Mi se rupe inima s-o las acolo singură. Pe scări, o aud iar pe Edith Piaf. Mi se pare că cineva cântă cu ea. Urc înapoi câteva trepte și aud, pe o muzică antrenantă, vocea fragilă a mătușii: „E totuși uimitor / Nu întreci niciodată măsura / Tu ești bărbatul, tu ești bărbatul, tu ești bărbatul / Tu ești bărbatul de care-am eu nevoie”.

Remi Grobe

- Și eu cine-ar trebui să fiu? am întrebat-o.

- Un colaborator.

- Un colaborator? Dar nu-s avocat. Un jurnalist, a spus Odile.

- Ca soțul tău?

- De ce nu?

- La ce ziar?

· O chestie serioasă. Les Échos. Nimeni nu citește așa ceva acolo. Când am sosit la Wandermine, Odile a vrut să parchez mașina pe o străduță din spatele pieței bisericii. Am zis, plouă.

· Nu vreau să apar cu BMW-ul.

· Păi foarte bine, apari cu aceeași mașină ca avocatul patronului, e perfect. Ezita. Se aranjase, era drăguță, tocuri mai înalte ca de obicei, coafură de duduie. Am zis, ești șic, ești tipa de la Paris, crezi că au ei chef de-o stângistă care să vină să-i reprezinte în saboți? A zis, așa e. Cred că a spus așa e mai ales din cauza ploii. Am parcat în piață. Am făcut înconjurul mașinii cu umbrela. A coborât. Micuță, înfoclită în paltonul ei, cu eșarfa înnodată la gât, cu o geantă țepănă și un ghiozdan plin de dosare. În clipa aia, am început să simt ceva, adică ceva adevărat. Coborând din mașină, la Wandermine, sub ploaie. Nu se vorbește destul despre influența locurilor asupra sentimentelor. Sunt nostalgii care urcă la suprafață pe nepusă masă. Ființele își schimbă năravul, la fel ca-n basme. În fața bisericii pe jumătate dispărute în ceață, a clădirilor din cărămidă roșie, a tonetei cu cartofi prăjiți, am văzut-o pe marea avocată a victimelor azbestului, o fetiță nesigură care râdea – mor după râsul ei – recunoscându-i pe cei care o întâmpinau. În mijlocul acestei confrerii în haine de duminică, îmbulzindu-se spre primărie ca să scape de picăturile de ploaie, ținând-o pe Odile de braț pentru a o ajuta pe trotuarul alunecos, am simțit catastrofa sentimentelor. Nu fusese niciodată vorba de prostii de genul ăsta. Îl cunosc pe soțul ei, ea le cunoaște pe femeile care trec prin viața mea. Între noi n-a existat niciodată altă miză în afară de distracția sexuală. M-am gândit, ai un moment de slăbiciune, băiete, o să-ți treacă, în sala municipală, Odile a vorbit în fața a trei sute de persoane, muncitorii

și familiile lor. La finalul intervenției, toată lumea a aplaudat-o. Președinta Asociației victimelor i-a spus, ai umplut trei autocare pentru manifestația de joi. Odile mi-a șoptit la ureche, eram făcută pentru politică. Se-nroșise la față, am fost cât pe ce să-i spun că politica cere mai mult sânge-rece, dar n-am zis nimic. Am părăsit sala adunării generale și ne-am dus în altă sală în care avea loc un banchet republican. La trei după-amiaza, încă eram la spumantul de la aperitiv. O femeie durdulie de vreo șaiszeci de ani într-o rochie plisată conducea operațiunile cu o mână de fier. Aveau o sonorizare ultimul răcnet prin anii optzeci. M-am împrietenit cu un fost decofrator, un tip care avea cancer pleural. Mi-a povestit viața lui, plăcile ondulate secționare, țevile polizate, șlefuite cu glaspapir fără protecție. Camera de azbest, praful. Mi-a spus, primeam azbestul în bidoane, ne jucam ca și cum ar fi fost

zăpadă. O vedeam pe Odile dansând madison cu niște văduve (ea a zis madison, eu nu mă pricep deloc la dans) și un fel de tango cu niște bărbați înhămați la butelii de oxigen. O femeie a aruncat, ești coafată ca o greblă, Odile, ar trebui să-ți faci un permanent! Mi-am spus, asta-i viața adevărată, mese pliante, fraternitatea, praful, Odile Toscano care dansează într-o sală de festivități. Mi-am spus, asta ar fi trebuit să faci în viață, Remi, să fii primar la Wandermine, în Nord-Pas-de-Calais, cu biserica lui, uzina lui, cimitirul lui. Au adus coq au vin în niște oale mari. Amicul meu mi-a spus că în cimitir erau mai mulți morți recent decît locuitori ai comunei. A spus, ne luptăm. M-am gândit la forța acestui cuvânt. A zis, când fratele meu a murit, am pus să cânte „Le Temps des cerises”. Era gata-gata să-mi explodeze capul. La sfârșitul zilei, m-am urcat la volan ca s-o luăm spre Douai, dar eram la fel de amețit ca Odile. În cameră, Odile s-a trântit pe pat. A spus, sunt o cârpă, Remi, nu pot totuși să-i sun pe copii în halul în care sunt, ai o aspirină?

Am ceva și mai bun. Am luat o sticlă de coniac din minibar. Și eu eram o cârpă, iar amețeaua nu dispărea. Felul ei de-a sta întinsă, de a-și îndoi o pernă sub cap, de-a da pe gât o dușcă de coniac. Râsul ei, chipul extenuat. M-am gândit, e a mea. Stăpânul meu Toscano. M-am culcat peste ea, am sărutat-o, dezbrăcat-o, am făcut dragoste mahmuri și a fost fix doza potrivită de durere. Pe la zece seara, ni s-a făcut foame. Cei de la hotel ne-a recomandat un restaurant încă deschis. Am rătăcit puțin prin Douai înainte să-l găsim. Am mers de-a lungul unui râu care se numește Scarpe, mi-a spus Odile, nu știu de ce am reținut numele ăsta, mi-a mai spus și alte lucruri despre clădiri, mi-a arătat palatul de justiție. Bătea vântul și era un fel de burniță, dar îmi plăceau atmosfera opacă, tăcerea, lampadarele caraghioase, mai că-mi venea să locuiesc acolo. Odile mergea semeț, cu nasul umflat de la frig. Îmi venea s-o iau pe după umeri, s-o țin lipită de mine, dar m-am abținut. Între noi nu fusese niciodată vorba de prostii de genul

ăsta. La restaurant, am comandat o supă de legume și jambon cu os. Odile a vrut ceai, iar eu bere. Mi-a spus, n-ar trebui să mai bei alcool. Am zis, ce drăguț că ai grijă de mine. A zâmbit. Am spus, m-au impresionat oamenii ăia. Eu duc o viață de cretin. Văd numai cretini lipsiți de substanță. Ea a spus, nu toată lumea are norocul de a se naște într-un bazin minier.

Și tu mă impresionezi. A, în sfârșit! a zis Odile și a făcut un gest ca să mă-ncurajeze să dezvolt conceptul.

Ești implicată, solidară, puternică. Ești frumoasă.

Remi? Aloooo? Ești în regulă?

- Nu, pe bune, te lupti alături de ei, pentru ei.
- Asta-i meseria mea.
 - Ai putea s-o faci altfel. Să fii mai distantă. Muncitorii te iubesc. Odile a râs (am spus deja că mor după râsul ei).
 - Muncitorii mă iubesc! Poporul mă iubește, vezi, ar trebui să intru în politică. Iar tu, în noaptea asta, o să dormi bine, sărăcuțul de tine.
 - Râzi aiurea. Eu vorbesc serios. Cum ai dansat, cum ai strâns farfuriile, cuvintele de încurajare pe care le-ai spus, ai făcut ziua asta cu adevărat minunată.
- Nu ți s-a părut că mă strâng prea tare pantalonii ăștia?
- Nu.
 - Ți se pare că-s coafată ca o greblă? Da. Dar îmi place mai mult decât castronul ăla de azi-dimineață. Dintr-odată, mi-a venit în minte, mâine o să fim la Paris. Mâine seară, Odile o să fie la ea acasă, în celula ei pufoasă, cu tot cu soț și copii. Eu, naiba știe unde. De obicei, nu contează, dar, pentru că lucrurile au luat o întorsătură nefirească, m-am gândit, asigură-ți spatele, bătrâne. Am scos mobilul din buzunar, i-am spus lui Odile, scuză-mă, și am căutat-o pe Loula Moreno. E frumoasă, e amuzantă, e disperată. Exact ce-mi trebuie. Am scris „Liberă mâine seară?”. Odile sufla în supă. M-am lăsat cuprins de un soi de panică. Angoasa de-a fi abandonat. Când eram mic, părinții mei mă lăseau pe la alții. Stăteam nemișcat, pe întuneric, și mă făceam din ce în ce mai mic. Mobilul s-a aprins și am citit „Liberă mâine seară, îngerașule, dar trebuie să vii la Klosterneuburg”. Mi-am adus aminte că Loula făcea un film în Austria. Altcineva? Ești în regulă? m-a întrebat Odile. Foarte, am spus.
 - Pari nemulțumit.
 - Un client care amână o întâlnire, nimic important. Apoi mi-am luat un aer indiferent și am lansat, ce faci mâine seară? Odile a răspuns, o sărbătorim pe mama, face șaptezeci de ani.
 - La voi acasă?
 - Nu, la părinții mei, la Boulogne. Se simte bine când ne ducem în vizită. Face cumpărături, gătește pentru toată lumea. Mi-e teamă ca ai mei să nu cadă pradă melancoliei.
 - Nu fac nimic?
 - Tata e inspector de finanțe, a făcut parte din cabinetul lui Raymond Barre la Matignon, după-aia a condus Banca Wurmster. Ernest Blot, îți spune ceva?
 - Vag.
 - A trebuit să-și întrerupă activitatea din cauza unei probleme cardiace. Acum e președintele consiliului de administrație, dar e

onorific. Mai face muncă asociativă, se-nvârte în cerc. Mama însă, nimic. Se simte singură. Tata e odios. Ar fi trebuit să se despartă de mult. Odile și-a terminat ceaiul, a apucat felia de lămâie de pe fundul ceștii și i-a desprins coaja. Unul dintre efectele dereglării sentimentale e că nimic nu mai alunecă. Totul devine semn, totul e numai bun să fie descifrat. Am fost îndeajuns de nebun încât să-mi închipui că ultimele ei cuvinte conțineau un mesaj și am spus, v-ați gândit vreodată să vă despărțiți, tu și soțul tău? I-am acoperit imediat fața cu mâinile și am spus, mi se rupe, uită fraza asta, mi se rupe de tot. Când mi-am retras mâinile, Odile a spus, probabil că el se gândește în fiecare zi, sunt îngrozitoare. Am zis, sunt convins. Și Robert e îngrozitor, dar știe întotdeauna cum să pună din nou stăpânire pe mine, a zis înghițind lămâia. Nu mi-a convenit că a ales pentru amândoi același cuvânt care nu înseamnă nimic, nu mi-a convenit că a spus Robert, numelui lui Robert țâșnind în conversație. M-a scos din sărite că a putut să lase cu atâta frivolitate să iasă un pic la iveală viața lor, de care mie mi se rupe. E o prostie să crezi că sentimentele apropie, dimpotrivă, ele consfințesc distanța dintre oameni. În timpul zilei, în plină efervescență, sub ploaie, pe estrada cu microfon, în mașină, în camera cu draperiile trase, Odile mi se păruse atât de aproape, la îndemâna mângâierilor mele. Dar în restaurantul ăsta posac, aproape gol, în care m-am apucat, fără să vreau, să pândesc, cu o atenție înfrigurată, până și cel mai mic gest al ei, sonoritatea fiecărui cuvânt, a reușit să scape, s-a evaporat în lumea ei în care nu e loc și pentru mine. Am zis, m-aș împușca în două zile dacă ar trebui să trăiesc aici. Odile a râs (un râs care mi s-a părut acid și convențional).

· Parcă ziceai fix contrariul acum zece minute. Erai entuziasmat la culme de Douai.

· Mi-am schimbat părerea. M-aș împușca. A ridicat din umeri. A înmuiat puțină pâine în resturile supei. Aveam impresia că era în pragul plictiselii. Și eu mă simțeam la fel, cuprins de tristețea amanților atunci când nu se mai întâmplă nimic dincolo de pat. Nu găseam nimic de zis. Am auzit ploaia care se întorcea și bătea în geam. Odile a făcut o față uimită și a spus, n-am luat umbrela! M-am

gândit la decofratorul care râdea cu dinții lui complet pătați, la organizatoarea cu fustă plisată care o făcea să pară grasă și, Dumnezeu știe de ce, la tatăl meu, carosier la Porte de Pantin, care tuna și fulgera împotriva ălor responsabili de partea metalică pentru că intra apa prin geamul din acoperiș. Am fost tentat să-i povestesc asta lui Odile, dar m-a ținut numai o jumătate de secundă. Am trecut în revistă lista contactelor mele

din telefon și am dat peste Yorgos Katos. M-am gândit, asta-i, du-te să-ți pierzi cămașa de pe tine la poker, băiete. Am scris „Chef de-un popa-prostu la o masă mâine seară? Bancnote de-o mie de spart”. Cui îi scrii? a zis Odile.

· Lui Yorgos Katos. Nu ți-am pomenit niciodată de Yorgos?

· Niciodată.

· Un amic care-și câștigă viața la jocuri. Într-o zi, acum mulți ani, juca cu Omar Sharif la un turneu de bridge. Simțea cum o sumedenie de fete se înghesuiau peste umărul lui. Și-a spus, ele știu că joc mai bine decât el. Nu s-a gândit o clipă că, de fapt, voiau să-l vadă pe Omar Sharif din față. Odile a spus că era îndrăgostită de prințul deserturilor din Lawrence al Arabiei. Pentru ea, Omar Sharif avea turban și călărea un cal negru, nu stătea aplecat la o masă de bridge. Mi s-a părut că avea perfectă dreptate. Eram ușor din nou. Totul reîntra în ordinea firească.

Chantal Audouin

Un bărbat e un bărbat. Nu există bărbat însurat, nici bărbat interzis. Pur și simplu nu există (asta i-am explicat eu doctorului Lorrain când m-a internat). Când cunoști pe cineva, nu te interesează starea lui civilă. Nici condiția lui sentimentală. Sentimentele sunt schimbătoare și muritoare. La fel ca toate lucrurile de pe pământ. Animalele mor. Plantele. De la un an la altul, cursurile râurilor nu mai sunt aceleași. Nimic nu durează. Oamenii vor să creadă contrariul, își petrec viața lipind la loc bucăți și numesc asta căsătorie, fidelitate sau mai știu eu ce. Eu nu mai am treabă cu prostiile astea. Îmi încerc norocul cu cine-mi place. Nu mi-e teamă s-o dau în bară. Oricum n-am nimic de pierdut. N-o să fiu mereu frumoasă. Oglinda e deja din ce în ce mai puțin prietenoasă. Într-o zi, soția lui Jacques Ecoupaud, ministrul, amantul meu, m-a sunat ca să ne întâlnim. Eram șocată. Probabil că îi scotocise prin lucruri și dăduse peste schimbul de emailuri dintre mine și Jacques. La finalul conversației, înainte de a închide, a spus: „Sper că n-o să-i spuneți nimic. Aș dori să rămână numai între noi două”. L-am sunat imediat pe Jacques și am zis, mă văd cu nevastă-ta miercuri. Jacques părea să fie deja la curent. A oftat. Oftatul lașului care înseamnă dacă trebuie, o facem și pe- asta. Cuplurile îmi fac greață. Ipocrizia lor. Autosuficiența. Până în acest

moment, n-am putut face nimic împotriva atracției exercitate asupra mea de Jacques Ecoupaud. Un seducător de dame. Echivalentul meu masculin. Doar că el e secretar de stat (a spus mereu ministru). Cu tot calabalâcul. Mașină cu geamuri fumurii, șofer și gardă de corp. Întotdeauna o masă la restaurant. Eu am

plecat de la minus zero. N-am nici măcar bacalaureatul. Am urcat dealul fără ajutorul nimănui. Acum sunt decoratoare la evenimente. Mi-am făcut un nume, lucrez cu oameni din cinema, din politică. Decorasem un salon la Bercy pentru un Seminar național al performanței franceze a auto antreprenorilor (țin minte și-acum titlul; înfipseșeram stegulețe în buchetele de flori). Acolo l-am întâlnit pe Jacques. Secretarul de stat însărcinat cu Turismul și Artizanatul. O denumire jalnică, dacă te uiți mai de aproape. Genul de bărbat fără gât, solid, care intră undeva și măsoară încăperea ca să se asigure că a halit toate privirile. Sala era plină până la refuz de antreprenori de provincie, veniți ca niște boieri la Paris cu doamnele lor împopoțonate. În timpul evenimentului, un vice-președinte al unei asociații profesionale a ținut un discurs. Jacques Ecoupaud a venit spre mine, stăteam în spate, lângă o fereastră, și mi-a spus, îl vedeți pe tipul care tocmai a vorbit? Am zis, da.

· Ați văzut ce papion are?

· Da.

· E cam mare, nu-i așa? Da, într-adevăr, am spus. E din lemn, a spus Jacques Ecoupaud.

· Din lemn? Tipul e artizan, face șarpante. Și-a confecționat un papion din lemn și l-a dat cu Pliz ca să strălucească, a spus Jacques. Am râs și a râs și Jacques cu râsul lui pe jumătate seducător, pe jumătate campanie electorală. Și ăla cu valijoara din catifea a la James Bond? Știți cum îl cheamă? Frank Ravioli. Vinde mâncare pentru câini. A doua zi, Jacques își parcă Citroënul C5 în fața blocului meu și petreceam prima parte a nopții împreună. În general, cu bărbatii eu dau tonul. Provoc, duc cu vorba și mă car dimineața devreme. Uneori, mă las prinsă în joc. Mă atașez puțin. Durează cât durează. Atâta vreme cât nu mă plictisesc. Jacques Ecoupaud mi-a tăiat craca de sub picioare. Nici până azi n-am reușit să pricep ce m-a făcut să fiu dependentă de bărbatul ăsta în asemenea hal. Un tip fără gât care-mi ajunge până la umăr. Un palavragiu oarecare. Se prezentase din prima drept un mare libertin. De genul, o să te corup, fetițo. Întotdeauna mi-a spus fetițo. Am cincizeci și șase de ani, un metru șaptezeci și șase, niște sâni de Anita Ekberg, m-a înduișat să mi se spună fetițo. O prostie. Un mare libertin, ce să-ți povestesc. Nici acum nu știu ce-nseamnă asta. Eu eram gata pentru tot felul de experiențe. Într-o seară, a venit acasă cu o femeie. O brunetă de vreo patruzeci de ani care lucra la serviciul de locuințe sociale. O chema Corinne.

Le-am dat un aperitiv. Jacques și-a scos sacoul și cravata și s-a lungit pe canapea. Femeia și cu mine am rămas pe fotoliu vorbind

despre vreme și cartier. Jacques a spus, faceți-vă comode, dragele mele. Ne-am dezbrăcat puțin, dar nu de tot. Corinne părea obișnuită cu genul ăsta de situație. Tipa lipsită de emoție care face ce i se spune. Și-a scos sutienul pe care l-a agățat de o crizantemă în ghiveci. Jacques s-a amuzat. Purtam amândouă același tip de lenjerie în stare să scoale un om din morți. La un moment dat, Jacques a deschis brațele simetric și a spus, haideți! Ne-am așezat fiecare de-o parte și de cealaltă, iar el și-a strâns brațele. Am rămas așa o vreme, râzând pe-nfundate, gâdilându-i burta mare și păroasă, tachinându-i șlițul, când deodată a spus, păi, hai, apropiați-vă, fetelor! Și-acuma mi-e rușine de fraza asta. Rușine de poziția noastră, de lumina nemiloasă, de lipsa completă de imaginație și dominația lui Jacques. Mă așteptam la marchizul de Sade și m-am pricopsit cu un tip cocoșat care spunea pai, hai, apropiați-vă, fetelor. Dar pe-atunci ștergeam totul cu buretele. Dacă bărbații ar vrea să ne recunoască o singură calitate, asta ar fi. Îi reabilităm. Îi reînălțăm de îndată ce putem s-o facem. Nu vrem să știm că șoferul e un fost vameș, că bodyguardul e un țaran de la siguranța regională din Cantal. Că Citroënul C5 e cea mai varză dintre toate mașinile de pe stradă. Că marele libertin a venit să vă pervertească fără să aducă măcar o sticlă de șampanie. Thérèse Ecoupaud – e numele nevestei lui Jacques – mi-a dat întâlnire într-o cafenea de la Trinité. Mi-a spus, o să am un sacou bej și o să citesc Le Monde. Ce plan ridicol! Cu o zi înainte, m-am programat la manichiură și la vopsit. Stilista mi-a făcut un blond mai auriu ca de obicei. Mi-a luat o oră ca să-mi aleg ținuta. O fustă roșie, cu un pulover verde cu guler rotund. Pantofi cu toc Gigi Dool. Și, ca să-mi desăvârșesc apariția, un trenchi micuț de culoarea masticului englezesc. Era acolo. Am văzut-o imediat. Din stradă, din spatele geamului. Aceași vârstă ca mine, părea cu zece mai mult. Machiată în grabă. Păr scurt tuns prost, cu rădăcini vizibile. Șal albastru peste un sacou bej cam larg. M-am gândit pe loc, s-a terminat. Cu Jacques Ecoupaud s-a terminat. A fost chiar cât pe ce să nu intru în cafenea. Imaginea acestei femei legitime și neglijate a fost mult mai ucigătoare decât toate dezamăgirile, așteptările, promisiunile nerespectate, farfuriile și lumânările aranjate pentru nimeni. Se așezase spre terasă, fără nici cea mai mică reținere, cu ochelarii pe vârful nasului, absorbită de lectura ziarului. Ca o profesoară de latină care-și așteaptă eleva. Thérèse Ecoupaud nu făcuse nici cel mai mic efort ca să apară în fața amantei soțului ei. Ce bărbat poate să trăiască cu o astfel de femeie? Cuplurile îmi fac greață. Stafidirea lor, complicitatea lor prăfuită. N-are ce să-mi placă la această structură ambulantă care traversează timpul pe

sub nasul celor izolați. Disprețuiesc cele două părți și nu-mi doresc decât să le distrug. M-am dus totuși.

Am întins mâna. Am spus, Chantal Audouin. Ea a spus, Thérèse Ecoupaud. Am comandat un Bellini ca s-o sictiresc. Mi-am desfăcut trenciul, fără să-l scot, ca o femeie care are puțin timp la dispoziție pentru întâlnirea respectivă. Mi-a adus imediat la cunoștință că simte numai indiferență. Abia dacă mă privea. Se concentra să rotească lingurița de cafea între degetul mare și arătător. A spus, doamnă, soțul meu vă scrie e-mailuri. Dumneavoastră îi răspundeți. Vă face declarații. Dumneavoastră vă inflamați. Când vă supărați, el își cere iertare. Vă consolează. Îl iertați. Și așa mai departe. Problema acestei corespondențe, doamnă, este că dumneavoastră o considerați unică. V-ați construit o imagine în care de o parte sunteți dumneavoastră, oaza războinicului, iar de cealaltă parte soția plictisitoare și sacerdoțiul național. Nu v-a trecut niciodată prin cap că între timp s-ar putea petrece alte legături. Credeați că sunteți singura căreia soțul meu îi împărtășește stările lui de spirit, căreia îi trimite, de exemplu, la ora două dimineața, vorbind despre sine ca despre Jacquot (dar trec peste această neghiobie), „Săracul Jacquot, singur în camera lui din Montauban, fără pielea ta, fără buzele tale și fără...” știți continuarea. E aceeași pentru toate cele trei destinatare. În noaptea aceea, ați fost trei care-au primit acest mesaj. Mai grăbită decât celelalte, ați răspuns cu multă căldură și, cum să vă spun, cu inocență. Am vrut să vă întâlnesc pentru că mi s-a părut că erați deosebit de îndrăgostită de soțul meu, a spus Thérèse Ecoupaud. Am presupus că o să vă bucurați să fiți pusă la curent pentru a nu cădea de la prea mare înălțime, a zis femeia aceea îngrozitoare. I-am spus doctorului Lorrain, nu vi se pare normal, domnule doctor, să încerci să te omori după genul ăsta de întâlnire? Cel mai bine ar fi fost, desigur, să-l omori pe bărbat. Sunt de-acord cu femeile care-șiucid amantul, dar nu toată lumea are temperamentul necesar pentru asta. Doctorul Lorrain m-a întrebat cum îl vedeam eu pe Jacques Ecoupaud acum, că eram mai bine. Am zis, un bătrânel jalnic! Și-a ridicat brațele în halatul lui alb și a repetat ca și cum tocmai aș fi găsit comoara din peșteră, un bătrânel jalnic!

Da, doctore, un bătrânel jalnic. Dar bătrâneii jalnici pot să ducă fraierele de nas, după cum o știți prea bine. Și la ce-mi folosește mie că-l văd acum ca pe- un bătrânel jalnic? Bătrânelul ăsta jalnic mă înjosește și nu-mi face niciun bine. Cine v-a spus că inima devine mai ușoară în urma ciocnirii cu realitatea? Igor Lorrain a dat din cap ca un bărbat care se prefacă că înțelege perfect și a scris nu știu ce evaluare pe dosarul meu. Ieșind de la

el din cabinet, pe scările sanatoriului, am dat nas în cu pacientul meu preferat. Un tânăr înalt și brunet, cu niște ochi albaștri foarte frumoși, mereu zâmbitor. Un tip din Quebec. Mi-a zis, bună ziua, Chantal. Am zis, bună ziua, Celine. I-am spus că mă cheamă Chantal, iar el mi-a spus că-l cheamă Celine. Am impresia că se crede Celine Dion. Dar poate că glumește. Are întotdeauna un fular la gât. Îl vezi cum rătăcește pe culoare sau pe aleile din grădină când e frumos afară. Își mișcă buzele și pronunță cuvinte greu de înțeles. Nu-i privește pe oameni drept în față. Parcă se adresează unei flote îndepărtate, parcă se roagă din înaltul unei stânci ca să-i atragă pe cei care vin de departe, exact ca-n mitologie.

Jean Erhenfried

Darius s-a așezat în uriașul fotoliu ortopedic, care nu-i deloc confortabil, după părerea mea. S-a așezat, rezemându-se de spătar, asemenea unui om învins. Dacă cineva și-ar fi făcut apariția în cameră, n-ar fi știut care dintre noi era mai demn de milă, el în poziția aceea sau eu zăcând la pat cu pansamente și perfuzii. Am așteptat să vorbească el primul. După o vreme, a spus, cu gâtul împins în față de tetieră: Anita m-a părăsit. Chiar dacă stăteam întins, tot eram mai sus decât el în patul meu de spital. Faptul că Darius a putut rosti cuvintele acelea cu o față atât de descompusă mi s-a părut la limita comicului. Cu atât mai mult cu cât, a adăugat, cu o voce de-abia auzită, a plecat cu peisagistul.

· Peisagistul?

· Da. Tipul care desenează de trei ani căcatul de grădină de la Gassin. Și care mă aduce pe mine la sapă de lemn cu niște plante subsahariene care mă bagă-n boală. Pe Darius l-am cunoscut, cu mult înainte să fie exclus, la Al treilea cerc¹⁰, unul dintre cluburile acelea închise în care oligarhii de dreapta și ăia de stânga pun la cale afaceri dubioase, împietriți în bunăvoința lor socială și credința nestrămutată în puterea banului. Pe vremea aceea, conducea mai multe firme, dintre care una de consiliere în inginerie și alta de cârduri, dacă nu mă înșală memoria. Eu tocmai părăsisem divizia internațională de la Safranz-Ulm Electric pentru a fi numit președinte al consiliului director. Am început să-l îndrăgesc pe băiatul ăsta cu aproape douăzeci și cinci de ani mai mic decât mine, care avea șarmul tipic orientalului. Se căsătorise cu Anita, fiica unui lord englez cu care a avut doi copii mai mult sau mai puțin nereușiți. Darius Ardashir era un mare șmecher. Se strecura cu o nonșalanță dezarmantă în tot acest sistem de funcții care se fac cadou, de servicii care se plătesc, de spioni care se

10 Aluzie la Primul cerc, un club extrem de select din care fac parte aproximativ 400 de sponsori foarte generoși cu UMP-ul, partidul din care face parte Nicolas Sarkozy, fostul președinte francez. În 2007, Reza a publicat *L'aube le soir ou la nuit*, povestea campaniei electorale a lui Sarkozy, pe care scriitoarea a documentat-o atent

consiliile de administrație. Niciodată grăbit, niciodată jignit. La fel și cu femeile. A sfârșit prin a face avere ca intermediar în contractele internaționale. S-a amestecat în niște afaceri de corupție, dintre care una mai spinoasă legată de vânzarea către Nigeria a unui sistem de supraveghere a granițelor, ceea ce, în paranteză fie spus, i-a adus excluderea din Al treilea cerc (după părerea mea, clubul care-și dă afară golanii e un club terminat). Câteva dintre cunoștințele lui au făcut o mică excursie pe la închisoare, dar el a scăpat fără cine știe ce daune. Mi s-a părut întotdeauna generos și fidel în prietenia lui. Când m-a lovit cancerul ăsta ticălos, Darius s-a purtat ca un fiu. Înainte să trec la o conversație serioasă, am apăsător pe tot felul de butoane ca să-mi pot ridica partea de sus a patului. Darius mi-a contemplant strădania și succesiunea de poziții absurde cu o privire stinsă, fără să se miște. A venit o infirmieră, pe care probabil c-o chemasem din greșeală.

- Ce vreți să faceți, domnule Erhenfried?
- Să mă așez!
- O să treacă doctorul Chemla. Știe că n-ați mai făcut febră.
 - Spuneți-i că m-am saturat și să mă lase mâine să ies. Ea mi-a reglat patul și m-a învelit ca pe-un copil. L-am întrebat pe Darius dacă vrea să bea ceva. A refuzat, iar fata a plecat. Am zis, așadar. Peisagistul ăsta nu-i vreo toană trecătoare de-a ei?
 - Vrea să divorțeze. Am așteptat o clipă și am spus, niciodată nu i-ai dat Anitei prea mare importanță. S-a uitat la mine cu stupoare, ca și cum aș fi spus cine știe ce absurditate.
 - A avut cea mai bună viață de pe pământ. Înțeleg, am spus.
 - I-am dat totul. Zi-mi ceva ce n-a avut. Casă, bijuterii, servitori. Călătorii fabuloase. N-o să primească nimic, Jean. Toate bunurile mele sunt pe firmă. Vila de la Gassin, aia de pe rue de la Tour, mobilele, operele de artă, nimic nu-i pe numele meu. Să crape amândoi.
- Ai înșelat-o zi și noapte.
- Ce legătură are asta?
- Nu poți s-o învinuiești pentru că și-a luat un amant.
 - Femeile nu-și iau un amant. Fac o pasiune, se dau în stambă. O iau razna cu totul. Un bărbat are nevoie de un loc unde să fie în siguranță ca să poată da piept cu lumea. Nu poți să te desfășori

dacă n-ai un punct fix, o tabără de bază. Anita e casa. E familia. Dacă ai chef să te aerisești nu înseamnă că n-ai chef să te

timp de câteva luni.

Întorci acasă la tine. Eu nu mă atașez de femei. Singura care contează e următoarea. Proasta aia se culcă cu grădinarul și vrea să plece cu el. Cum vine asta? În timp ce-l ascultam pe Darius, vedeam cum se scurg una câte una picăturile de la perfuzie. Mi se păreau ciudat de neregulate, eram cât pe ce s-o chem din nou pe infirmieră. Am zis, ai fi acceptat să trăiască la fel ca tine?

· Adică cum?

· Să aibă și ea aventuri lipsite de importanță? A dat din cap. A scos din buzunar o batistă albă și a desfăcut-o cu grijă înainte să-și sufle nasul. Mi-am spus că gestul ăsta nu le aparține decât bărbaților la fel de speciali ca el. A zis, nu. Pentru că nu-i stă în fire. Apoi a spus pe un ton lugubru, am fost la Londra în ultimele două zile – o călătorie importantă pe care ea a reușit să mi-o strice de tot –, la întoarcere, TGV-ul s-a oprit câteva minute în nordul Franței, într-o zonă de periferie. Chiar în fața geamului meu era un mic pavilion, cărămizi roșii, țigle roșii, gard din lemn bine întreținut. Mușcate la ferestre. Și alte flori agățate de ziduri în niște ghivece suspendate. Știi la ce m-am gândit, Jean? M-am gândit, în casa asta cineva a hotărât că trebuie să fie fericit. Am crezut că urma să continue, dar a tăcut. A lăsat privirea în jos, întunecându-se la față. Mi-am zis, e la capătul puterilor. Faptul că unul ca Darius Ardashir a ajuns să ia niște cărămizi și-un macrameu drept indicii ale fericirii e un semn care anunță prăbușirea. Pur și simplu, mi-am spus, dar într-un mod mai îngrijorător tocmai pentru că îl privește pe el, faptul că se poate raporta la fericire ca la un scop în sine. Cât despre mine, trebuia să convoc de urgență corpul medical, căci tuburile transportau spre brațul meu bule de aer. Știi câți ani are Anita? a spus Darius.

· Sunt normale bulele astea?

· Ce bule? Sunt picături. E produsul.

· Crezi? Uită-te mai bine. A scos ochelarii și s-a ridicat ca să examineze perfuzia.

· Picături.

· Ești sigur? Bate puțin punga cu palma.

· Ca să ce?

· Bate-o. Bate-o. Ajută. Darius a lovit puțin punga cu ser și s-a întors la locul lui. Am zis, nu mai văd nimic. M-am săturat de țevăraia asta.

- Știi câți ani are Anita?

- Spune.

- Patruzeci și nouă de ani. Ți se pare că e vârsta potrivită ca să te-apuce ambițiile de împlinire personală, amorul pasional și alte cretinități? Știi, mă gândesc adesea la Dina, Jean. Tu ai avut o soție care înțelegea viața. Dina e în ceruri. Voi, evreii, n-aveți paradis, ce-aveți?

- N-avem nimic.

- Mă rog, sigur e foarte bine acolo unde e. Ți i-a lăsat pe fiii voștri, sunt drăguți, au grijă de tine, la fel și fiica, ginerele, nepoții tăi. A știut să creeze un anumit mediu. Când ești bătrân, contează să ai un umăr pe care să te sprijini. Eu o să mor ca un șobolan. Anita o să-ți spună că am meritat-o. Altă replică tembelă. Ce-are a face meritul cu asta? Am făcut o minunăție de apartament, niște minunății de case, ce cred cu toții, că astea cad din cer? De ce mă strofoc eu, plec la opt dimineața, mă culc la miezul nopții, nu-nțelege că o fac pentru ea? Și băieții, două nulități care vor să jefuiască totul, nu-nțeleg că o fac pentru ei? Nu. Critici, critici, critici. Și-o aventură cu un cretin care plantează copăcei. Mai bine s-ar fi dus cu o femeie. Am întrebat, stai bine în fotoliul ăla?

- Foarte bine. Cu o seară înainte, Ernest îl testase mai puțin de-un minut, după care a optat pentru scaunul pliant. Ascultându-l pe Darius, mi-am adus aminte de o după-amiază petrecută acasă cu Dina făcând puțină ordine. Dăduserăm peste niște lenjerie de pat de modă veche, brodată manual, pe care-o primiserăm de la mama ei, și un frumos serviciu de masă din Italia. Ne-am spus atunci, la ce ne mai folosesc toate astea acum? Dina întinsese o față de masă pe o canapea. Bine călcată, puțin îngălbenită. Aliniase ceștile de porțelan pictat. Obiecte care sunt valoroase la un moment dat și care devin, odată cu trecerea timpului, niște poveri inutile. Nu știam ce să-i spun lui Darius. Cuplul e lucrul cel mai de nepătruns. Nu poți să-nțelegi un cuplu, nici chiar atunci când faci parte din el. Doctorul Chemla a intrat în cameră. Zâmbitor, simpatic, ca de obicei. Eram fericit că sosise pentru că începeam să fac o cangrenă la braț. Am făcut prezentările, Darius Ardashir, un prieten drag, doctorul Philip Chemla, salvatorul meu. Și am adăugat imediat, doctore, nu vi se pare că mi s-a umflat brațul? După părerea mea, perfuzia trece pe lângă venă. Chemla mi-a presat puțin degetele și antebrațul. S-a uitat la încheietură, a întors roțița care controla debitul și a spus, terminăm punga și gata. Măine o să fiți acasă. Mai trec spre seară să vă văd, o să facem câțiva pași pe culoar. După ce-a ieșit, Darius a spus, tu ce-aveai mai exact?

- O infecție urinară.
- Câți ani are medicul tău?
- Treizeci și șase de ani.
- Prea tânăr.
- Un geniu.
 - Prea tânăr. Am spus, ce-o să faci? S-a aplecat în față, și-a desfăcut brațele ca un tip care vrea să ridice neantul și le-a lăsat să cadă la loc. I-am văzut privirea rătăcind pe noptiera mea, a spus, ce citești?
 - Distrugerea evreilor din Europa, de Raul Hilberg.
 - Asta ai găsit tu de citit în spital.
 - E perfectă pentru spital. Când nu-ți merge bine, trebuie să citești cărți triste. Darius a luat cartea, care era destul de voluminoasă. A răsfoit-o cu privirea stinsă.
 - Deci mi-o recomanzi.
 - Cu tărie. A zâmbit totuși. A pus cartea la loc și a spus, ar fi trebuit să mă prevină. Nu accept faptul că a putut să mă înșele pe-ascuns. În ciuda verificărilor lui Chemla, aveam totuși impresia că mi se umfla brațul. Am zis, uită-te puțin la brațele mele, ți se pare că au aceeași grosime? Darius s-a ridicat, și-a pus din nou ochelarii, s-a uitat la brațele mele și a spus, fix aceeași. Apoi s-a așezat la loc. Am rămas o clipă în tăcere, ascultând zgomotele de pe hol, căruțurile, vocile. Apoi Darius a spus, femeile au confiscat rolul de martiri. L-au teoretizat cu voce tare. Gem și se plâng. În vreme ce, de fapt, adevăratul martir e bărbatul. Când am auzit asta, m-am gândit iar la replica prietenului meu Serge, pe vremea când Alzheimerul lui era de-abia la început. Voia să ajungă, nu știu din ce motiv, pe strada Bărbatului căsătorit¹¹. Nimeni nu știa unde era strada asta, a Bărbatului căsătorit. Ne-am dat seama în cele din urmă că vorbea de strada Martirilor¹². I-am zis povestea lui Darius, care îl cunoștea vag. M-a întrebat, el cum mai e? Am zis, e-n regulă. Nu trebuie să-l contrazici absolut deloc, așa că îi dau mereu dreptate. Darius a dat din cap. A fixat un punct de pe podea aproape de ușă și a spus, e minunată boala asta.

Damien Barnèche

Tata îmi spunea, dacă te întreabă cineva ce face tatăl tău, tu zici consilier tehnic. De fapt, primea un fluturaș de salariu de consilier tehnic în schimbul unui parteneriat la bridge cu un tip care se ocupa de concesiunile de pe piață. Bunicul și-a pierdut averea la curse, iar tata a avut interdicție de a mai călca în cazinouri timp de mai mulți ani. Loula mă ascultă ca și cum aș spune niște povești de necrezut. E chiar drăguță. Se-așează în fiecare dimineață în mașina mea, adică în mașina pe care

producția filmului o pune la dispoziție ca s-o duc și s-o aduc. Se așază în față, lângă mine, ușor adormită. Am ordin să nu-i vorbesc dacă nu mi se adresează ea mai întâi, trebuie să-i respect oboseala și concentrarea. Dar Loula Moreno îmi pune întrebări, e interesată de mine, nu vorbește numai despre ea, așa cum fac actrițele în general. Îi spun că-mi place cinemaul, că lucrez în echipa tehnică, dar că mi-ar plăcea mai mult să fiu în cea de regie. De fapt, nu prea știu

11 Rue de Thomnie-marie (fr.).

12 Rue des Martyrs (fr.).

ce vreau să fac. Sunt primul Barnèche care nu e jucător. Ea îmi spune tu, iar eu răspund dumneavoastră, chiar dacă eu am douăzeci și doi de ani și ea abia treizeci (ea mi-a spus-o). Pe zi ce trece, îmi povestesc viața mea. Loula Moreno e curioasă și delicată. A observat numaidecât că eram interesat de Géraldine, asistenta de la garderobă, o brunetă micuță cu ochi albaștri și părul în toate direcțiile. Prima impresie pe care mi-a făcut-o fata asta n-a fost una clară, pentru că am vorbit despre muzică și am aflat foarte repede că-i plăceau Black Eyed Peas și cântăreața Zaz. În mod normal, asta mă blochează instantaneu. Dar faptul că ne aflăm la Klosterneuburg, că am început filmările în Austria, m-a făcut poate să fiu mai tolerant (sau mai moale). Mai ales că ne-am descoperit rapid o pasiune comună pentru Pim's. Ne-am amintit că, atunci când eram mici, se făcea un Pim's cu ciocolată albă și cireșe. Am căzut de-acord asupra faptului că cei de la Casino l-au reluat într-o variantă nu atât de bună. Géraldine m-a întrebat dacă eu cred că la un moment dat Pim's o să facă un Pim's cu caramel. Am zis, da, cu condiția să facă un biscuit mai tare sau un caramel lichid foarte lejer pentru că nu poate să fie moale pe moale. Géraldine a spus, păi atunci n-ar mai fi un Pim's. Eram întru totul de-acord. Nu știa de Pim's cu pere, care e foarte rar și pe care puțină lume îl știe. I-am spus, e culmea Pim's-ului. Stratul de dulceață e relativ gros, spre deosebire de zmeură sau portocală, dar îți dai seama de-abia când muști. După care ți se împrăștie în gură. Portocala se oferă pe loc, para nu se grăbește. Se topește în biscuit. Până și ambalajul e perfect. Felul în care este împachetat e superșic. Chiar n-au pus un verde din ăla jalnic, au pus o culoare un pic movulie, vezi. Era entuziasmată. La final, am spus, primul tău Pim's cu pere trebuie să-l mănânci în timp ce te uiți la pachet. A zis, da, da, normal! M-am îndrăgostit de ea pentru că se-ntâmplă rareori ca o fată să înțeleagă genul ăsta de lucruri. Loula e de acord. Nu reușesc să aflu dacă am sau nu vreo

șansă cu Géraldine. Când o fată mă atrage pe bune, nu sunt tipul care să se arunce cu capul înainte. Mie îmi trebuie o garanție. La Klosterneuburg, aveam impresia că-i plăcea de mine. De când ne-am întors, se dă bine pe lângă microfonist. Un crevete uriaș care-ți spune bună ziua cu salutul lui de cercetaș (nu sunt convins că o face ironic, dar, dacă e ironic, atunci e și mai grav). A mai intervenit încă un obstacol, care nu exista în Austria: poartă balerini. Chiar și cu rochie. La facultate, când te aplecai, vedeai o pădure de picioare în balerini. Pentru mine, balerinii înseamnă plictiseală și adio sex. Loula mi-a cerut să fac o listă de lucruri care m-ar enerva la o fată. Am zis că s-ar întinde undeva până foarte aproape de infinit.

· Haide. Am spus, dacă fata are o coafură cretină. Dacă analizează totul. Dacă e catolică. Dacă e militantă. Dacă are numai prietene fete. Dacă îi place

Justin Timberlake. Dacă are blog. Loula a râs. Am zis, dacă nu știe să râdă ca dumneavoastră. Într-o seară, a fost o mică petrecere cu ocazia ultimei zile de filmare a unui actor. Loula m-a sfătuit să nu-l las pe microfonist să câștige teren. M-am trezit stând jos, cu umerii lipiți de ai lui Géraldine, pe scările care duc la subsolul cu decoruri. Șterpelisem o sticlă de vin roșu, beam amândoi din niște pahare de plastic. Mai ales eu. Am zis (cu vocea șoptită a actorilor americani din seriale când vine secvența de prefutai), dacă aș fi președinte, aș face imediat niște reforme. O directivă europeană împotriva curelelor care pretind că țin pantalonii și-i lasă să cadă de îndată ce-ai întors spatele. O lege împotriva hârtiei de mătase în șosete (care se cheamă hârtie de mătase, dar care e ceva între hârtia de mătase și hârtia de calc), care nu e bună decât să te facă să-ți piezi timpul și să-ți spună sunt nouă. O lege prin care n-ai mai fi deranjat de prospect atunci când deschizi o cutie de medicamente. Bâjbâi ca să-ți iei somniferul și dai peste o hârtie, așa că arunci cât colo prospectul ăla nenorocit. Laboratoarele ar trebui condamnate pentru crimă, având în vedere riscurile la care te expun. Géraldine a spus, tu iei somnifere?

· Nu, antihistaminice.

· Ce-s alea? Nu eram suficient de alcoolizat încât să nu realizez gravitatea întrebării. Nu doar că Géraldine nu se prăbușea încet-încet peste mine fermecată de prostiile mele, dar nici măcar nu cunoștea cuvântul antihistaminic. Ca să nu mai zic de tonul dezaprobativ apropos de somnifere, care trăda o personalitate rigidă cu tendințe new age. Am zis, medicamente împotriva alergiilor.

· Ai alergii?

- Astm.
- Astm? Ce tot avea de repeta atâta? Am zis, după încă un gât de vin, pe un ton lugubru, și alergie la polen, și tot felul de alte alergii. Și dup-aia am sărutat-o. S-a lăsat fără împotrivire. Am răsturnat-o pe scări, i-am lipit spatele de peretele din beton al depozitului și am început s-o mozelesc, la nimereală. Ea se zbătea zicând o chestie pe care n-o înțelegeam, și asta mă scotea din sărite, am zis ce, în timp ce mă excitam peste ea, ce? Ce-ai spus? A repetat, nu aici, nu aici, Damien! Încerca să mă dea la o parte, cum fac fetele mereu, parcă da, parcă nu, mi-am băgat capul sub tricoul ei, n-avea sutien, i-am apucat sfârcul cu buzele, auzeam niște gemete neclare, îi mângâiam coapsele, fundul, ajunseseam la marginea chiloților, încercam să-i conduc mâna la pulă, și, deodată, s-a încordat de-a dreptul, m-a dat la o parte cu mâinile, lovind cu picioarele în toate părțile și strigând, oprește-te, oprește-te! M-am trezit lipit de zidul opus, văzând o fată roșie toată și epuizată. A zis, ești bolnav! Am zis, dar ce-am făcut?
- Glumești?
- Iartă-mă. Credeam că... nu părei contra...
- Nu aici. Nu așa.
- Cum adică, nu așa?
- Nu cu atâta brutalitate. Fără preludiu. O femeie are nevoie de preludiu, nu te-a învățat nimeni asta? Încerca să-și rearanjeze părul, făcea de zece ori același gest ca să și-l adune la spate. Îmi spuneam preludiu, ce cuvânt odios. Am zis, lasă-ți părul, e frumos când e alandala.
- Păi tocmai că nu vreau să fie alandala. Am băut și ce mai era pe fundul sticlei și am zis, ce scârboșenie și poșirca asta.
- De ce-o mai bei?
- Vino să mă săruți.
- Nu. Sus puseseră muzică, dar nu reușeam să-mi dau seama ce. Am întins o mână de cerșetor, vino.
- Nu. Și-a aranjat părul într-un coc și s-a ridicat. Mi-am lipit capul de perete, cu corpul prăbușit. Nu se întâmpla absolut nimic. Stătea acolo în picioare, cu brațele atârându-i pe lângă corp. Eu, pe jos, strivind cu o mână paharul de plastic. Asta însemna să fii tânăr, să ai toată viața în față. Adică nimic. O prăpastie adâncă. Dar nu-i o prăpastie în care să cazi. E undeva sus, în față. Tata are dreptate să trăiască printre cărțile lui de joc. Géraldine a venit să se ghemuiască lângă mine. Începuse să mă doară capul. A zis, ești ok?
- Da.
- La ce te gândești?
- La nimic.

- Ba da, spune-mi.
 - La nimic, pe bune. Am așteptat să mă mai liniștesc puțin și am sărutat-o fără să mă ating de nimic altceva. M-am ridicat, mi-am aranjat hainele și am zis, mă duc acasă. S-a ridicat imediat, a spus, mă duc și eu. Ești supărat?
 - Nu. Mă enervează tergiversările astea. Vocea asta brusc miorlăită. Am urcat scările cu pași mari, o simțeam cum se grăbește ca să țină pasul cu mine. Chiar înainte să ajungem sus, a spus, Damien?
 - Ce?
 - Nimic. La parter, atmosfera era faină, unii dansau, Loula Moreno plecase, normal. A doua zi, în mașină, i-am povestit episodul în linii mari. Loula a spus, și cum v-ați despărțit?
 - Am luat mașina și m-am dus acasă. Loula a spus, cum v-ați luat la revedere?
 - Pa, pa, un sărut pe obraz. Varză, a zis Loula. Varză, am repetat eu. De- abia se lumina, vremea era nasoală. Pornisem tot ce se poate porni într-o mașină, ștergătoarele de parbriz, antiaburul, încălzirea multidirecționată. Am zis, în viața de zi cu zi am un scuter. Loula a dat din cap. – Eram pe patine cu roțile când prietenii erau cu biela, cu biela când ei erau pe scuter, acuma pe scuter când ei sunt cu mașina. Sunt băiatul care-i mereu în ritmul potrivit. Am zis, e o rețetă foarte cunoscută ca să leșine femeile, toată lumea o știe, trebuie doar să nu spui niciun cuvânt. Tipii care au succes sunt ăia tăcuți, care fac pe supărații. Mie mi se pare că nu-s suficient de frumos, nici suficient de intrigant din fire ca să tac din gură. Vorbesc prea mult, bat câmpii, vreau tot timpul să fiu amuzant. Chiar și cu dumneavoastră vreau să fiu amuzant. De multe ori, după o serie de bancuri, mă pleoștesc puțin pentru că mi-e ciudă pe mine. Mai ales când se strică atmosfera, mă încăpățânez, devin macabru vreun sfert de oră. Dup-aia băiatul de viață care sunt devine din nou stăpân pe situație. Mă enervează de mor tot cercul ăsta al seducției. Loula a spus, ce scuter ai?
 - Un Yamaha Xenter 125. Vă pricepeți? – într-o vreme, am avut o Vespa. Roz, ca-n Vacanță la Roma. Am zis, parcă vă și văd. Probabil că erați foarte drăguță. Filmul ăla nu era oare alb-negru? S-a gândit puțin. A spus, a da, așa e. Dar părea roz. Poate că totuși nu era roz.

Luc Condamine

Ieri am bătut-o pe Juliette cu lesa câinelui, am spus. Ai câine? a zis Lionel. Robert ne făcea spaghete la el în bucătărie. Cu sos napoletan. Așa-mi place mie să-i văd pe cretineii mei. La masa din

bucătărie. Fără femei. Pradă nouă înșine și răului celui mai rău din noi înșine, Lionel dixit. Am lovit-o pe fata mea cu lesa câinelui, am repetat. După o ceartă iscată din cauza obrăzniciei ei, i-am spus când se pregătea să iasă din cameră, și să nu trănțești ușa după tine! A trântit-o și mai abitir. Am luat lesa de pe jos, am ajuns-o din urmă pe hol și i-am dat vreo câteva. N-am simțit nici remușcare, nici rușine. Mai degrabă un soi de ușurare. Copilul ăsta ne-a adus teroarea în casă și țipă la noi cu o voce foarte ascuțită. Când a aflat că o lovisem pe fata noastră cu lesa câinelui, lui Anne-Laure i-a căzut fața, așa, pe mutește. Își ia niște aere de teatru idiș ca să-mi arate disprețul ei. Asta-i o chestie nouă. A ieșit din cameră și s-a întors după vreo câteva minute, într-o tăcere punitivă specifică femeilor, ca să-mi arate rănila de pe braț și de pe o parte a spatelui. Am spus, și-a cerut-o. Juliette m-a măsurat din priviri cu o față tumefiată și înroșită și a spus, te urăsc. Mi s-a părut drăguță, iar vocea ei avea un registru normal. Anne-Laure a spus, ar trebui să te cauți. Poate chiar ar trebui să mă caut? Nu-mi mai aduc aminte că aveai câine, a spus Lionel.

· Un șobolan lunguiet. Zi-i câine dacă poți. Chiar bun vinul ăsta. Brunello di Montalcino 2006. Bravo. Nu mai am niciun fel de răbdare cu femeile. Zilele

trecute eram cu maică-mea la telefon, Anne-Laure stătea în fața oglinzii (zice că are riduri), Juliette țipa la soră-sa, mi-am zis, ei dumnezeii mă-sii! O să cer la ziar să mă trimită undeva, departe. Și Paola? a întrebat Robert. Tot te mai vezi cu ea?

· Tot. Dar o să pun punct. Nu i-ai spus nimic lui Odile?

· Nu, nu. Păi, de ce-o să pui punct? Pentru că vine un moment când curtezana dispare și în locul ei apare o cumătră. Tocmai eu, care nu mă dau în vânt decât după fetele din barurile de marinari și vrăjesc intelectuale care mă invită la serate poetice. E mult mai bună decât tine, a zis Robert.

· Fix asta îi reproșez și eu. Și, de fapt, care-i treaba cu Virginie Déruelle? Cine-i aia? a întrebat Lionel. O țipă pe care-a cunoscut-o la clubul lui de sport și pe care vrea să mi-o paseze mie, a răspuns Robert.

· Pe care ți-am pasat-o.

· Dacă tu zici.

· Bun, deci? Robert a râs și a scos o spaghetă lungă, gustă, e destul de fiartă? Mai las puțin?

· E numai bună. Povestește-ne!

· Nu. – în loc să-i dăm sfaturi prețioase legate de aventura lui, el se mulțumește s-o trăiască singur, i-am spus lui Lionel.

În aceeași clipă, am auzit o muzică urlătoare de undeva din apartament.

· Ce-i asta? E Simon, o să ne dea afară din bloc din cauza tâmpitului ăstuia, a zis Robert. A lăsat pastele și s-a dus în fugă pe hol. Muzica s-a oprit brusc. L- am auzit parlamentând. S-a întors cu cel mai mic dintre băieții lui, care are o nutriță foarte simpatică. Mi-ar fi plăcut să am un fiu. Robert a spus, dacă sună vecinii, îl las pe frate-tu să se spele pe cap cu ei. Și-o să fiu sută la sută de partea lor. Tu ce vrei, niște lapte? Antoine a bâiguit, niște suc de coacăze.

· Seara nu, nu după ce te-ai spălat pe dinți. Niște suc de coacăze, a repetat Antoine.

· De ce nu vrei mai bine lapte, ție îți place laptele!

· Vreau suc de coacăze. Dă-i suc de coacăze, ce mare chestie, am zis. Robert i-a dat un pahar de suc de coacăze. Hai, în pat, castoraș. Robert a scurs spaghetetele și le-a turnat într-o farfurie pe masă. Lionel a spus, asta mi s-a întâmplat ani în șir cu Jacob. Vecinii nu mai făceau altceva decât să sune sau să bată la ușa noastră. Și Jacob? Tot cu stagiul ăla de la Londra? a întrebat Robert. Lionel a dat din cap aprobând. Ce stagiou era? am întrebat.

· La o casă de discuri.

· Care?

· Una mai mică.

· E mulțumit?

· Așa pare. Robert se tot agita încercând să ne servească. Dădea parmezanul pe răzătoare. Tăia busuioc ca să-l presare peste sos. Punea la îndemână condimentele, uleiul de măsline din Sicilia, un ulei cu ardei iute. Ne umplea paharele. Ne simțeam bine împreună. Am zis, ce bine că suntem toți trei. Am ciocnit. Pentru prietenie. Pentru bătrânețe. Pentru azilul care-o să ne primească. Și pentru rara onoare de a beneficia de prezența lui Lionel, a spus Robert. Lionel a vrut să protesteze. Am zis, recunoaște că tu nu ești niciodată disponibil, are dreptate. E mai ușor să stabilești o întâlnire cu Nelson Mandela decât cu Lionel Hutner. Hai, hai! Puțin umor, iepurașule! Ești singurul care a reușit să-și găsească fericirea în cuplu. Ești ocupat cu asta, normal. Ușa s-a deschis și a apărut Simon, băiatul cel mare al lui Odile și al lui Robert. Un trup de copil și o șuviță brunetă ondulată, misterios de lipicioasă, lăsată să cadă peste frunte, trădând astfel grija de-a fi la modă. Ce mai e? a zis Robert, ne-ar plăcea să nu mai fim deranjați, dacă se poate.

· A mai rămas suc de coacăze? Uau, ce tare, paste, pot să gust?

· Pune-ți în farfurie și dispari. Am privit bucuria și entuziasmul din ochii băiatului îmbrăcat într-o pijama roșie rămasă prea mică, în timp ce spaghetetele, roșia și parmezanul construiau un delușor în farfurie. Am așteptat să plece cu sucul lui

de coacăze în cealaltă mână și am zis, să fii fericit e o predispoziție. Nu poți fi fericit în dragoste dacă nu ești predispus la asta. Bătrâne, o să reușești să faci seara asta de-a dreptul sinistră, a spus Robert. Concentrează-te pe paste. Nici măcar un compliment? Excelent, a spus Lionel.

· Când o să murim, eu și cu Anne-Laure, bilanțul o să fie apocaliptic. Dar cui îi pasă de bilanț? Mi-am distrus viața, ei și, o să mă doară-n cur. Mă gândesc să mă apuc de judo din septembrie. Vreau și eu paste, a spus Antoine, care tocmai apăruse din nou. Ai mâncat deja, ce enervanți mai sunteți, întoarce-te în pat, s-a răstit Robert. Da' de ce Simon are dreptul să mai mănânce o dată?

· Pentru că are douăzeci ani. Asta sigur o să-l convingă, am intervenit eu. Robert a luat o farfurie și a aruncat în ea o mână de spaghetti. Fără sos, doar parmezan, a spus Antoine.

· Hai, valea. Robert a desfăcut încă o sticlă de Brunello. Nu ți se prea aude gura, i-am zis lui Lionel. Lionel avea un aer bizar. Se uita în fundul paharului pe care-l tot învârtea. Apoi a anunțat, cu o voce cavernoasă, Jacob e internat. S-a lăsat tăcerea. A spus, nu e la Londra, ci într-o clinică din Rueil-Malmaison. Pot să contez pe discreția voastră? Niciun cuvânt lui Anne-Laure, lui Odile sau oricui altcuiva. Am zis, sigur că da, și eu, și Robert. Sigur că da. Robert i-a umplut paharul lui Lionel. Lionel a luat mai multe înghițituri una după alta.

· Vă amintiți de înclinația lui către... de pasiunea lui pentru... pentru Celine Dion? Imediat ce-a pronunțat numele ăsta, Lionel a început să râdă scuipând picături mici de salivă, fără să se poată controla, cu ochii umezi și roșii și corpul scuturat de spasme. A încercat să mai spună și altceva, dar aveam impresia că nu putea decât să repete numele ăsta, și nici măcar până la capăt, cu o voce gătuită, înecată de fiecare dată de un hohot tragic, își ștergea lacrimile de pe obraji cu toată palma, nu știam dacă erau lacrimi de râs sau de plâns. După o vreme, s-a calmat. Robert l-a bătut cu palma pe umăr. Am rămas așa. Toți trei în jurul mesei. Fără să pricepem nimic și fără să știm ce să facem. Apoi Lionel s-a ridicat. A dat drumul la robinet și s-a stropit pe față de mai multe ori. S-a întors spre noi și a spus, făcând un efort vizibil de a-și stăpâni cuvintele, Jacob se crede Celine Dion. E convins că este Celine Dion. Nu îndrăzneam să mă uit la Robert. Lionel rostise cea de-a doua frază cu un aer extrem de grav și ne fixa cu niște ochi îngroziți. Mi-am spus, atâta vreme cât nu mă uit la Robert, pot să păstrez o expresie empatică. Atâta vreme cât îl ignor pe Robert, pot să păstrez masca durerii de care are nevoie Lionel. Era cel mai vesel copil de pe pământ, a spus Lionel. Cel mai inventiv. Crea

peisaje în camera lui, arhipelaguri, o grădină zoo, o parcare. Organiza tot felul de spectacole. Nu doar de muzică. Avea un magazin cu bani falși. Striga, am deschis! Nu știu de ce, această evocare a magazinului l-a aruncat într-o reverie neliniștită. A început să fixeze un punct de pe pardoseală. Apoi a spus, ai dreptate, a fi fericit e o predispoziție. Ar trebui cumva să n-o ai în copilărie? Mi-am pus întrebarea asta. Cumva a fi fericit în copilărie nu-i un lucru bun în viață? Privindu-l pe Lionel în picioare în mijlocul bucătăriei, având cureaua ridicată prea sus și cămașa prost băgată în pantaloni, mi-am spus că e nevoie de o nimica toată pentru ca un bărbat să pară vulnerabil. În spatele meu, Robert a spus, vino la masă, bătrâne. Am făcut greșeala să mă întorc. Pentru o secundă, privirea mea a întâlnit-o pe a lui. Nu mai știu care dintre noi doi a cedat primul. Ne-am chircit peste masă, sufocându-ne de râs. Îmi amintesc că l-am apucat pe Robert de braț ca să-i ordon să înceteze, mai am și-acum în urechi sunetul pufnelilor lui incontolabile. Ne-am spălat, continuând să râdem, l-am implorat pe Lionel să ne ierte. Robert l-a luat pe Lionel în brațe, eu m-am lipit de ei și i-am strâns ca pe doi copii rușinați care se-ascund pe după fusta mamei. Apoi Robert s-a desprins. Cu prețul unei concentrări, mi-am închipuit că a fost una intensă, reușise să regăsească o expresie serioasă. A zis, știi prea bine că nu ne batem joc de tine. Lionel era magnific, zâmbea politicos, a spus, știu, știu. Ne-am întors la masă. Robert a umplut paharele. Am ciocnit din nou. Pentru prietenie. Pentru Jacob. Am pus câteva întrebări. Lionel a spus, Pascaline m-a impresionat. Știu cât e de îngrijorată, dar reușește să rămână mereu veselă, e optimistă. Să nu-i

spuneți că ați aflat. Dacă o să vă zică ea ceva la un moment dat, nu știți nimic. Am promis să nu spunem nimic. Am încercat să vorbim despre altceva. Lionel m-a întrebat de reportajele mele recente. Le-am povestit despre inaugurarea Memorialului evreilor din Skopje. Ceremonia în aer liber pe scaune de plastic. Sunetul fanfarei împrăștiindu-se departe, ca zgomotul unei jucării. Cei trei soldați macedoneni, un fel de skinheads rași în cap, cu pelerine lungi, ținându-și brațele la orizontală și purtând o pernuță pe care stătea o cutie de suc care era de fapt o urnă cu cenușa victimelor de la Treblinka. Totul absolut grotesc. La o lună după, altă fanfară în Rwanda. Comemorarea a optsprezece ani de la genocidul de pe stadionul de la Kigali. Țâșnind pe o poartă de genul intrării leilor în Ben Hur, niște tipi în pas de marș, aruncând bețe în aer. Am zis, de ce toate masacrele astea trebuie să se termine cu o fanfară? Da, așa e, a comentat Lionel. Și ne-am pus iarăși pe râs, toți trei, amețiți de-a dreptul.

Hélène Barnèche

Zilele trecute, în autobuz, un bărbat bine făcut s-a așezat pe bancheta din fața mea, lângă fereastră. Mi-a luat ceva timp ca să-mi stârnească interesul. Am ridicat capul numai din pricina ochilor lui pe care i-am simțit ațintiți asupra mea. Bărbatul mă examina, cu un aer teribil de serios, aproape divinatoriu. Fac ce se face de obicei în astfel de situații, când înfrunți curajos privirea celui alt ca să-ți arăți indiferența, după care-ți întorci capul în altă parte. Dar nu eram în largul meu. Simțeam insistența interesului său pentru mine și chiar m-am întrebat dacă n-ar fi fost mai bine să-i arunc vreo remarcă. Tocmai mă gândeam la asta când am auzit, Hélène? Hélène Barnèche? Am zis, ne cunoaștem? El a zis, ca și cum ar fi fost singurul om din lume, și, de altfel, chiar așa era, Igor. Am recunoscut pe loc nu neapărat prenumele, cât felul de a-l pronunța. Un fel de a zăbovi asupra o-ului, de a strecura o ironie pretențioasă în aceste două silabe. Am repetat prenumele, prostește, după care a venit rândul meu să-i inspectez fața. Sunt o femeie căreia nu-i plac fotografiile (nu fac niciodată), căreia nu-i place niciun fel de imagine, veselă ori tristă, în stare să provoace vreo emoție. Emoțiile sunt înfricoșătoare. Aș vrea ca viața să meargă înainte și totul să fie șters pe măsură ce merge înainte. N-am putut să fac legătura între acest nou Igor și cel din trecut. Nici robustețea sa fizică, nici vreunul dintre atributele magiei sale. Dar îmi amintesc segmentul de timp care-i purtase numele. Când l-am cunoscut pe Igor Lorrain, aveam douăzeci și șase de ani, el puțin mai mult. Eram deja căsătorită cu Raoul și lucram ca secretară la CEC. El era student la Medicină. Pe vremea aceea, Raoul își petrecea nopțile în cafenele jucând cărți. Un amic, Yorgos, îl adusese pe Igor la Darcey, în Place Clichy. Eram aproape în fiecare seară acolo, dar mă

întorceam devreme acasă. Igor se oferea să mă conducă. Avea un 2CV albastru pe care-l făceam să pornească deschizând capota cu o manivelă, pentru că cilindrul era turtit. Igor era înalt și suplu. Ezita între bridge și psihiatrie. În primul rând, era nebun. Era greu să-i rezști. Într-o seară, s-a aplecat înspre mine la un semafor și a spus, sărmana mea Hélène, ce neglijată ești. Și m-a sărutat. Nu era adevărat, nu mă simțeam deloc neglijată, dar, până să apuc eu să mă dumiresc, eram deja în brațele lui. Nu mâncaserăm nimic, m-a dus într-un mic bistro, la Porte de Saint-Cloud. Am înțeles foarte repede cu cine am de-a face. A comandat două porții de pui cu fasole verde. Când a fost adusă mâncarea, a gustat și a spus, uite, pune sare. Am zis, nu, e bine așa pentru mine. A zis, ba nu, nu-i suficient de sărat, mai pune sare. Am zis,

ba e foarte bine, Igor. A spus, pune sare când îți spun. Și am pus sare. Igor Lorrain venea din nord, la fel ca mine. Era din Bethune. Tatăl lui lucra în transportul fluvial. Nu era prea multă bună-dispoziție la mine acasă. La el, și mai puțină. În familiile noastre ploua cu scatoalce, asta când nu erau lovituri mai grele sau obiecte aruncate în față. Multă vreme m-am luptat din nimica toată. Mi-am lovit prietenele, mi-am lovit iubiiții. La început, l-am lovit și pe Raoul, dar el se amuza. Nu știam ce altceva să fac, dar reacția lui mă contraria. Dădeam în el. Se încovoia într-un mod exagerat ca și cum ar fi fost sub efectul unei plăgi a Egiptului sau îmi prindea încheieturile cu o singură mână și râdea. N-am dat niciodată în Damien. N-am mai dat în nimeni de când l-am născut pe fiul meu. În 95-ul care merge de la Place Clichy la Porte de Vanves, mi-am amintit ce mă legase atât de puternic de Igor Lorrain. Nu iubirea sau oricare dintre numele pe care le dăm acestui sentiment, ci sălbăticia. S-a aplecat și a spus, mă recunoști? Am zis, da și nu. A zâmbit. Atunci mi-am amintit că înainte nu reușeam niciodată să-i răspund clar.

- Te mai cheamă Hélène Barnèche?

- Da.

- Mai ești măritată cu Raoul Barnèche?

- Da. Aș fi vrut să fac o frază mai lungă, dar nu eram în stare să-l tutuiesc. Avea părul lung și cărunt, dat pe spate într-un mod ciudat, și gâtul gros. Regăseam în ochii lui sclipirea de nebulie întunecată care mă vrăjise pe mine. M-am evaluat în minte. Coafura, rochia și bluza, mâinile mele. S-a aplecat iar ca să- mi spună, ești fericită? Am zis, da, și mi-am spus, ce tupeu. A dat din cap și și-a luat un aer înduioșat, ești fericită, bravo. Mi-a venit să- l plesnesc. Treizeci de ani de liniște duși pe apa sâmbetei în zece secunde. Am zis, și tu, Igor? Și-a rezemat spatele de banchetă și a răspuns, eu, nu.

- Ești psihiatru?

- Psihiatru și psihanalist. Am făcut o față prin care să- i sugerez că nu mă pricep la subtilități de-astea. A schițat un gest ca să- mi dea de înțeles că nu- i grav. Mi-a spus, unde mergi? Cuvintele astea două m-au dat cu totul peste cap. Unde mergi, ca și cum ne- am fi văzut cu o zi înainte. Cu același ton ca altădată, ca și cum n- am fi făcut nimic altceva în existența noastră decât să ne învărtim în cerc. Unde mergi m-a străpuns pur și simplu. Senzații confuze au ieșit la suprafață. În mine se află o regiune abandonată care aspiră la tiranie. Raoul nu m-a ținut niciodată. Rouli al meu s- a gândit întotdeauna la joc și la distracție. Nu i- a trecut niciodată prin cap să- și țină sub observație femeia aia a lui. Igor Lorrain voia să mă lege strâns. Voia să afle în detaliu unde mă duc, ce fac

și cu cine. Spunea, ești a mea. Eu spuneam, nu. El spunea, spune că ești a mea. Nu. Mă strângea de gât, strângea tare până când spuneam, sunt a ta. Altă dată mă lovea. Trebuia să repet pentru că nu ajungea până la el. Mă zbăteam, îi dădeam înapoi absolut fiecare lovitură, dar întotdeauna mă domina.

Ajungeam în cele din urmă în pat ca să ne consolăm reciproc. Apoi fugeam de la el. Locuia într-o cameră minusculă de serviciu pe bulevardul Exelmans. Fugeam pe scări. Striga peste balustradă, spune că ești a mea, iar eu spuneam, sărind câte trei trepte odată, nu, nu, nu. Mă ajungea din urmă, mă lipea de perete sau de grilajul liftului (uneori mai treceau vecinii), spunea, unde te duci, ticăloasă mică ce ești, știi că ești a mea. Făceam iarăși dragoste pe trepte. O femeie vrea să fie dominată. O femeie vrea să fie înălțuită. Nu poți să-i explici asta oricui. Încercam să-l reconștionez pe bărbatul care se afla în fața mea în autobuz. Un bătrân frumos și trecut. Nu recunoșteam ritmul corpului. Însă privirea, da. La fel și vocea.

- Unde te duci?
- La Pasteur.
- Ce faci la Pasteur?
- Sari calul.
- Ai copii?
- Un băiat.
- Câți ani are?
- Douăzeci și doi de ani. Și tu ai copii?
- Cum îl cheamă?

· Pe băiatul meu? Damien. Și tu ai copii? Igor Lorrain a dat din cap. A privit pe geam o reclamă la centrale termice. Putea să aibă copii? Evident. Oricine poate să aibă copii. Mi-aș fi dorit să știu cu ce fel de femeie. Am vrut să-l întreb dacă e căsătorit, dar n-am făcut-o. Mi-a părut rău pentru el, și pentru mine. Doi aproape bătrâni, trambalați prin Paris, ducându-și viața cu ei. Își pusese lângă el o

geantă ponosită din piele, gen ghiozdan. Mânerul era decolorat. Mi s-a părut foarte singur. Atitudinea lui, hainele. Se vede când n-are nimeni grijă de tine. Poate că are pe cineva, dar nu pe cineva care să aibă grijă de el. Eu îl răsfăț pe Rouli al meu. S-ar putea spune chiar că-l pisălogesc. Îi aleg hainele, îi vopsesc sprâncenele, nu-l las să bea sau să mănânce din castronul cu mix sărat. Și eu sunt singură în felul meu. Raoul e blând și afectuos (în afară de momentele în care suntem parteneri la bridge și se metamorfozează complet), dar știu că se plictisește cu mine (nu și când mergem la cinema). E fericit cu prietenii lui, și-a inventat o existență în afara lucrurilor reale și a îndatoririlor pe care le are

restul lumii. Prietena mea Chantal spune că Raoul seamănă cu oamenii politici. Niște inși mereu absenți chiar și-atunci când sunt acolo. Damien a plecat. M-am forțat chiar să-l dau puțin afară. Când făceam curățenie la el în cameră, am găsit vestigii din toate perioadele. Într-o seară, m-am așezat pe patul lui și am plâns în timp ce deschideam o cutie plină de castane pictate. Copiii pleacă, trebuie, e firesc. Igor Lorrain a spus, eu cobor aici, vino cu mine. M-am uitat la numele stației, era Rennes-Saint-Placide. Am spus, eu cobor la Pasteur-Docteur-Roux. A ridicat din umeri ca și cum ar fi fost ultima destinație care i-ar fi putut trece cuiva prin minte. S-a ridicat. A spus, vino, Hélène. Vino, Hélène. Și a întins mâna. Mi-am spus, e sărit de pe fix. Mi-am spus, încă suntem vii. Mi-am pus mâna într-a lui. M-a tras printre ceilalți pasageri spre ieșire și am coborât din autobuz. Era frumos afară. Se făceau reparații pe trotuar. Ne-am strecurat printr-un labirint de prefabricate și de panouri ca să traversăm strada Rennes. Oamenii mergeau în ambele sensuri și se împingeau. Era mult zgomot. Igor mă ținea strâns de mână. Am ajuns pe bulevardul Raspail. Îi eram enorm de recunoscătoare că nu-mi dă drumul. Soarele mă orbea. Distingeam, ca și cum ar fi fost prima dată, rândurile de copaci din mijloc, mănunchiurile de plante în țarcul lor din fier forjat albastru-verzui. N-aveam nici cea mai mică idee unde ne duceam. Oare el știa? Într-o zi, Igor Lorrain îmi spusese, e o greșeală c-am fost așezat în societatea oamenilor. Dumnezeu ar fi trebuit să mă pună în savană și să mă facă tigru. Aș fi domnit cu mână de fier peste teritoriul meu. Urcam spre Denfert. Mi-a spus, ai rămas la fel de mică. El era tot așa de înalt ca înainte, dar și mai masiv. Alergam un pic ca să pot ține pasul.

Jeannette Blot

Sunt groaznică, groaznică, groaznică. Nici măcar nu vreau să ies din cabină ca să apar în fața lui Marguerite. Nu mai pot să port nicio haină mulată. Nu mai am talie. Pieptul mi s-a mărit. Nu pot să-mi arăt decolteul. Odinioară, da. Acuma, nu. Marguerite asta nu-i deloc realistă. De altfel, ea însăși umblă mereu numai cu bluze pe gât sau cu câte un șal. Fata și cumnata mea și-au pus în cap să mă îmbrace ele cu nu știu ce scopuri psihologice. Când mi-am sărbătorit cei șaptezeci de ani, acum câteva seri, Odile mi-a spus, tu nu te îmbraci, mamă, tu te-acoperi cu textile.

Ei și? Cine se uită la mine? Sigur nu Ernest. Taică-tu nici nu mai știe că am și eu un corp. A doua zi, m-a sunat să-mi spună că, trecând prin față pe la Franck et Fils, văzuse o rochiță maro cu bordură portocalie. Care ți-ar veni de minune, mamă, a spus ea. Adevărul e că pe manechinul din vitrină arăta bine. Îți vine?

întreabă Marguerite din spatele perdelei.

- Nu, nu, absolut deloc!

- Arată-mi.

- Nu, nu, n-are niciun rost! Încerc să-mi scot rochia. Fermoarul s-a blocat. Sunt pe punctul de a sfâșia totul. Ies din cabina care e ca un cavou sufocant, ajută-mă s-o scot, Marguerite!

- Ia să te văd. Îți stă foarte bine! Ce nu-ți place?

- Nu-mi place nimic. Totul e oribil. Reușești?

- Și bluza?

- Detest fru-fru-urile.

- N-are.

- Ba da.

- De ce ești așa de nervoasă, Jeannette?

- Pentru că tu și cu Odile mă obligați să fac lucruri împotriva naturii.

Cumpărăturile astea sunt un calvar.

- S-a prins fermoarul în furou. Nu te mai agita atâta. M-apucă plânsul. Îmi vine așa dintr-odată. Marguerite își dă toată silința în spatele meu. Nu vreau să observe. E ridicol. Ani în șir îți înghiți lacrimile și uite că plângi fără motiv într- un salon de probă de la Franck et Fils. Ești bine? spune Marguerite. Are auzul fin. Mă enervează, vede tot. Până la urmă, prefer oamenii care nu observă nimic. Înveți să fii singură. Te organizezi foarte bine. Nu trebuie să dai explicații. Marguerite spune, nu te mișca, aproape c-am reușit, într-o carte de Gilbert Cesbron, pare-mi-se, o femeie îl întreba pe confesorul ei, trebuie să cedezi în fața amărăciunii sau să lupți și s-o potolești? Confesorul a răspuns, nu folosește la nimic să-ți stăpânești plânsul. Amărăciunea rămâne cuibărită undeva. Gata, zice mândră Marguerite. Mă duc în cabină ca să mă eliberez. Mă îmbrac la loc, încerc să-mi reîmprospătez fața. Rochia alunecă de pe umeras și cade, o ridic și-o pun ca pe-o cârpă pe taburet. Pe stradă, o tot încurajez pe Marguerite să abandoneze planul de a mă reîntoarce la cochetărie. Cumnata mea se oprește în fața fiecărei vitrine. De haine, de pantofi, de marochinărie și chiar de lenjerie pentru casă.

Trebuie să spun că locuiește la Rouen, sărăcuța de ea. Din când în când, încearcă iarăși să mă motiveze, dar e clar că ea e cea care are chef să intre, să atingă o geantă, să probeze o haină, îi spun, ție ți-ar sta bine. Hai să intrăm. Răspunde, a, nu, nu, am prea multe lucruri inutile, nu știu ce să mai fac cu ele. Insist, e chiar drăguț sacouașul ăsta, merge la orice. Marguerite dă din cap. Mi-e teamă că o face din prea multă delicatețe. Mi se pare absolut sfâșietor, două femei care merg printr-un șir de magazine fără să vrea cu adevărat ceva. Nu îndrăznesc s-o întreb pe Marguerite

dacă are și ea un bărbat (ce expresie prostească, cum adică să ai un bărbat? Eu, care am un bărbat pe hârtie, de fapt n-am pe nimeni). Când ai un bărbat, îți pui o mie de întrebări idioate, cât ține rujul, ce formă are sutienul, ce culoare are părul. Asta te ține ocupată. E chiar amuzant. Poate că Marguerite are genul ăsta de preocupări. Aș putea s-o întreb, dar mi-e teamă de o dezvăluire care m-ar face să sufăr. Au trecut atâția ani de când nu-mi mai doresc nicio schimbare. Când ajunsese în culmea carierei sale, Ernest verifica mereu felul în care arăt. Nu era nimic grijuliu în asta. Ieșeam des. Eram un element de decor. Zilele trecute, l-am dus pe nepoțelul meu Simon la Luvru ca să vadă picturile Renașterii italiene. E lumina ochilor mei micuțul ăsta. Îl interesează arta, la doisprezece ani. Remarcând în tablouri niște personaje ce se strecurau pe lângă ziduri în veșminte întunecate, ființele crude și răufăcătoare ale vremurilor de demult, mergând aplecate, ducându-se cine știe unde, mi-am spus, ce se întâmplă cu sufletele astea rele? Au dispărut din toate cărțile, au dispărut fără nicio pedeapsă? M-am gândit la Ernest. Ernest Blot, soțul meu, e asemenea acestor umbre ale serii. Prefăcut, mincinos, nemilos. Probabil că nici eu nu-s sănătoasă la cap dacă am vrut să fiu iubită de acest bărbat. Femeile sunt seduse de bărbați înspăimântători, pentru că bărbații înspăimântători apar mascați ca la bal. Sosesec cu mandoline și costume de sărbătoare. Eram frumoșică. Ernest era posesiv, eu luam gelozia drept iubire. Am lăsat să treacă patruzeci și opt de ani. Trăim în iluzia repetiției, ca soarele care se trezește și se duce la culcare. Ne trezim și ne ducem la culcare, crezând că repetăm același gest, dar nu-i adevărat. Marguerite nu seamănă cu fratele ei. E prietenoasă, are scrupule. Spune, Jeannette, tot mai vrei să-ncerci să conduci? Spun, tu ce zici? Nu crezi că-i o nebunie? pufnim în râs. Ne-am însuflețit dintr-o dată. Au trecut treizeci de ani de când n-am mai pus mâna pe un volan. Marguerite spune, o să găsim un loc fără prea multă lume în Bois de Boulogne.

Bine. Bine. Căutăm mașina. Marguerite a uitat unde a parcat-o, iar eu am uitat până și ce mașină e. Îi arăt vreo două-trei înainte să dăm peste cea bună. Pune cheia în contact și pornește. Îi observ gesturile. Întrebă, ți-ai luat permisul cu tine?

Da. Crezi că mai e valabil? Nici nu mai există tipul ăsta de permis.

Marguerite aruncă o privire și spune, și al meu e la fel.

Ce mașină ai?

Un Peugeot 207 cu cutie automată.

Automată! Nu știu să conduc așa ceva!

E foarte ușor! Mult mai ușor decât cu aia manuală. N-ai nimic

de făcut.

- Aoleu. Automată! Marguerite spune, să nu-i zici nimic lui Odile, îmi promiți, da? Nu vreau să mă-ncondeieze fiică-ta.

- Nimic. Mă enervează că vrea să mă protejeze atâta. Doar nu s din porțelan. Ne învârtim puțin prin Boulogne în căutarea unui colț liniștit. Descoperim în cele din urmă o mică alee întreruptă de un gard alb lung de cinci metri. Marguerite parchează. Scoate cheia din contact. Coborâm amândouă ca să schimbăm locurile. Rădem puțin. Spun, nu mai știu cum se face, Marguerite. Ea spune, ai două pedale. Frâna și accelerația. Se folosesc cu un singur picior. Piciorul tău stâng n-are nimic de făcut. Bagă cheia în contact. Bag cheia. Motorul toarce. Mă întorc spre Marguerite, entuziasmată c-am pornit atât de ușor. E bine, spune Marguerite cu vocea ei de profesoară (predă spaniola). Ai putut să faci contactul pentru că erai pe P, adică pe parcare. Pune-ți centura.

- Zici?

- Da, da. Marguerite se apleacă și-mi pune centura, care mă strivește. Spun, mă simt prizonieră.

- Te obișnuiești. Acuma pune maneta pe D adică pe drive, poziția de condus. Unde e piciorul tău drept?

- Nicăieri.

- Pune-l pe frână.

- De ce?

- Pentru că, odată ce ești pe D, trebuie doar să iei piciorul și mașina pornește.

- Crezi?

- Da?

- Gata.

- Pune-te pe D. Trag aer în piept și mă pun pe D. Nu se-ntâmplă nimic. Marguerite spune, ia încet-încet piciorul. Hai, hai, ia-l de tot. Îl iau de tot. Sunt încordată la maximum. Mașina înaintează. Spun, merge!

- Acuma pui piciorul pe accelerație.

- Unde e?

- Chiar lângă frână, chiar lângă. Piciorul meu bâjbâie, simt o pedală, apăs. Mașina se oprește violent, aruncându-ne în față. Centura îmi secționează pieptul.

Ce se-ntâmplă? Te-ai pus din nou pe frână, spune Marguerite. Ne-am oprit. O luăm de la capăt. Pune-te pe P. Contact. Bravo. Acum, pune-te pe N. – N ce mai e?

- Neutru. E punctul mort.

- A, punctul mort! Da, da. O luăm de la capăt. Frână. Drive. Lasă-ți piciorul stâng să se odihnească, n-are nimic de făcut.

- Nu știu să conduc o automată!

· O să știi. Uite. Maneta pe D și dai drumul. Bravo. Acum deplasează-ți ușor piciorul spre dreapta ca să găsești pedala de accelerație și apeși. Mă concentrez. Mașina merge. Îmi țin răsuflarea. Gardul e încă departe, dar mă îndrept spre el fără să pot controla nimic. Intru în panică. Cum frânez? Cum mă opresc?

· Pui frână.

· Rămân pe... pe... cum se cheamă?

· Da, rămâi pe D. Și, în momentul în care mașina se oprește, revii pe N. Pe N, nu pe R! R e marșarierul. Nu folosi piciorul stâng! Apeși pe cele două pedale în același timp, Jeannette! Ne oprim cu chiu, cu vai într-un zgomot bizar. Sunt lac de transpirație. Spun, sper că ai mai multă răbdare cu elevii tăi.

· Elevii mei sunt mai dezghețați.

· Tu mi-ai propus să mă reapuc de condus.

· Te plictisești de moarte în apartamentul ăla al tău, ai nevoie de libertate.

Pornește iar. Pune-te pe P. Ce faci cu piciorul drept?

· Nu știu.

· Pune-l pe accelerație fără să apeși. Așa. Pune-te pe D. Și dă-i drumul. Accelerează încetișor. Indicațiile cumnatei mele dispar într-o parte îndepărtată a creierului meu. Răspund mecanic. Micul nod de amărăciune s-a întors din nou la mine în gât. Încerc să scap de el. Înaintează. Unde mergi? Întreabă Marguerite.

· Nu știu.

· Te duci drept în gard.

· Da.

· Poți să întorci înainte pe iarbă. Înconjuri copacul și vii înapoi în celălalt sens. Îmi arată un loc pe care nu-l văd pentru că nu sunt în stare să mă uit în altă parte decât în față. Încetinește, spune Marguerite, încetinește. Mă stresează. Nu mai știu cum se încetinește. Brațele mele sunt înșurubate pe volan ca două bare din fier. Întoarce, întoarce, Jeannette! strigă Marguerite. Nu mai știu unde sunt. Marguerite a înșfăcat volanul. Gardul e la doi metri.

· Lasă volanul, Jeannette! Ia piciorul! Trage frâna de mână și mișcă schimbătorul de viteze. Mașina se ridică pe roțile din spate, se lovește de gardul

alb și-l rade. Apoi rămâne nemișcată. Marguerite nu scoate o vorbă. Brusc, mi-au dat lacrimile și mi s-a încețoșat privirea. Marguerite iese. Dă un ocol mașinii prin spate și se duce să constate pagubele. Îmi deschide portiera. Spune, pe un ton blând (ceea ce e mai îngrozitor decât orice), coboară, o să dau în marșarier. Mă ajută să-mi scot centura. Se așază în locul meu și dă repede în marșarier ca să scoată Peugeotul din gard. Iese din

nou. În stânga, partea din față e un pic turtită, un far e spart și toată aripa stângă e zgâriată. Spun în șoaptă, îmi pare rău, iartă-mă. Marguerite zice, mi-ai aranjat-o bine. – îmi pare rău, Marguerite, o să plătesc eu toate reparațiile. Se uită la mine, Jeannette, doar n-o să plângi din cauza asta? Jeannette, draga mea, e o prostie, ce ne pasă nouă de-o mașină turtită? Dac-ai ști câte chestii am bușit eu la viața mea; într-o zi, în fața liceului, era chiar cât pe ce să dau peste un elev dintr-a cincea. Spun, iartă-mă, iartă-mă, am stricat toată ziua. Haide, urcă, spune Marguerite, hai să mâncăm o înghețată la Bagatelle. De luni bune tot vreau să măntorc la Bagatelle. Am urcat în mașină și ne-am reluat locurile inițiale. Demarează fără probleme. Dă în marșarier pe iarbă cu o îndemânare care mă întristează. Îi înțeleg pe oamenii cărora le place vremea urâtă. Lor nu le poate trece prin cap să se ducă să vadă o grădină cu flori. Revino- ți, Jeannette, spune Marguerite. Trebuie să recunosc că ne cam aștepta cu brațele deschise gardul ăla. Ca să-ți spun drept, am știut de la început c-o să intri în el. Zâmbesc fără să vreau. Spun, să nu-i povestești niciodată lui Ernest.

· Ha, te am la mână! râde Marguerite. O ador pe Marguerite. Mai bine m-aș fi măritat cu ea, și nu cu fratele ei. Aud telefonul mobil sunând în geantă. Odile mi-a pus o sonerie stridentă pentru că ea crede că sunt surdă. În afară de Odile, de Ernest sau de ginerele meu Robert, nimeni nu mă sună pe asta. Alo?

· Mamă?

· Da?

· Unde ești?

· La Bois de Boulogne.

· Bine. Să nu te îngrijorezi, dar tata lua prânzul cu prietenii lui de la Al treilea cerc și i s-a făcut rău. Restaurantul a chemat Salvarea. L-au dus la Pitie.

· I s-a făcut rău?...

· Mai ești cu Marguerite?

· Da...

· Ați găsit chestii drăguțe? Spun, ce fel de rău? Unde ești, Odile? Vocea lui Odile e înăbușită, ușor cavernoasă.

· La Pitié-Salpêtrière. O să-i facă o coronarografie, să vadă dacă pontajele sunt înfundate.

· Dacă ce? Ce-i face?

· Așteptăm analizele. Nu-ți face griji. Și ia zi, mamă, ai încercat rochia de la Franck et Fils?

Robert Toscano

Deodată, la ieșirea de la morgă, căreia i se spune Amfiteatru, pe

strada Bruant, în clipa în care băieții bagă sicriul lui Ernest în portbagaj, soacră-mea, Jeannette, cuprinsă de o groază de neînțeles, refuză să urce în limuzina mortuară. Ar trebui să se așeze alături de Marguerite și de maestrul de ceremonii funerare, iar eu ar trebui să-i urmez cu Volkswagenul, împreună cu Odile și mama, până la crematoriul din Père-Lachaise. Soacră-mea, în mod neașteptat pe tocuri:, face câțiva pași înapoi (cât pe ce să cadă) până la perete, ca un animal care urmează să fie dus la abator. Cu spatele lipit de piatră, în lumina orbitoare, biciuind frenetic aerul, îi face semn Mercedesului break să plece fără ea, sub privirea speriată a lui Marguerite, care se urcase deja în spate. Mamă, mamă, spune Odile, dacă nu vrei să te urci cu tata, mă duc eu. Tu rămâi cu Robert și Zozo. O ia încetișor de braț ca s-o conducă la Volkswagenul în fața căruia mama, topită de căldură (vara a venit neanunțată), așteaptă. Maestrul de ceremonii se repede să deschidă portiera din spate, dar Jeannette bâiguie ceva care se dovedește a fi: vreau în față. Odile îi spune în șoaptă, mamă, te rog, nu contează.

Vreau să-l urmăresc pe Ernest. Acolo e soțul meu! Vrei să rămân cu tine, mamă? Marguerite poate să se ducă singură în mașina cu sicriul, spune Odile aruncându-mi o privire cu sensul de mut-o pe maică-ta. Cum probabil n-am reacția potrivită, Odile și-a și băgat capul în mașină: Zozo, ești drăguță să treci în spate? Pe mama o apucă angoasa la ideea de-a urca în Mercedes. Mama se uită la mine cu expresia cuiva pe care nu-l mai miră nimic. În tăcere, cu încetinitorul, își scoate centura de siguranță, culege geanta de pe jos și se ridică din scaun subliniind disconfortul artritic al mișcării. Mulțumesc, Zozo, spune Odile, e foarte frumos din partea ta. Tot fără niciun cuvânt și cu aceeași greutate a gesturilor, făcându-și vânt cu mâna, mama se urcă în spate. Jeannette se așază în față fără vreo urmă de recunoștință, cu aerul cuiva care, oricum, nu-și mai găsește locul în lume. Odile urcă în Mercedes cu mătușa ei și maestrul de ceremonii. Eu mă sui la volan ca să-i urmăresc până la Père-Lachaise. După o vreme, Jeannette spune, cu fața ținută de parbriz și, dincolo de el, de portbagajul negru al Mercedesului, soțul tău a fost crematizat, Zozo? Crematizat, repetă mama, ce cuvânt ciudat! Așa se spune, zice Jeannette, a incinera e pentru gunoiul menajer. N-am auzit niciodată, spune mama. Tata e înmormântat în cimitirul din Bagneux, intervin eu. Jeannette pare să mediteze asupra informației apoi se întoarce și spune, o să cereți să fiți îngropată alături de el? Bună întrebare, spune mama. Dacă ar fi după mine, niciodată în vecii vecilor. Detest locul ăla, Bagneux. Nimeni nu vine niciodată să te vadă. E foarte rural. În fața noastră,

Mercedesul înaintează cu o încetineală exasperantă. Face cumva parte din ceremonial? Stăm la un semafor. Un val de tăcere se lasă peste noi. Mi-e cald. Cravata mă strânge. Mi-am luat un costum prea gros. Jeannette caută ceva în geantă. Nu suport zgomotul ăsta pe jumate înfundat de zornăit și de piele frecată pe care-l produc scormoneliile. Cu atât mai mult cu cât soacră-mea oftează, iar eu nu suport nici oamenii care oftează. Ce cauți, Jeannette? zic după o vreme.

· Pagina din Le Monde, n-am avut nici măcar timp s-o citesc. Bag mâna dreaptă în geanta ei și o ajut să scoată articolul împăturit și șifonat.

· Poți să-l citești cu voce tare? Jeannette își pune ochelarii și rostește cu o voce monotonă: „Disparația lui Ernest Blot. Un bancher pe cât de influent, pe atât de discret. Născut în 1939, Ernest Blot s-a stins din viață în noaptea de 23 iunie, la vârsta de șaptezeci și trei de ani. Odată cu el dispare una dintre acele figuri ale elitei bancare franceze venite din funcția publică, a cărei abilitate de a socializa nu-și găsea egal decât în discreție. După ce a ieșit șef de promoție la ENA¹³ în 1965”... șef, vezi tu, nu-mi mai aduc aminte de asta... „a intrat la Inspekția financiară. Va fi membru al mai multor cabinete ministeriale între 1969 și 1978, consilier tehnic”... etc., știm toate astea... „în 1979, este angajat de Banca Wurmster, fondată după terminarea Primului Război Mondial, căzută între timp în desuetudine, unde devine director și apoi, în 1985, președinte-director general. O va transforma treptat într-una dintre instituțiile franceze de vârf alături de Lazard Frères sau de Rothschild & Co”... etc... „Este autorul unei biografii despre Achille Fould, ministru al Finanțelor în timpul celei de-a II-a Republici (Editura Perrin, 1997). Ernest Blot era mare ofițer al Ordinului național al meritului și comandor al Legiunii de onoare”... Niciun cuvânt despre nevasta lui. E normal? Cartea despre Achille Fould n-am deschis-o niciodată. A vândut trei exemplare din ea. Mă apuca greața înainte s-o deschid. Mama spune, ne sufocăm în mașina asta, vrei să dai drumul la aer, dragul meu? Fără aer! strigă Jeannette, fără aer, îmi intră până-n creier. Arunc o privire în retrovizor. Mama s-a setat astfel încât să n-o contrazică pe văduva zilei. S-a mulțumit să dea capul pe spate și a deschis gura ca un crap. Jeannette scoate din geantă un ventilator de buzunar cu palete transparente.

13 École nationale d'administration, una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ din Franța, pepinieră pentru viitorii funcționari publici și oameni politici francezi.

· Poftim, Zozo, răcorește-te. Îl pornește. Face un zgomot de

viespe nebună. Îl rotește de două ori în jurul feței, după care i-l întinde mamei. Nu-i nevoie, gâfâie mama.

- Încearcă-l, Zozo, pe cuvânt.

- Nu, mulțumesc.

- Ia-l, mamă, ți-e cald.

- Mi-e foarte bine, mai lasă-mă în pace. Jeannette își face vânt cu ventilatorul de-o parte și de alta a gâtului. Maică-mea spune cu o voce cavernoasă, chiar în spatele urechii mele, încă-l mai învinuiesc pe taică-tu că n-a vândut concesiunea asta blestemată. Când o să mor eu, Robert, să ne muți. Adu- ne la oraș. Paulette mi-a spus că încă sunt locuri în zona evreiască din Montparnasse. Mercedesul o ia la stânga, făcând un fel de cerc uriaș, lăsând să se vadă în treacăt profilurile mute ale lui Odile și Marguerite. Jeannette spune, nu simt nimic. Pare pierdută. Cu brațele lăsate de-a lungul corpului, cu geanta deschisă așezată pe genunchi, cu ventilatorul zumzând într-o mână inertă. Simt c-ar trebui să răspund, să emit o părere, dar nu-mi vine nimic. Ernest ocupa un loc important în viața mea. Era interesat de munca mea (îi citeam unele articole înainte de a le trimite la ziar), îmi puneă întrebări, polemiza așa cum mi-ar fi plăcut s-o facă tatăl meu (tatăl meu era binevoitor și afectuos, dar nu știa să fie tatăl unui bărbat adult). Ne sunam aproape în fiecare dimineață ca să dezbatem problema Siriei, a Iranului, să criticăm candoarea occidentalilor și pretenția europeană. Țsta era calul lui de bătaie. Faptul că am trecut în categoria celor care dau lecții după o mie de ani de masacre. Am pierdut un prieten care avea o viziune asupra existenței. E un lucru destul de rar. Oamenii nu au viziuni asupra existenței. Au numai păreri. Să vorbesc cu Ernest însemna pentru mine să nu mai fiu atât de singur. Știu că probabil n-a fost mereu foarte amuzant pentru Jeannette. Într-o zi (el se ducea să țină o conferință despre monedă), ea i-a aruncat o ceașcă plină cu cafea direct în față. Ești un tip abject, mi-ai călcat în picioare viața mea de femeie. Ernest a zis, ștergându-se pe sacou, viața ta de femeie? Ce-i aia o viață de femeie? Când am cunoscut-o pe Odile, îmi spusese, vezi că e o pacoste, te previn, mulțumesc că mă scapi de ea. Și, mai târziu, nu-ți face griji, micuțule, primul mariaj e întotdeauna greu. Îl întrebasesm atunci, dumneavoastră ați fost căsătorit de mai multe ori?

- Păi nu, tocmai. Maică-mea vorbește în spate. Am nevoie de o clipă ca să- mi las deoparte gândurile și să pricep ce spune. Ea zice, de-abia după aceea simți ceva. Când toată agitația din jurul morții a trecut. După ce o să treacă agitația, n-o să simt decât ranchiună, spune Jeannette. Exagerezi, spun eu. Ea scutură din cap, Zozo, ați avut un soț bun? Uhhh... spune maică-mea.

· Ce vrei să zici, mamă? Doar erai fericită cu tata, nu?

· Nu eram nefericită. Asta nu. Dar, știi tu, un soț bun nu se găsește pe toate drumurile. Urcării în tăcere pe bulevardul Gambetta. Copacii împrăștie o umbră mișcătoare. Jeanette s-a apucat iar să cotrobăie prin geantă. Cineva claxonează din stângă. Sunt cât pe ce să răspund cu o înjurătură când zăresc, la înălțimea privirii noastre, chipurile zâmbitoare (la modul de înmormântare) ale soților Hutner. Lionel conduce, Pascaline s-a aplecat peste geam ca să-i facă un semn cu mâna lui Jeannette. Arunc o privire scurtă în spate. Înainte să accelerez, am timp să-l văd pe fiul lor Jacob, stă în spate, drept și pătruns, cu un fel de șal indian înfășurat în jurul gâtului. Ați invitat familia Hutner? spune Jeannette cu o voce depășită de situație.

· I-am invitat pe prietenii noștri apropiați. Soții Hutneri țineau mult la Ernest.

· O, Dumnezeuule mare, mă termină, trebuie să-i salut pe toți oamenii ăștia. Mă termină toate astea. Mondenitățile astea. Pentru căcatul ăsta de crematizare. De cremațiune, o corectez.

· Naiba știe ce, mă enervează cioclul ăsta cu cuvintele lui imposibile! Coboară oglinda și-și examinează fața. În timp ce se dă cu ruj, spune, știi pe cine am invitat eu? Pe Raoul Barnèche.

· Cine-i?

· E ceva ce niciunul dintre voi nu știe, nici măcar Odile, și nimeni n-o să spună asta în niciun ziar, ceva ce-am îndurat eu singură. Când s-a întors de la pontajele lui, în 2002, Ernest a picat într-o depresie. Depresie dintr-ai-a neagră, de dimineată până seara, prăbușit în fotoliul de sub tabloul cu inorog, ciugulind din farfurie, refuzând recuperarea. Credea că e un om terminat. Lui Albert, șoferul lui, i-a venit ideea de a i-l prezenta pe fratele lui, care e campion la jocuri de cărți. Tipul ăsta, Raoul Barnèche, un bărbat frumos, o să vezi, un fel de Robert Mitchum, a venit aproape în fiecare zi ca să joace cu el gin remi. Jucau pe bani. Sume din ce în ce mai mari. Asta l-a trezit din nou la viață. A trebuit să spun stop înainte să fie jecmănit de tot. Dar asta l-a salvat. Intrăm în cimitir, pe partea cu capela funerară, pe rue des Rondeaux. Mercedesul se oprește în fața bazilicii. E lume pe scări și între coloane, împărtășesc anxietatea lui Jeannette. Odile și Marguerite sunt deja afară. Un om în negru îmi arată o parcare la stânga. Le spun femeilor, vreți să coborâți? Niciuna dintre ele nu vrea să coboare și le înțeleg foarte bine. Parchez. Mergeam pe lângă clădire. Odile vine în întâmpinarea mamei ei. Spune, sunt peste o sută de persoane, ușile sălii încă nu s-au deschis. Îi zăresc pe Paola Suares, pe soții Condamine, pe soții Hutner, pe copiii lui Marguerite, pe doctorul Ayoun, la care am fost de mai multe ori

cu Ernest. Îl văd

pe Jean Ehrenfried cum urcă treptele una câte una, ajutat de Darius Ardashir care îi duce cârja. Oarecum ferit de restul lumii, lângă un tufiș, îl recunosc pe Albert, șoferul socrului meu. E cu un bărbat cu ochelari de mafiot căruia Jeannette îi zâmbește. Vin înspre noi. Albert o strânge în brațe pe soacră-mea. Când îi dă drumul, are ochii în lacrimi, iar fața pare să-i fi intrat la apă. Spune, douăzeci și șapte de ani. Jeannette repetă cifra. Mă întreb dacă Jeannette e conștientă de tot ce-a putut el să vadă și i-a ascuns în toți acești douăzeci și șapte de ani. Se întoarce spre bărbatul brunet în sacou de catifea peticit la coate și îl ia de mână, ce drăguț din partea ta că ai venit, Raoul. Bărbatul își scoate ochelarii și spune, sunt emoționat, sincer vă spun. Jeannette nu-i dă drumul. Îi scutură mâna cu smucituri scurte. El nu se împotrivește, e puțin stânjenit. Ea spune, Raoul Barnèche. Juca gin remi cu Ernest. Într-adevăr, are ceva din Robert Mitchum. O gropiță în bărbie, ochii umflați și şuvița rebelă. Jeannette s-a îmbujorat. El zâmbește. Pe platforma crematoriului, sub cerul complet albastru, deși e așteptată de familie, prieteni, oficialități, soacră-mea rămâne agățată de acest bărbat de a cărui existență nici nu știam până atunci. Simt o oarecare rumoare în jurul nostru. Ușile sălii se deschid printre coloane. O caut pe maică-mea, care parcă a intrat în pământ. O reperez lângă soții Hutner în josul scărilor. Odile ni se alătură. Îl sărută pe Jacob cu căldură, de când nu te-am mai văzut, parcă ai mai crescut puțin. Cu o voce subțire, înceată, cu un pronunțat accent de Quebec, Jacob spune, Odile, știi, și eu l-am pierdut pe tatăl meu, a fost foarte greu, firește, dar i-am păstrat mereu un loc în inima mea. Își pune mâinile una peste alta pe piept și adaugă, știi că e aici cu mine. Odile îmi aruncă o privire năucă. Clipesc o dată încercând s-o liniștesc. Pe buzele mele apare un fel de „îți explic eu”. Îl iau de braț pe Lionel, care rămăsese înmărmurit, și o duc pe maică-mea în partea cealaltă. Tocmai se pregătește să facă un comentariu în timp ce urcăm scările din piatră și îi impun, strângând-o tare, să se abțină. Tăcerea se lasă peste toată sala. O instalez pe mama și pe soții Hutner și mă duc să-mi îndeplinesc rolul meu de stăpân al casei prin travee. Salut membrii familiei, verii bretoni ai lui Ernest, pe Andre Taneux, un fost coleg de al lui Ernest de la ENA, care a fost primul președinte al Curții de conturi, patronul trustului meu de presă (căruia Odile îi apreciază ridicola barbă de trei zile), necunoscuți, directorul de cabinet al ministrului de Finanțe, șeful corpului de la Inspekția financiară, foști colegi de la Inspekție care se recomandă din instinct. Darius Ardashir mi-l prezintă pe președintele consiliului de administrație al celui de-al Treilea cerc. Dau din nou peste Odile printre membrii staffului Băncii Wurmster. Iar și-a făcut coafura ei de doamna avocat Toscano. E vitează. Îmi șoptește la ureche, Jacob?!... N-am timp să răspund

pentru că maestrul de ceremonii ne roagă să mergem în primul rând, acolo unde se află deja

Marguerite, copiii ei și Jeannette. Oamenii se ridică. Sicriul lui Ernest a intrat în naos. Cei care-l cară îl așază pe estradă, în josul scărilor care duc spre catafalc. Maestrul de ceremonii s-a dus la pupitru. În spatele lui, deasupra șirului dublu de trepte, cuprinzând estrada, un oraș pictat, jumătate Ierusalim, jumătate Babei, presărat cu ploi biblici, scăldat de un asfințit albastru înstelat foarte kitsch.

Maestrul de ceremonii cere câteva clipe de reculegere. Mi-l imaginez pe Ernest întins în costumul său Lanvin cambrat din anii șaizeci pe care l-a ales Jeannette. Și eu, îmi spun, o să mă sufoc într-o zi în cufărul morții, cu totul și cu totul singur. La fel și Odile. Și copiii. Și toți cei care sunt aici, cu sau fără grade, mai mult sau mai puțin bătrâni, mai mult sau mai puțin fericiți, ocupați să-și păstreze rangul lor de vii. Cu toții, cu totul și cu totul singuri-singuri. Ernest a purtat costumul ăla ani la rând. Chiar și după ce se demodase, chiar și după ce burta nu i-ar fi permis un costum cambrat. Întorcându-se într-o zi de la Bruxelles și conducând cu o sută optzeci la oră, Ernest mâncase un pachet de chipsuri cu aromă de barbecue, un sendviș cu pui și un baton de nuga. După mai puțin de cinci minute, devenise un broscobivol asfixiat de costumul său Lanvin și de centura de siguranță. Avea un Peugeot decapotabil, și, după ce a intrat în Paris, un porumbel s-a căcat pe el. Îi caut pe Hutneri. S-au deplasat spre capătul rândului, chiar în fața soților Condamine. Jacob e la margine. Umil și rezervat, îmi spun, ca o persoană care nu vrea să atragă atenția asupra sa. Andre Taneux i-a luat locul maestrului de ceremonii în spatele pupitrului. Părul pieptănat în spate, bine fixat și puțin ridicat și o nuanță radicală de maro (un pic violet în lumina difuză a vitraliilor). A ținut să vorbească în ciuda reticențelor lui Odile și ale lui Jeannette. Își despăturește încet foaia și reglează inutil microfonul. „O siluetă impunătoare se îndepărtează brutal, lăsând în urma ei un parfum de Gauloise și de aristocrație. Ernest Blot ne părăsește. Dacă am ales să intervin astăzi ca să-mi fac vocea auzită, Jeannette, îți mulțumesc, e pentru că pierdem în persoana lui Ernest nu doar o ființă dragă. Pierdem un moment fericit din istoria noastră. În Franța, a avut loc, după încheierea războiului, în fața dărâmăturilor, apariția unuia dintre acele partide neașteptate, capabil să adune la un loc oameni din toate colțurile și de toate convingerile, credincioși și atei, de dreapta și de stânga: Partidul modernizării. Trebuia, cu o singură mână, să reconstruim statul și ansamblul de întreprinderi, să reconstituim rezerva de economii și să o punem în slujba creșterii economice. Prietenul nostru Ernest Blot a fost una dintre figurile emblematice ale acestui partid. ENA, Inspekția financiară, cabinete ministeriale, elita bancară: o linie de viață neîntreruptă, într-o vreme care, din păcate, s-

a dus, în care absolvenții ENA nu erau tehnocrați, ci constructori, în care statul nu însemna conservatorism, ci progres, în care banca nu însemna averea colosală a unui cazino mondializat, ci finanțarea perseverentă a păturii producătoare. O vreme în care oamenii de valoare nu făceau nici carieră, nici avere, ci își serveau patria, atât în public, cât și în particular, fără venalitate și fără vanitate. Tristețea mea provocată de pierderea lui Ernest e mare, dar mă consolez la gândul că un stăpân părăsește lumea în care nu se mai regăsește. Odihnește-te în pace, prietene, departe de-o eră care nu te merită.” Iar tu, fuga repede la vopsit, îi strecor la ureche lui Odile. Taneux își împăturește foaia ținându-și buzele a părere de rău și se întoarce la locul lui. Maestrul de ceremonii așteaptă ca pașii lui să se stingă pe marmură. Lasă să treacă o clipă, după care anunță, domnul Jean Ehrenfried, administrator, fost președinte-director general la Safranz-Ulm Electric. Darius Ardashir s-a aplecat deasupra lui Jean ca să-l ajute să se ridice și să se sprijine în cârjă. Jean înaintează cu pași ezitanți, șontăcând, spre pupitru. E slab, palid, îmbrăcat cu un costum cadrilat bej și o cravată cu picățele galbene. Pune mâna liberă pe pupitru ca să-și asigure echilibrul. Lemnul scrâșnește și răsună. Jean se uită la sicriu, apoi în fața lui, spre fundul sălii. Nu scoate nicio hârtie, și nici ochelarii. „Ernest... îmi spuneai, ce-o să zic eu despre tine la înmormântarea ta? Iar eu răspundeam, o să faci elogiul unui bătrân evreu apatrid, încercă să fii și tu puțin profund măcar o dată. Eram mai în vârstă decât tine, mai bolnav, nu prevăzuserăm situația inversă... Ne dădeam telefon mai mereu. Întrebarea care tot revenea: Unde ești? Unde ești? Eram mai mereu în stânga și-n dreapta din cauza slujbelor noastre, dar tu aveai Plou-Gouzan L'Îc, casa din apropiere de Saint-Brieuc. Aveai casa ta și pomii tăi, într-o mică vâlcea. Când îți spuneam, unde ești, iar tu răspundeai, la Plou-Gouzan L'Îc, te invidiam. Erai cu adevărat undeva. Aveai patruzeci de pomi. Făceai o sută douăzeci de litri pe an dintr-un cidru îngrozitor care, în cele din urmă, a ajuns să-mi placă.. Se întrerupe. Se clatină și se sprijină de pupitru. Maestrul de ceremonii pare c-ar vrea să intervină, dar bătrânul îl oprește. „Un cidru dur, aspru, după cum spuneai chiar tu, în niște sticle de plastic cu capac de detergent, foarte departe de cidrul șampanizat și sfârâitor al burghezilor. Era cidrul tău. Făcut din merele tale, din pământul tău... Unde ești acum? Unde ești? Știu că trupul tău e în coșciugul ăsta de doi metri. Dar tu, tu unde ești? N-a trecut mult timp de când, în sala de așteptare a medicului meu, o pacientă a rostit această frază: până și viața, de la un punct încolo, devine o valoare stupidă. E adevărat că la finalul cursei ezitam între tentația de a-i da morții un răspuns energic (recent am cumpărat o bicicletă de apartament) și dorința de a aluneca spre cine știe ce loc întunecat... Mă aștepti pe undeva, Ernest?... Unde?” Ultimul cuvânt s-

ar putea să nu fie asta. De-abia se- aude și ar putea la fel de bine să fie doar prima silabă a unei fraze abandonate. Jean tace. S-a întors aproape de tot înspre sicriu. În mai multe etape, puțin câte puțin, străduindu-se să nu lase să i se vadă corpul slăbit. Buzele i se întredeschid și se închid ca ciocul unei păsări înfometate. Brațul drept ține strâns cârja și-o face să tremure. Rămâne multă vreme în această postură fragilă, șoptind parcă la urechea mortului. Apoi se uită în sală în direcția lui Darius, care vine imediat după el ca să-l ajute să se întoarcă la locul lui. Îi strâng mâna lui Odile și văd că plânge. Maestrul de ceremonii a luat iar microfonul și anunță că sicriul lui Ernest Blot va fi dus la incinerare, potrivit dorinței pe care a exprimat-o el însuși. Băieții ridică sicriul. Asistența se ridică. Urcă treptele în tăcere până la catafalc care pare ridicol de sus și de departe. Se pune în mișcare un mecanism. Ernest dispare.

Odile Toscano

În ultimul an de viață, bunică-ta își cam pierduse mințile, spune Marguerite. Voia să se ducă să-și caute copiii în sat. Eu ziceam, mamă, tu nu mai ai copii. Ba da, ba da, trebuie să-i aduc înapoi acasă. Ne duceam după copiii ei în Petit- Quevilly. Profitam de ocazie ca s-o pun să meargă. Era amuzant să ne ducem în căutarea lui Ernest și a mea cu șaizeci de ani mai înainte. Am lăsat în urmă Rennes. Marguerite stă la geam, lângă Robert. De la începutul călătoriei, doar vocea ei se aude, ca să zic așa. Nu mi se adresează decât mie, cu accese sporadice (ceilalți doi s-au retras într-o intimitate opacă), dezgropând diverse anotimpuri din trecutul morților. Suntem într-unul dintre noile compartimente moderne deschise spre culoar. Mama stă în fața lui Marguerite. A proptit geanta Go Sport între noi. N-a vrut s-o pună sus, la bagaje. Robert face pe supăratul de când a aflat că schimbăm la Guingamp. E o greșeală a secretarei mele. A luat bilete dus-întors Paris – Guernonze cu schimbare la dus. Când și-a dat seama, la gara Montparnasse, Robert ne-a acuzat că vrem mereu să complicăm totul, în vreme ce-ar fi fost atât de simplu să mergem cu mașina. A luat-o înainte pe peron, ca un nesuferit, ducând geanta Go Sport model zebra negru cu roz în care se află urna. Nu înțeleg deloc de ce mama a ales geanta asta. Nici Marguerite. Mi-a spus pe ascuns, de ce l-a pus mama ta pe Ernest în chestia aia? N-aveau o geantă de voiaj mai elegantă? De la geam se văd depozite, zone industriale împrăștiate și mohorâte. În depărtare, terenuri parcelate, câmpuri de pământ răscolit. Nu reușesc să-mi reglez spătarul. Am impresia că mă aruncă în față. Robert mă întreabă ce încerc să fac. Îi bruiez lectura, o biografie a lui Hannibal. Pe copertă, scoasă în relief, fraza lui Juvenal: „Cântărește cenușa lui Hannibal: câte livre o să găsești din acest ilustru general?”. Mama a închis ochii. Cu mâinile pe coapse, se lasă legănată de

mișcarea trenului. Fusta îi urcă prea sus peste bluza băgată complet aiurea înăuntru. De mult n-am mai privit-o cu adevărat. O doamnă căreia nu-i dă nimeni nicio atenție, durdulie și obosită. La Cabourg, când eram mică, apărea pe

promenadă într-o rochie de muselină strânsă pe talie. Materialul de culoare deschisă, pală, plutea, iar ea își legăna în vânt coșul din pânză. Trenul trece fără să se oprească în Lamballe. Avem timp să zărim parcare, casa roșie a medicului (Marguerite ne atrage atenția aproape țipând), clădirile de la gară, biserica fortificată. Toate contururile estompate de o ceață perfidă. Mă gândesc la tata, care trece pentru ultima oară în viață prin orașul copilăriei lui, măcinat într-o geantă sport. Aș vrea să-l văd pe Remi. Aș vrea să mă distrez. Și dacă aș încerca clemele pentru sâni de care mi-a spus Paola? Săraca Paola. O tot târâie Luc după el (mă întreb dacă Robert știe). Dacă aș fi o prietenă generoasă, i-aș prezenta-o lui Remi Grobe. S-ar plăcea. Dar vreau să-l păstrez pe Remi pentru mine. Remi mă salvează de Robert, de timp și de tot felul de melancolii. Noaptea trecută, Robert și cu mine am rămas multă vreme pe întunerice fără să ne vorbim. La un moment dat, am spus, acum cine mai e Lionel pentru Jacob? Am simțit că Robert se gândește și că nu știe. Oprise la Saint-Brieuc. Panglică lungă de case albe, uniforme. Un vagon de cooperativă Starleta din Plouaret-Bretagne eșuat dincolo de peron. Sărmanii soți Hutner. De altfel, cui altcuiva i s-ar fi putut întâmpla una ca asta? Trenul pornește din nou. Marguerite spune, următoarea e Guingamp. Când veneam la Plou-Gouzan L'Ic, coboram la Saint-Brieuc. N-am mers niciodată mai departe. Tata nu m-a dus niciodată dincolo de Plou-Gouzan L'Ic, capătul de lume unde cumpărase casa aia putrezită pe care o adora și pe care mama și cu mine n-o puteam suferi. Luc a adus cătușele și clemele pentru sâni, mi-a spus Paola. Lui Remi nu i-ar trece prin cap așa ceva. Doar n-o să le cumpăr eu. De pe internet? Și unde să vină coletul? Guingamp, țipă Marguerite. Ne ridicăm ca și cum trenul nu s-ar opri decât cinci secunde și jumătate. Robert ia geanta Go Sport. Marguerite și mama se reped spre ieșire. Coborâre la Guingamp. Un panou agățat de un adăpost din sticlă arată Brest. Marguerite spune, rămânem aici. Un suflu umed îmi alunecă pe gât. Spun, e răcoare. Marguerite sare imediat. Nu vrea să criticăm Bretania. Poartă un taior mov-închis până la bărbie. O eșarfă din mătase îi acoperă umerii. Și-a pregătit ținuta ca pentru o întâlnire amoroasă. În mijlocul peronului, în cușca de sticlă, niște oameni stau aliniați pe o singură bancă. Călători palizi, înghesuți unii într-alții în fața unei grămezi de genți. Spun, mamă, vrei să stai? – în chestia aia? în niciun caz. Își pune pe ea pardesiul. Robert o ajută. Și-a luat pantofi cu talpă joasă, care se potriveau în această situație. Se uită în direcția vechiului ceas și apoi spre cer, la norii care se duc undeva într-un ritm

lent. Spune, știi la ce mă gândesc? La pinul meu micuț de Austria. Mi-ar plăcea să văd cum mai arată acum. Mama plantase un pin de Austria printre pomii de la Plou-Gouzan L'Ic. Tata spusese, maică-ta se crede veșnică. A cumpărat un puiet de cinsprezece centimetri pentru
că nu-i așa

de scump; crede c-o să mai fie prin preajmă ca să se plimbe în jurul lui cu strănepotul lui Simon. Robert spune, cred că-ți ajunge până la umăr, Jeannette, cu puțin noroc, dacă între timp nu l-a smuls nimeni odată cu buruienile. Rădem. Mi se pare că-l aud și pe tata cum râde din geantă. Mama zice până la urmă, poate că era totuși prea înghesuit ca să poată crește printre pomi. Robert se duce să se dezmoștească spre capătul peronului. La spate haina lui e boțită. Merge de-a lungul șinelor, continuând să țină strâns obiectul călătoriei, legănându-se de pe un picior pe celălalt, ducându-se să caute nu știu ce panoramă pe platforma pustie. Trenul pe care-l luăm ca să mergem de la Guingamp la Guernonze scoate niște zgomote de șine de altădată. Geamurile sunt murdare. Trecem prin fața unor barăci, silozuri de cereale, apoi vederea e blocată de parapet și tufișuri. Niciunul nu spune cine știe ce. Robert l-a pus la loc pe Hannibal (acum câteva zile, mi-a spus despre el: ce ființă minunată) și-și găsește de lucru pe Blackberry. Guernonze. Cerul s-a înseninat. Ieșim din gară într-o parcare, înconjurată de clădiri albe cu acoperișuri gri. De partea cealaltă a pieței, un hotel Ibis. Marguerite spune, nu era absolut deloc așa. Câteva mașini sunt parcate în mijlocul unei puzderii de borne, de stâlpi de iluminat și de copaci tineri întemnițați în gărdulețe de lemn. Pe vremuri, nimic din toate astea nu exista, spune Marguerite. Nici Ibisul, toate-s foarte recente. O ia pe mama de braț. Traversăm rondul. Mergem pe un trotuar îngust, mărginit de case părăsite cu stururile trase. Strada e în curbă. Mașinile care vin din cele două sensuri trec foarte aproape de noi. Uite podul, spune Marguerite.

· Podul?

· Podul peste Braive. Sunt uimită că e atât de aproape de gară. Nu mă așteptam ca procesiunea noastră să dureze atât de puțin. Marguerite arată un bloc de pe partea cealaltă și spune, casa bunicilor era chiar în spate. E pe jumătate demolată. S-a transformat în curățătorie. Vreți s-o vedeți?

· N-are rost. – în locul blocului, era o grădină cu o spălătorie în Braive.

Acolo ne jucam noi. Spun, vă petreceați toate vacanțele la Guernonze?

· Verile. Și de Paști. Dar de Paști era trist. Podul e încadrat de o balustradă neagră din fier. Câteva flori sunt agățate în jardiniere. Trec mașini fără întrerupere. În depărtare, un deal mai

mult sau mai puțin plin de construcții o face pe Marguerite să spună, acolo sus era numai verdeață. Aici aruncăm cenușa? întreabă mama. Dacă vreți, spune Marguerite. Eu nu vreau nimic, spune mama.

· Aici am împrăștiat cenușa tatei.

· De ce nu de partea cealaltă? E mai frumos. Pentru că apa curge în sensul ăsta, spune Robert. Agenția imobiliară cred că a apărut de curând, spune Marguerite, arătând cu degetul spre strada care merge de-a lungul malului opus.

Marguerite, te rog, nu ne mai zice ce era și ce nu era în orașul ăsta, nu-i pasă nimănui, nu interesează pe nimeni, spune mama. Marguerite se bosumflă. Nu-mi vine nicio frază care s-o poată îmbuna, pentru că sunt de acord cu mama. Robert a deschis sacul Go Sport. Scoate din el urna de metal. Mama se uită în toate părțile, e îngrozitor să faci asta în miezul zilei, în plină circulație.

· N-avem de-ales, mamă.

· N-are niciun chichirez. Robert întreabă, cine-o face? Tu, Robert, tu, spune mama. De ce nu Odile? spune Marguerite.

· Robert o s-o facă mai bine. Robert îmi întinde urna. Nu pot să mă ating de urna asta. De când ne-au dat-o la crematoriu, mi-a fost imposibil să pun mâna pe obiectul ăsta. Spun, are dreptate, fă-o tu. Robert deschide primul capac, pe care mi-l dă mie. Îl arunc în geantă. Desface al doilea capac fără să-l ridice. Își trece brațul peste balustradă. Femeile se lipesc una de cealaltă ca două păsări speriate. Robert ridică cel de-al doilea capac și întoarce urna. Dinăuntru iese o pilitură gri, se împrășteie în aer și cade în Braive. Robert mă strânge în brațe. Ne uităm la râul calm, striat de valuri mici, peste care copacii de pe margine își întind petele negre. În spatele nostru trec mașini, din ce în ce mai zgomotoase. Marguerite rupe o floare albă dintr-o jardinieră și o aruncă. Floarea e prea ușoară. Zboară spre stânga și, de-abia ajunsă în apă, rămâne blocată într-o grămadă de pietre. Dincolo de-o pasarelă, niște copii se pregătesc pentru o plimbare în caiac canoe. Ce facem cu urna? spune mama. O aruncăm, spune Robert, băgând-o la loc în geantă.

· Unde? – într-un coș de gunoi. E unul lângă zidul de-acolo. Propun să urcăm înapoi spre gară. Vă fac cinste cu un pahar cât așteptăm trenul. Plecăm de pe pod. Mă uit la apă, la linia de geamanduri galbene. Îi spun tatei la revedere. Schițez din buze un mic sărut. Ajuns la zidul de la colț, Robert încearcă să pună geanta Go Sport în coșul de gunoi. Ce faci, Robert? De ce arunci geanta?

· E hidoasă. Nu-ți mai trebuie, la nimic Jeannette.

· Ba da, ba da. Îmi trebuie, ca să transport diverse lucruri. N-o

arunca. Mamă, intervin eu, în geanta asta a fost cenușa tatei, de-acum nu mai are altă întrebuințare. E complet stupid, spune mama, geanta asta a dus un vas, și gata. Robert, te rog, scoate porcăria aia de urnă, arunc-o și dă-mi geanta înapoi.

- Geanta asta face zece euro, mamă!

- Vreau să-mi recuperez geanta!

- De ce?

- Uite-așa! Și-așa am fost destul de proastă că am venit până aici, de data asta aș vrea să iau și eu hotărâri. Tatăl tău e în râu, totul e perfect, și eu mă întorc la Paris cu geanta mea. Dă-mi geanta aia, Robert. Robert a golit geanta și i-o

întinde mamei. I-o smulg din mâini, mamă, te rog, e grotesc. Ea apucă toarta gemând, e geanta mea, Odile! Țip, căcatul ăsta rămâne la Guernonze! O înfund turtind-o în coșul de gunoi de pe zid. Se aude un plâns violent și sfâșietor. Marguerite a ridicat mâinile și fața spre cer asemenea unei pietă. Izbucnesc și eu în plâns. Uite rezultatul, bravo, spune mama. Robert încearcă s-o liniștească și s-o îndepărteze de coșul de gunoi. Ea se zbate puțin, apoi, agățată de brațul lui, acceptă să se întoarcă pe trotuarul strâmt, aproape clătinându-se, trecând razant pe lângă zidul de piatră. Mă uit la ei cum merg, el cu părul prea lung, cu spatele hainei boțit, Hannibal ieșindu-i din buzunar, ea cu pantofii cei joși, cu fusta ieșindu-i de sub pardesiu, și-mi trece prin cap că Robert e cel mai orfan dintre ei doi. Marguerite își suflă nasul. E una dintre acele femei care încă își pun la îndemână în mânecă o batistă de pânză. O sărut. O iau de mână. Degetele ei calde îmi cuprind palma și o strâng tare. Ne întoarcem pe trotuar, la câțiva metri de mama și de Robert. La capătul străzii, vizavi de parcare de la gară, Marguerite se oprește în fața unei case joase cu ușa și ferestrele încadrate de cărămizi roșii. Spune, Ernest a jucat în Bătălia șinelor¹⁴ chiar în locul ăsta.

- Aici?

- Da. Mi-au povestit bunicii mei, eu nu mă născusem încă. S-a așezat acolo, printre figuranți, în fața unui bistrou care nu mai există acum. Filmau o căruță cu fân. Ernest era chiar în spate, se gândea că o să i se vadă măcar picioarele. I-am ajuns din urmă pe Robert și pe mama la intersecție. A văzut filmul de vreo cinci sau șase ori. Chiar și când era bătrân, ești martoră, Jeannette, se uita ori de câte ori îl dădeau la televizor, în speranța că o să-și vadă picioarele de pe vremea când avea șapte ani.

Jean Ehrenfried

„Acum câțiva ani, eu și cu tine, Ernest, îți mai aduci aminte, înainte să vinzi Plou-Gouzan L'Îc, ne-am dus la pescuit. Cumpăraseși un

echipament pentru pescuitul cu undița pe care nu-l folosești niciodată, așa că ne-am dus să pescuim păstrăvi, crapi sau mai știu eu ce alți pești de apă dulce, într-un râu din apropierea casei tale. Și, cum mergeam noi pe cărare, eram absurd de fericiți. Eu nu mai pescuisem niciodată, și nici tu, în afara câtorva crustacee la malul mării. După vreo jumătate de oră, sau poate chiar mai puțin, a mușcat. Te-ai apucat să tragi, bucuros din cale-afară – cred chiar că te-am ajutat –, și am văzut zbatându-se la capătul firului un peștișor speriat. Iar asta ne-a speriat și pe noi, Ernest, mi-ai

14 *La Bataille du rail*, regia Rene Clement, 1946. Filmul spune povestea unor muncitori de la Căile ferate franceze care făceau parte din Rezistență în timpul ocupației din cel de-al Doilea Război Mondial.

spus, ce facem noi aici, ce facem? Am strigat, dă-i drumul, dă-i drumul! Ai reușit să-l eliberezi și să-l pui înapoi în apă. Am șters-o urgent. Pe drumul de întoarcere, niciun cuvânt, eram mai mult sau mai puțin copleșiți. Dintr-odată, te-ai oprit și mi-ai spus: doi titani.”